

SCHOOLPLAN

IN VERTROUWEN BEWAREN EN BOUWEN

Ds. J. Bogermanschool
Prof. Waterinklaan 43
3312 KM Dordrecht

ds. J. Polyanderschool
Atmosfeerstraat 34-36
3328 GD Dordrecht

De ds. J. Bogermanschool, brinnummer 07OW
en
de ds. J. Polyanderschool, brinnummer 08 XJ

gaan uit van de Vereniging voor Christelijk Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Dordrecht,

Het managementteam bestaat uit de volgende personen :

Algemeen Directeur:

B.A.D. van der Wulp
Gravensingel 213
3319 EV Dordrecht

Adjunct directeur

I.G. Molendijk
A.M. de Jongstraat 185
2985 TC Ridderkerk

Adjunct directeur

G.C. de Heer
Maaskanterf 75
3315 KM Dordrecht

Intern begeleider

C.M. van Dijk van der Klooster
Binnenweg 9
6745 XC De Klomp

Studieloopbaanbegeleider

A. de Ligt
Stratosfeerstraat 123
3328 GP Dordrecht

Het schoolplan is vastgesteld in de bestuursvergadering van het bestuur van de bovengenoemde vereniging juni 2015 en heeft betrekking op de periode augustus 2015 tot en met juli 2019.

Handtekening voorzitter

Handtekening secretaris

Mr. G.B. van Driel

A.Visser

Met dit schoolplan is ingestemd in de MR-vergadering van de MR op2015

Handtekening voorzitter,

Handtekening secretaresse,

Dhr. P.P. Moret

Mw. A. Boogaard

INHOUDSOPGAVE	3
1. INLEIDING.....	5
1.1 Doel en functie van het schoolplan	5
1.2. Strategische beleidskeuzes	5
1.3. De interne en externe analyse	5
1.4. Procedures opstellen / vaststellen schoolplan	6
1.5 Schoolondersteuningsprofiel.....	7
2. SCHOOLBESCHRIJVING	8
2.1. Ontstaan schoolvereniging	8
2.2 Doelgroep en voedingsgebied.....	8
2.3 Schoolgrootte.....	8
2.4 Gegevens leraren en directie	8
3. ONDERWIJSKUNDIG BELEID	9
3.1 Het schoolconcept.....	9
3.2 De essenties van de school als leer- en leefgemeenschap	9
3.2.1 Sociale veiligheid en seksuele diversiteit (breed)	10
3.2.2. Sociale veiligheid en seksuele diversiteit (smal)	12
3.3 De opdracht (missie) van de school	13
3.4 Onderwijskundig concept van de school.....	15
3.4.1 Opvoeden en onderwijzen	15
3.4.2 Model verantwoord adaptief onderwijs	15
3.5 Vertaalslag naar de organisatie van het onderwijs	17
3.6. Onderwijskundig beleid	18
3.6.1. Levensbeschouwelijke identiteit	18
3.6.2. Leerstofaanbod.....	23
3.6.3. Leertijd.....	23
3.6.4. Pedagogisch klimaat	23
3.6.5. Didactisch handelen	24
3.6.6. De leerkracht	24
3.6.7. Zorg en begeleiding	24
3.6.8. ICT.....	25
4. LEERLINGONDERSTEUNING	26
4.1 Ondersteuningsprofiel, samenwerkingsverband en uitgangspunt	26
4.2 Basiskwaliteit, preventieve en licht curatieve ondersteuning.	26
4.3 basiskwaliteit	27
4.3.1 Basiskwaliteit (zie OSP par. 5.1)	27
4.3.2 Preventieve en licht curatieve ondersteuning (zie OSP par. 5.2)	28
4.3.3 Ondersteuningsstructuur	29
4.4 Extra ondersteuning (zie OSP par. 6.2)	29
4.5 Kengetallen	29
4.5.1 Inzet ib en r.t.	29
4.5.2 Deelnamepercentage sbo/cluster 4 in 2014	29
4.5.3 Percentage zittenblijvers en versnellers	29
4.5.4 Aantal dyslecten binnen de school in de laatste 5 jaar	30
4.5.6 Aantal extra arrangementen binnen de school.....	30
4.6.7 (Eind)opbrengsten van de school.....	30
4.7.8 Resultaten NIO/SEO in de laatste 4 jaar.....	30

5. PERSONEELSBELEID	31
5.1 <i>Integraal Personeelsbeleid</i>	31
5.2 <i>Professionalisering</i>	31
6. ORGANISATIE EN BELEID	32
6.1 <i>Organogram</i>	32
6.2 <i>groeperingsvormen</i>	32
6.3 <i>Regels en afspraken</i>	32
6.4 <i>Schoolklimaat</i>	32
6.4.1 <i>Visie op het kind</i>	32
6.5 <i>Communicatie</i>	35
6.5.1 <i>Interne communicatie</i>	35
6.5.2 <i>Externe communicatie</i>	36
6.5.3 <i>Contacten met ouders</i>	36
6.6 <i>Schoolleiding</i>	36
6.7 <i>Inzet van middelen</i>	37
6.8 <i>Schooladministratie en schoolprocedures</i>	37
7. KWALITEITSBELEID.	38
7.1 <i>Algemene inleiding</i>	38
7.2 <i>Kwaliteitsbewaking en identiteit</i>	38
7.3 <i>Kwaliteitsbepaling</i>	38
7.4 <i>Toetsing en toetsinstrumenten</i>	39
7.5 <i>Kengetallen (in- door- en uitstroom)</i>	39
7.6 <i>Gebruikte diagnose-instrumenten en procedures</i>	39
7.7 <i>Overige kwaliteitsmiddelen</i>	40
7.8 <i>Kwaliteitsprofiel</i>	40
8. FINANCIËEL BELEID.....	41
8.1 <i>Geldstromen en externe ontwikkelingen</i>	41
8.2 <i>Visie en Algemene financiële doelstellingen</i>	41
8.3 <i>Risicogebieden</i>	42
8.4 <i>Doelstellingen schoolplanperiode</i>	42
9. SLOT	43

1.1 DOEL EN FUNCTIE VAN HET SCHOOLPLAN

Bij het opzetten en vaststellen van het schoolplan voor onze scholen gaat het om het bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Van groot belang is daarbij de vulling van het begrip kwaliteit. Kwaliteit bestaat niet alleen uit het optimaal functioneren van de scholen, uit het helder beschrijven van processen en procedures of uit het behalen van hoge leerrendementen. Kwaliteit is alleen kwaliteit indien deze verankerd is in en voortkomt vanuit de identiteit.

De identiteit van onze scholen ligt verankerd in Gods Woord. In Spreuken 22 : 6 wordt ons de opdracht gegeven: *“Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs.”* Deze opdracht geldt in de eerste plaats de godsdienstige opvoeding, maar heeft evenzeer betekenis voor het hele leven en daarmee voor het onderwijs.

In Mattheüs 25 : 14 - 30 lezen wij de gelijkenis van de talenten. Duidelijk blijkt uit deze gelijkenis dat er verschil is tussen de talenten die ieder krijgt. Voor ieder geldt echter dezelfde opdracht, namelijk de talenten ten volle te gebruiken naar de mate die God gegeven heeft.

Vanuit deze en ook andere plaatsen uit Gods Woord wensen wij vorm te geven aan de opdracht om de identiteit en kwaliteit op onze scholen te bewaken en te bevorderen.

Het schoolplan geeft de richting aan voor de scholen voor de periode van vier jaar. Gevraagd wordt strategische beleidskeuzes te maken en te verantwoorden. Als er beleidskeuzes gedaan worden, kan dat alleen vanuit de grondslag en het doel van de school tot stand komen.

1.2. STRATEGISCHE BELEIDSKEUZES

In deel twee van het schoolplan worden de strategische beleidskeuzes weergegeven..

Strategische beleidskeuzes richten zich met name op twee zaken:

- a. Het doorvertalen van onze identiteit.
- b. Het reageren en anticiperen op ontwikkelingen en tendensen in onze maatschappij die de koers van de school mede bepalen of beïnvloeden.

Een goede interne en externe analyse van de huidige resultaten is een belangrijke voorwaarde om te komen tot de juiste beleidskeuzes voor de komende jaren.

1.3. DE INTERNE EN EXTERNE ANALYSE

Binnen de scholen wordt gebruik gemaakt van een aantal analyse instrumenten. Op basis van de uitkomsten wordt een deel van het nieuwe beleid voor de komende jaren bij- en vastgesteld. De volgende instrumenten worden gebruikt:

- Integraal: Integraal is een softwareprogramma voor scholen dat kwaliteitszorg, schoolontwikkeling op logische wijze met elkaar verbindt. Integraal is volledig geïntegreerd binnen het administratie programma ParnasSys en maakt optimaal gebruik van de reeds beschikbare data binnen dit programma.
- Periodieke groeps- en leerlingbesprekingen door de interne begeleiders
- Het CITO-LOVS
- Een IQ en SV Tussentest van Eduforce voor groep 6
- De CITO-entreetoets groep 7
- Het schooleindonderzoek in groep 8
- De eindtoets basisonderwijs

- Uitslagen van inspectierapporten
- In federatief verband het afleggen van audits
- Audit vanuit het samenwerkingsverband Berséba

1.4. PROCEDURES OPSTELLEN / VASTSTELLEN SCHOOLPLAN

De gedachte om eens in de vier jaar een nieuw schoolplan te maken is mede ingegeven vanuit het feit dat er steeds sprake moet zijn van verandering en vernieuwing. Het dwingt het management het team samen met bestuur, commissie van toezicht en medezeggenschapsraad, om het beleid voor de komende jaren te doordenken, keuzes te maken en de noodzakelijk geachte vernieuwingen te koppelen aan de daarvoor beschikbare middelen. Dit krijgt gestalte langs de weg van analyseren, keuzes maken en concretiseren.

In de achterliggende jaren is zowel het theoretisch deel als het uitvoeringsdeel van het schoolplan op verschillende momenten aan de orde geweest.

Alle onderdelen zijn geëvalueerd en waar nodig bijgesteld met het oog op de komende vier jaren.

In 2010 heeft het bestuur de opdracht gegeven aan beide scholen om zeer nauw op elk gebied van de organisatie te gaan samenwerken. Deze samenwerking heeft in de achterliggende schoolplanperiode gestalte gekregen. Dit kwam tot uiting door voortdurend gezamenlijk keuzes en afspraken te maken en die uit te voeren.

Het motto daarvoor is: samen doen wat samen kan!

We werken samen voor de kinderen. Daar ligt onze belangstelling en daar gaan we voor.

Voor beide scholen geldt: We willen dat onze kinderen goede prestaties leveren, dat ze zich welbevinden en zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en christelijke burgers.

- Welke **school(omgeving)** hebben onze kinderen daarvoor nodig?

Onze kinderen hebben een school(omgeving) nodig:

1. waar vanuit onze missie gewerkt wordt.
2. waar een haalbaar, gedegen en compleet (leerstof)programma is vastgesteld.
3. waarin haalbare doelen gesteld worden vanuit hoge verwachtingen van onze leerlingen.
4. waarin effectieve en constructieve feedback gegeven wordt.
5. die veilig, ordelijk, stimulerend en uitdagend is.
6. waarin collegialiteit én professionaliteit is.
7. waarin een heldere communicatie met en een merkbare betrokkenheid van allen die bij de school betrokken zijn.

Kortom, waar gewerkt wordt vanuit de kernwaarden: eerlijk, vertrouwen, betrokkenheid, verantwoordelijkheid en respect.

- Welke **klassenomgeving** hebben onze kinderen daarvoor nodig?

Onze kinderen hebben een klassenomgeving nodig, waarin de leerkracht zorgt voor:

1. een didactische aanpak die afgestemd is op de onderwijsbehoeften van onze kinderen.
2. een pedagogische benadering die aansluit op de stimulerende en belemmerende factoren van onze kinderen.
3. een ordelijke, taakgerichte en uitdagende werksfeer.
4. een goed klassenmanagement.
5. een ordelijke en stimulerende leeromgeving.

6. een christelijk(e) onderwijs -en -opvoedingssituatie vanuit de vijf kernwaarden samen met ouder(s)/verzorger(s) van onze kinderen.

1.5 SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Het ondersteuningsprofiel is een integraal onderdeel van het schoolplan. De belangrijkste onderdelen ervan worden in hoofdstuk 4 beschreven . Dit hoofdstuk gaat over leerlingondersteuning. Het profiel zelf is als bijlage bij dit schoolplan gevoegd.

Vooraf:

Het schoolplan bestaat uit 4 delen

- Deel 1 is het algemeen en theoretische gedeelte. Hier worden de beleidsterreinen beschreven, vinden we de missie, de visie en de concepten beleidskeuzes van de school.
- Deel 2 is de matrix waarin de beleidskeuzes worden uitgewerkt voor de komende vier jaar. Hier worden de veranderdoelen genoemd.
- Deel 3 is het praktische gedeelte. Het handelt over de uitvoering in de praktijk.
- Deel 4 is het ondersteuningsprofiel en is een nadere uitwerking van hoofdstuk 4.

2. SCHOOLBESCHRIJVING

2.1. ONTSTAAN SCHOOLVERENIGING

De Vereniging voor Christelijk Onderwijs op Reformatorische Grondslag te Dordrecht is opgericht in 1938 en heeft twee scholen onder haar beheer, namelijk de ds. J. Bogermanschool en de ds. J. Polyanderschool.

Voor een toelichting op de namen van deze personen verwijzen we u naar het artikel in de schoolgids

De ds. Bogermanschool is gesticht in 1956 en ds. J. Polyanderschool in 1986.

De noodzaak tot het oprichten van de vereniging en het stichten van een school ligt in een gevoelde noodzaak om de kinderen onderwijs te geven in overeenstemming met de reformatorische levensovertuiging.

2.2 DOELGROEP EN VOEDINGSGEBIED

De scholen worden bezocht door leerlingen van ouders die de grondslag en de doelstelling van de vereniging, zoals deze verwoord zijn in de artikelen 2 en 3 van de statuten, onderschrijven of respecteren. Dit laatste alleen bij wijze van uitzondering en na overleg met bestuur en management.

De ds. J. Bogermanschool is gesitueerd in de wijk Land van Valk. Behalve uit deze wijk komen de kinderen uit Het Reeland, Centrum, De Staart, Krispijn en Zuidhoven.

De ds. J. Polyanderschool is gesitueerd in de wijk Sterrenburg. Behalve uit deze wijk komen de kinderen ook uit Crabbehof, Dubbeldam, Stadspolders, De Hoven, Wielwijk, Dordtsche Hout en Amstelwijk en Wilgenwende.

2.3 SCHOOLGROOTTE

De ds. J. Bogermanschool telde op 1 oktober 2014, 237 leerlingen.

De ds. J. Polyanderschool telde op 1 oktober 2014, 216 leerlingen.

2.4 GEGEVENS LERAREN EN DIRECTIE

Het management wordt gevormd door de algemeen directeur, twee adjunct-directeuren en twee leden die een coördinerende taak hebben binnen de scholen.

Het managementteam vergadert maandelijks zowel op school als op bovenschool niveau.

De teams bestaan voor een groot deel uit leerkrachten in deeltijdfunctie.

De directeur en het bestuur worden ondersteund door een managementassistente en een administratief medewerker.

Het team wordt ondersteund door onderwijsassistenten.

3.1 HET SCHOOLCONCEPT

In 'De school als leer- en leefgemeenschap', uitgegeven door het BGS in 2000 onder redactie van drs. A. Visser, wordt voor het reformatorisch onderwijs een drietal leidende motieven gegeven om te komen tot een eigen schoolconcept.

- Het is gewenst met het oog op de interne verantwoording en communicatie. De samenhang tussen de identiteit en de schoolpraktijk wordt erin geëxpliciteerd. Alle leden van de schoolorganisatie weten dat ze gezamenlijk ergens voor staan.
- Het is gewenst met het oog op onderwijsvernieuwing. Het vervult dan de functie van toetsingskader bij vernieuwingen en ontwerpkader voor vernieuwingen.
- Het is gewenst met het oog op de externe verantwoording. Het is van belang om ons onderwijs naar de overheid, de schoolomgeving en de maatschappij toe te kunnen verantwoorden.

Voor wat betreft de inhoud van het reformatorische schoolconcept verwijzen we naar de hoofdstukken 3 en 4 van het zojuist genoemde boek 'De school als leer- en leefgemeenschap', waar het mens- en kindbeeld wordt weergegeven en de pedagogische en didactische uitgangspunten worden beschreven.

Het onderwijs is continu in ontwikkeling en aan verandering onderhevig. Daarom is het van belang om te weten wat de constanten of essenties van het reformatorisch onderwijs zijn en wat deze voor de huidige onderwijspraktijk inhouden. In het onderstaande willen we de essenties verwoorden.

3.2 DE ESSENTIES VAN DE SCHOOL ALS LEER- EN LEEFGEMEENSCHAP

1. Het reformatorisch onderwijs benadrukt de Gij-ik-relatie en wil een middel zijn om kinderen te winnen voor een leven met de Heere.
2. Het reformatorisch onderwijs geeft een centrale plaats aan de verkondiging van Gods grote daden.
3. Binnen het reformatorisch onderwijs is de leerkracht degene, die een bijdrage levert aan het inwijden van leerlingen in geloofsgeheimen (de priesterfunctie).
4. Het reformatorisch onderwijs ziet de leerkracht als degene, die door middel van overdracht en vorming een bijdrage levert aan de persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen (de herderfunctie). Daarnaast wordt eveneens gehecht aan handelingsruimte voor de leerlingen om aan de beoogde zelfstandigheid verantwoord vorm te kunnen geven.
5. Het reformatorisch onderwijs ziet de leerkracht als degene, die de leerlingen inleidt in de betekenis van de dingen om hen heen (de gidsfunctie).
6. Het reformatorisch onderwijs beoogt de leerling voor te bereiden op een plaats in de maatschappij door hen te vormen tot een verantwoordelijke (d.i. zelfstandige en dienstbare) persoonlijkheid. Het ontwikkelen van deze zelfstandigheid ziet het reformatorisch onderwijs als een opgave.
7. Het reformatorisch onderwijs wil naar zijn jongere leerlingen toe in zijn onderwijsaanbod vooreerst beschermen om vanuit die situatie de maatschappij voor en met de leerlingen te ontsluiten. Het brengt hierin leeftijdsgebonden accenten aan.
8. Het reformatorisch onderwijs wil rekening houden met de eisen uit de omgeving, maar maakt wel steeds afwegingen welke ontwikkelingen binnen het onderwijs een plaats kunnen krijgen.
9. Voor het reformatorisch onderwijs zijn mensvormende vakken niet opgeefbaar. Vakken die vooral gericht zijn op maatschappelijke vaardigheden, zijn in principe inwisselbaar.
10. Binnen het reformatorisch onderwijs wordt kennis opgevat als waardegeladen.
- 11.

12. Het reformatorisch onderwijs hecht waarde aan parate kennis of basiskennis.
13. Het zoeken naar de samenhang van de dingen krijgt plaats binnen het reformatorisch onderwijs (b.v. door projectonderwijs en/of vakintegratie).
14. Er wordt binnen het reformatorisch onderwijs belang gehecht aan onderwijs dat toepassingsgericht en ook vaardigheidsgericht is.
15. De reformatorische school kent een relatiegericht schoolklimaat. Tussen leerkracht en leerling en tussen leerlingen onderling is sprake van respect en meelevens; ten opzichte van de schepping kan gesproken worden van zorg of rentmeesterschap.
16. De reformatorische school ziet de leerkracht als degene, die de leerlingen zorg biedt (de tuinierfunctie), maar ook bescherming biedt (de schatbewaarderfunctie).
17. In het reformatorisch onderwijs vervult de leerkracht een voorbeeldfunctie; hij vertegenwoordigt een geheel van Bijbelse normen en waarden, waarmee de leerling zich kan identificeren (identificatiefiguur).
18. Er wordt binnen het reformatorisch onderwijs belang gehecht aan een persoonlijke relatie tussen de leraar en leerling. De leerkracht is niet te vervangen door technische middelen en (nieuwe) media.
19. Binnen het reformatorisch onderwijs wordt de leerkracht opgevat als gezagsdrager; hij blijft initiator en richtinggever van de opvoeding en het leerproces.
20. Het reformatorisch onderwijs ziet het ontwikkelen van zelfstandigheid (c.q. verantwoordelijkheid) als een belangrijke taak.
21. Het reformatorisch onderwijs ziet zich voor de taak gesteld cultuur over te dragen; het maakt hierin echter wel keuzes op grond van de eigen levensbeschouwing.
22. Het reformatorisch onderwijs wil rekening houden met de verscheidenheid aan talenten bij zowel leerkrachten als leerlingen. De leraren waarderen zowel de gave van het hoofd als die van het hart en de handen.
23. Het reformatorisch onderwijs onderkent het belang van de uniciteit van elk kind. Het wil rekening houden met de persoonsgebonden mogelijkheden van de leerlingen.
24. Binnen het reformatorisch onderwijs wordt, daar waar mogelijk, de competentie van de leerling gestimuleerd door leerlingen te ondersteunen en te bemoedigen.
25. Het reformatorisch onderwijs wil voortbouwen op het fundament dat door de ouders en door de kerk in het leven van de leerlingen gelegd is. Het wil een veilige en herkenbare basis bieden.
26. Het reformatorisch onderwijs streeft openheid na in het contact met het gezin (c.q. de ouders.)

3.2.1 SOCIALE VEILIGHEID EN SEKSUELE DIVERSITEIT (BREED)

In maart 2014 verscheen bij onze besturenorganisatie de VGS een handreiking sociale veiligheid en seksuele diversiteit. In deze handreiking staat verwoord hoe onze visie op bovengenoemde onderwerpen is. Tevens hoe wij daar in de praktijk vorm aan willen geven.

Uit deze notitie nemen we het volgende over:

Een sociaal veilige school is een school waarin iedereen wordt beschouwd en behandeld als een waardevol schepsel van God en als een gerespecteerd lid van de leer- en werkgemeenschap van leerlingen, ouders en personeelsleden, die door Gods leiding in de school zijn samengebracht. De veiligheid van de ander wordt niet aangetast, maar bevorderd, op een manier die past binnen de kaders van de grondslag van de school.

DE SCHOOL ZIET SOCIALE VEILIGHEID ALS EEN BIJBELSE OPDRACHT

Naast het gebod om God lief te hebben boven alles leert de Bijbel ons onze naaste lief te hebben als onszelf. In de praktijk van elke dag blijkt dat een sociaal veilig klimaat niet vanzelfsprekend is. Hierin zien we de gevolgen van de zonde die elk mens met zich meedraagt. Daarom geeft de school voortdurend aandacht aan de sociale veiligheid. Dit gebeurt onder andere door het aanprijzen van een leven in de dienst van God, het gebed om Zijn

hulp, het leren en voorleven van Bijbelse waarden en normen en het bestraffen van verkeerd handelen tegenover elkaar. In de school wordt gedrag dat niet naar Gods bedoelingen is, open benoemd en afgewezen, maar elk mens wordt met liefde en respect benaderd. De christelijke houding is die van mens naast mens, zondaar naast zondaar. We zijn immers allemaal onvolmaakte mensen die bekering nodig hebben, maar ook waardevolle schepselen van God, voor wie vernieuwing mogelijk is door Jezus Christus.

DE SCHOOL IS EEN LEER- EN OEFENPLAATS VOOR SOCIAAL GEDRAG

Leerlingen moeten zich in sociaal-emotioneel en moreel opzicht nog (verder) ontwikkelen. Naast de ouders levert de school hieraan een belangrijke bijdrage. Ze bevordert het zelfvertrouwen van de leerlingen en leert hen op een verantwoordelijke, Bijbelse manier omgaan met zichzelf, de ander en de maatschappij. Dit doortrekt het hele onderwijs en wordt specifiek zichtbaar in bijvoorbeeld de Bijbelles, de SEVO lessen- en de burgerschapsvorming. Het gebeurt ook door de dag heen door het voorbeeld van leraren en door met leerlingen te reflecteren op gedrag. Aan het leren van goed gedrag is het maken van 'fouten' onlosmakelijk verbonden. Kinderen mogen dus fouten maken. De leraren zorgen ervoor dat dit leerproces veilig verloopt. Gewenst gedrag wordt beloond en als voorbeeld gesteld.

DE LERAREN KENNEN DE LEEFWERELD VAN DE LEERLINGEN

Ouders en school zijn samen verantwoordelijk voor de vorming van kinderen. Er is zoveel mogelijk overeenstemming tussen het christelijk klimaat op school en het klimaat in de gezinnen waaruit de kinderen komen. De kinderen ervaren daardoor het vertrouwde van thuis. Leraren onderhouden goed contact met de ouders om de kinderen en hun thuissituatie beter te leren kennen. Ze voorkomen dat kinderen in loyaliteitsconflicten komen. De leraren (h)erkennen ook de jeugdcultuur en de vragen die in de gesecculariseerde en pluriforme samenleving op leerlingen afkomen. Ze verdiepen zich erin, gaan er het gesprek over aan en zoeken samen met de leerlingen naar antwoorden die recht doen aan de Bijbelse waarden en normen. De school zoekt de samenwerking met de ouders en de kerken bij de vorming van leerlingen tot christelijke burgers.

GEZAG, REGELS EN ORDE HEBBEN PREVENTIEVE KRACHT

Leraren in de veilige school oefenen in liefde gezag uit, gericht op het welzijn van de leerlingen. Ze zijn emotioneel beschikbaar, geduldig, eerlijk en rechtvaardig. Ze geven positieve richting aan de groepsdynamiek en bevorderen het onderling respect. Er zijn heldere pedagogische school- en klassenregels, die door de leraren consequent worden gehanteerd. Leerlingen weten wat van hen verwacht wordt in bepaalde situaties en wat de consequenties zijn van gewenst en ongewenst gedrag. Leraren bewaren de orde, om (uit de hand lopen van) probleemgedrag te voorkomen. Er is toezicht in de algemene ruimten en op het schoolplein. Binnen- en buitenruimten zijn schoon, overzichtelijk en goed verlicht, zodat de kinderen zich er veilig voelen.

PROBLEMEN EN INCIDENTEN WORDEN ADEQUAAT OPGEPAKT

De school heeft inzicht in de veiligheid(sbeleving) van de leerlingen en personeelsleden. Leraren zijn in staat problemen bij leerlingen vroeg te signaleren en weten wanneer ze een beroep kunnen doen op professionals in de zorgstructuur. De school biedt aanvullende zorg voor leerlingen die zich onveilig voelen of die onveiligheid veroorzaken vanwege sociaal-emotionele of psychische problemen. Incidenten waarbij leerlingen en/of personeelsleden zijn betrokken worden adequaat opgepakt. Er is nazorg voor slachtoffers en daders. Daders worden

gecorrigeerd op een manier die in verhouding staat tot de ernst van de daad en die in beginsel gericht is op herstel. De school werkt samen met de gemeente, jeugdzorg, politie, en anderen die vanuit hun eigen ervaring, expertise en bevoegdheid, onveiligheid in en om school kunnen aanpakken.

3.2.2. SOCIALE VEILIGHEID EN SEKSUELE DIVERSITEIT (SMAL)

Op onze school als leer en leefgemeenschap is er aandacht en zorg voor leerlingen en medewerkers met een andere geaardheid. In bovengenoemde notitie worden zij aangeduid als lhbt'ers (lesbisch, homoseksueel, biseksueel en transgender).

GEWENSTE KLIMAAT

Vanuit de grondslag van de school willen we met christelijke beweging te spreken over homoseksualiteit;

We gaan actief (homo)haat tegen, ook wanneer deze zich voordoet in de zogenaamd 'onschuldige vorm' van grapjes en terloopse opmerkingen.

ZORG VOOR INZICHT IN DE VEILIGHEIDSBELEVING

Overheid en inspectie vragen specifiek inzicht in de veiligheidsbeleving van lhbt'ers. Wij vinden het echter niet passen om leerlingen in het primair onderwijs in veiligheidsmetingen te vragen naar hun seksuele gerichtheid. Zij zijn immers nog bezig met hun seksuele ontwikkeling.

In de begeleiding van leerlingen en personeelsleden met homoseksuele gevoelens zal naar hun veiligheidsbeleving gevraagd worden tijdens individuele gesprekken. Deze beleving zal ook geregistreerd worden.

We registreren incidenten waarbij lhbt'ers betrokken zijn, om inzicht te krijgen in hun objectieve sociale veiligheid.

INZICHT IN DE VEILIGHEIDSBELEVING

Het kernwoord bij de behandeling van seksuele diversiteit is 'respect', ook vanuit de opdracht om God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. We leren de leerlingen dat ze de zonde moeten afkeuren, maar de naaste moeten liefhebben en steunen in zijn moeilijkheden en verdriet en in zijn strijd tegen zaken die niet in overeenstemming zijn met de Bijbel.

DE PLAATS VAN DE TOERUSTING EN VORMING IN HET CURRICULUM

We behandelen seksuele diversiteit niet geïsoleerd, maar nemen het thema op in een bredere lessenserie over seksualiteit of over het omgaan met diversiteit.

3.3 DE OPDRACHT (MISSIE) VAN DE SCHOOL

De opdracht of missie van onze school is

IN VERTROUWEN BEWAREN EN BOUWEN

Uitwerking van de missie:

- De opdracht is geformuleerd n.a.v. de woorden die de apostel Paulus aan zijn geestelijke zoon Timotheüs schrijft in 1 Timotheüs 6:20: *"O Timotheüs, bewaar het pand u toebetrouwd, een afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel roepen, en van de tegenstellingen der valselijk genaamde wetenschap."*
- **Vertrouwend bewaren:** nieuwe onderwijsideeën worden geformuleerd en wachten op uitvoering. Van ons wordt gevraagd om hetgeen wat goed is niet weg te doen, maar dat actief te bewaren en het ten goede te laten komen aan de kinderen.
- **Vertrouwend bouwen:** het bewaarde pand moet niet alleen bewaard worden, maar het moet ook uitgebouwd en verder ontwikkeld worden. Het geheel vraagt om een voortdurend verzorgend onderhoud. We stellen aan onszelf de eis en de opdracht om oog en hart te hebben voor de individuele verschillen die er tussen kinderen zowel op cognitief (verstandelijk) als op sociaal-emotioneel gebied zijn.

Kwaliteitszorg

Vanaf 2013 zijn we overgegaan op een nieuw instrument voor kwaliteitszorg: Integraal. Het grote voordeel is dat dit instrument geheel geïntegreerd is in het administratiesysteem Parnassys.

Hieronder een korte uitleg wat Integraal is en wat het onze scholen biedt. De onderstaande tekst is bijna volledig ontleend aan de informatie van de website van Integraal.

Integraal biedt:

- een cockpit die rust en overzicht uitstraalt, zich als een harmonica laat in- en uitvouwen, gekoppeld is aan drie kernvragen in kwaliteitszorg en naast de "harde data" ook relevante "procesdata" bevat
- vragenlijsten die 'dekkend' maar compact zijn: Integraal stelt vragen met een hoge signaalwaarde voorzien van een duidelijke toelichting die voorkomt dat onnodig op detailniveau gevraagd moet worden;
- een onderdeel Opbrengsten dat 'slechts' die informatie die nodig is om vroegsignalering (early warning) gedegeen inhoud te geven zonder scholen te overvoeren met data

Standaardisering waar mogelijk, maar blijft flexibel.

Integraal biedt ten aanzien van bijvoorbeeld de (wettelijke) basiskwaliteit en de tevredenheidspeilingen gedegen standaarden. Dat maakt landelijke normering en benchmarking mogelijk en helpt gebruikers om snel zicht te krijgen op die aspecten die van essentieel belang zijn in een goed systeem van zelfevaluatie.

Verder gaan dan signaleren

Een goed kwaliteitszorgsysteem gaat volgens ons verder dan het benoemen van welke indicatoren voldoende of onvoldoende zijn. Integraal geeft op basis van de evaluaties (de resultaten van de vragenlijsten) aan welke strategische doelen aandacht vragen.

Inspectieproof

In de basisvragenlijst zijn alle indicatoren van de inspectie verwerkt. In het onderdeel Opbrengsten kan de school haar opbrengsten vergelijken met de inspectienormen. In Integraal zijn steeds de meest recente inzichten van de inspectie verwerkt.

Tijdbesparend

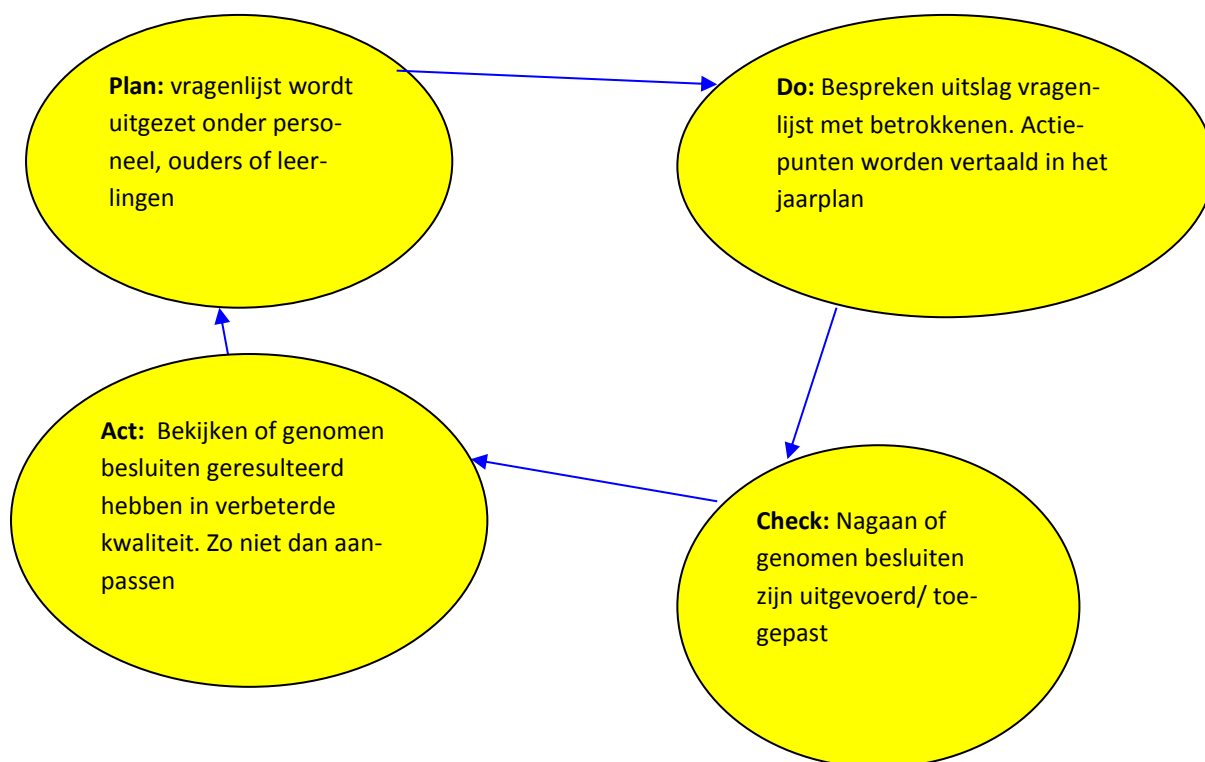
Integraal wil bijdragen aan het efficiënt stroomlijnen van alle werkprocessen rond het verzamelen en analyseren van data, schoolplanontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling:

- snel en makkelijk vragenlijsten uitzetten onder personeel, ouders, externen en leerlingen
- eenvoudig het overzicht hierover bewaren
- Integraal maakt borging van de basiskwaliteit en schoolspecifieke kwaliteit op kernachtige en efficiënte wijze mogelijk

Krachtige verbindingen

Binnen Integraal gaat het voortdurend om de verbinding tussen de kwaliteitsindicatoren (de warme en koude data) en de vertaling hiervan naar schoolontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling.

Met integraal werken we volgens de P(lan) D(o) C(heck) A(ct) cirkel:

3.4.1 OPVOEDEN EN ONDERWIJZEN

Het opvoeden en onderwijzen van kinderen staat centraal op school. De vraag is op welke wijze de school dat het beste kan organiseren en hoe zij opvoeding en onderwijs gestalte geeft in het handelen, waarbij de missie een centrale rol vervult.

Essentieel is, dat opvoeden en onderwijzen op school de taak is van de leerkracht. Hij/zij heeft een centrale plaats in de begeleiding van de leerlingen. De leraar stuurt, ontsluit, brengt verdieping aan, neemt verantwoordelijkheid op zich en leert verantwoordelijkheden over te dragen. De leerkracht dient kennis van en inzicht te hebben in de opvoedings- en onderwijsdoelen en moet de vaardigheden hebben om deze in het dagelijks handelen te gebruiken. De vaardigheden van de leerkracht dienen te worden ingezet om de missie van de school in praktijk te brengen.

3.4.2 MODEL VERANTWOORD ADAPTIEF ONDERWIJS

Adaptief onderwijs is een schoolconcept dat onderwijs aanpast aan de mogelijkheden van kinderen. Er wordt zoveel als mogelijk is rekening gehouden met de wijze waarop kinderen zich ontwikkelen en met de individuele verschillen daarin. Het wil voorwaarden scheppen om deze ontwikkeling te stimuleren en mogelijk te maken. Daarom brengt de school jaarlijks van alle kinderen de stimulerende en belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften in kaart. Het gaat in het leerproces niet om het zoveel mogelijk opheffen van verschillen tussen kinderen, maar om het accepteren, respecteren en inspelen op verschillen tussen kinderen.

We willen gebruik maken van het model "adaptief onderwijs". Wel is het nodig het model te bezien vanuit onze identiteit. Hoe we dit gedaan hebben willen we in het onderstaande duidelijk maken.

We missen een Bijbels mens- en kindbeeld in dit concept. Daarom is het noodzakelijk om de kernbegrippen van "adaptief onderwijs" zodanig te herdefiniëren of te vervangen door een alternatief, zodat dit model bruikbaar wordt binnen onze identiteit.

Het begrip relatie.

- De basisbehoefte van kinderen aan relatie is een Bijbels gegeven. Communicatie over en weer is nodig om mens te kunnen zijn.
- Er wordt gerekend met een viertal relaties waarin het kind staat, namelijk tot de Schepper (zie par. 3.2, essentie 1, 2 en 3) tot de schepping (essentie 14), tot de naaste (essentie 5, 17 en 18) en tot zichzelf.
- In het model "adaptief onderwijs" is alleen aandacht voor de wijze waarop de leerkracht interacteert. Hoewel dat belangrijk is, gaat het om meer. Het gaat om een bijzondere relatie tussen leraar en leerling: een pedagogische relatie!
- In een goede omgang tussen leerkracht en leerling spelen gezag en gehoorzaamheid een natuurlijke rol binnen de pedagogische relatie. Een goed pedagogisch klimaat helpt de kinderen te gehoorzamen en beweegt hen tot meedoen. Het kind voelt zich vertrouwd en vertrouwt de leraar met als gevolg dat het zich opent voor vorming, zich beter gedraagt en zich geborgen weet.
- Door een goede communicatie over en weer tussen leerkracht en leerling ontstaat motivatie, die weer de bron en motor is van het leren. Een goed pedagogisch klimaat speelt hierin een grote rol.

Het begrip competentie

- Het begrip competentie is niet in strijd met de beginselen van verantwoord onderwijs. Geloof en plezier in eigen kunnen heeft alles te maken met het rekening houden met het kennis- en begripsniveau van de leerlingen. Een kind dat zich veilig voelt, exploreert, speelt en onderzoekt. Het wil iets kunnen.
- Onderwijs is, behalve opvoeden, ook en vaak vooral kennis en vaardigheden bijbrengen, kinderen helpen steeds meer competent te worden, zodat ze het zelf kunnen. Goede, directe en effectieve instructie is hier-

bij van belang. Ook het vergroten van de effectieve leertijd is belangrijk. De ene leerling heeft meer leertijd nodig dan de andere, zodat daarin gedifferentieerd zal moeten worden. Ook variaties van werkvormen is van belang.

- Kinderen verschillen, ook in leerstijlen. Heel belangrijk is het hebben van positieve verwachtingen. Hierin laat de leerkracht zich zien als een pedagoog, zodat de leerlingen zich geaccepteerd voelen met hun eigen mogelijkheden en onmogelijkheden (vgl. par. 3.2, essentie 4, 5, 15, 17, 18, 19 en 23)
- We dienen te streven naar een effectieve school: de kinderen worden gemotiveerd, nemen initiatief en ontwikkelen (zelf)vertrouwen. Er heerst orde en rust.

Het begrip onafhankelijkheid / autonomie

- In plaats van uit te gaan van volledige autonomie van het kind plaatsen we het bevorderen van de zelfstandigheid van kinderen binnen de kaders van een verantwoorde pedagogische relatie. In de Bijbelse antropologie past niet de autonome mens. Dienstbaarheid is een beter begrip.
- In onze uitwerking van het begrip relatie komt eerder afhankelijkheid dan onafhankelijkheid aan de orde.
- De taak en verantwoordelijkheid van de mens als Imago Dei (beeldrager van God) is verwoord in Genesis 2. Ook na de zondeval heeft de mens het beeld Gods in ruimere zin, dankzij Gods algemene genade, behouden. Hij behield ook de roeping een goed rentmeester te zijn en daarvoor zijn verantwoordelijkheid voor zichzelf, zijn medemensen en de schepping van belang (zie par. 3.2, essentie 14). Verantwoordelijkheid is dan ook een passender begrip dan onafhankelijkheid (vgl. par. 3.2 essentie 4, 5 en 19). Het drukt uit de mogelijkheid die een kind nog heeft tot (zelf)ontwikkeling en zelfstandigheid, maar tevens de afhankelijkheid en dienstbaarheid, waartoe de mens geroepen wordt.
- De kern van de pedagogische opdracht ligt hier: het kind is een zedelijk wezen. Het kan kennis hebben van goed en van kwaad. Deze kennis heeft het niet van nature. Daar is opvoeding voor nodig naar de richtlijnen vanuit Gods Woord, in het bijzonder gewetensvorming. Deze richt zich op het helpen van het kind zich verantwoordelijk te gedragen in situaties van vrijheid. Op de lange termijn betekent dat: staan in de wereld, zonder te worden van die wereld. In het schoolleven van alle dag moeten we daarom oefensituaties bieden, waarbij de kinderen kunnen leren zich verantwoordelijk te gedragen, of, heel concreet: zelfstandiger werken, keuzemogelijkheden bieden, samen laten werken, zorgtaken geven voor planten, dieren, bord schoonhouden, omgeving, etc. Hieraan vooraf en mee gepaard gaan zaken als:
 - gewoontevorming
 - duidelijke verwachtingen kenbaar maken (kinderen uitdagen tot groot worden)
 - regels afspreken en grenzen aangeven, maar ook kunnen we kinderen hierin ondersteunen door vaardigheden aan te leren en attitudes te vormen, zoals:
 - ontvangst- en klassengesprekken voeren
 - een kritische houding ontwikkelen (kritisch waarnemen en kritisch lezen)
 - ontdekkend en ervarend leren.

Om de leerlingen zo goed mogelijk te volgen en de zorg voor elk kind zo goed mogelijk te garanderen is in 2010 begonnen met de invoering handeling gericht werken (HGW). Dit model wil de leerkracht bewust maken van zijn handelen. In de achterliggende jaren zijn er meerdere scholingsmomenten geweest.

De intern begeleiders volgden een tweejarige opleiding om collega's te ondersteunen om deze manier van werken in het dagelijks handelen op school te implementeren.

Beide teams hebben zich geschoold onder leiding van hen en een extern deskundige met betrekking tot dit onderwerp.

Ook hierin zullen we als onderwijsgeevenden moeten beseffen in alles afhankelijk te zijn. Het is naar de lijfspreuk van Bernard van Clairveaux : Ora et labora, bid en werk! Wie niet werkt, kan geen zegen verwachten op zijn gebed en wie niet bidt geen zegen op zijn werk.

Binnen de organisatie van ons onderwijs zijn, uitgaande van bovengenoemd onderwijskundig schoolconcept, de volgende aandachtspunten van belang:

Klassenmanagement en effectieve instructie

De achterliggende jaren hebben we gewerkt aan de invoering van klassenmanagement en de toepassing van het model effectieve instructie. Daarop aansluitend hebben we samen met onze onderwijsbegeleider ons tijdens studiedagen toegelegd op de uitbouw van de leerkrachtvaardigheden.

Goede afspraken zijn noodzakelijk om een zo goed mogelijk en doorgaand onderwijsleerproces te creëren.

Er wordt gewerkt met het onderscheid regels en routines. Uitgangspunt is weinig regels en veel routines. Routines vragen om correctie en geen straf. Er wordt gewerkt aan optimalisering van de leertijd.

1. Het model effectieve instructie wordt gebruikt bij rekenen en zo mogelijk bij taal.
 - dagelijkse terugblik
 - presentatie
 - (in)oefening
 - individuele verwerking
 - terugkoppeling
2. De kinderen en de leerkracht werken binnen dit model met uitgestelde aandacht.
 - vanaf groep 1: rood, oranje en groen symbool of een knuffel
 - vanaf groep 1: dagritme kaarten
 - vanaf groep 1: werken met uitgestelde aandacht door tekens (rood/oranje/groen) en dagritme op het bord/smartboard

Ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw

Van grote betekenis vinden wij de vaardigheid van de leerkracht, om in het onderwijs aan te sluiten bij de ontwikkeling van kinderen, ook bij de verschillen in ontwikkeling tussen kinderen in één groep. Daarvoor is nodig dat de leerkracht zorg draagt voor uitdagend onderwijs en een rijke leeromgeving. Dat biedt mogelijkheden om aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van de kleuter met zowel een ontwikkelingsachterstand, als met een ontwikkelingsvoorsprong.

Ontwikkelingsgericht werken houdt ook in dat er in de groep gewerkt wordt rond een thema. De leerlingen nemen materialen mee van thuis. Verder is er standaard een themahoek, waarin de kinderen werken, spelen en leren. Ook mogen de leerlingen elke dag kiezen welk werkje ze willen gaan doen. Er is bijvoorbeeld elke week een werkje meer dan het aantal speelwerklessen. Ze mogen dus ook kiezen welk werkje ze liever niet willen doen.

Leerstofjaarklassensysteem

Het leerstofjaarklassensysteem vloeit als organisatievorm in eerste instantie voort uit de vaste relatie die een leerkracht en een leerling gedurende een langere tijd in het primair onderwijs nodig heeft. In de tweede plaats biedt het houvast bij het afwerken van het onderwijscurriculum in een bepaald leerjaar, dat veelal methodegebonden is, waarbij de leerlijnen volgens de gebruikte methoden duidelijk in zicht blijven.

Van de leraar verwachten wij een goede kennis van de methoden en een kennen van de leerlingen en van de vorderingen van de leerling in zijn leerproces. Op basis van deze kennis moet de leraar bepalen welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben of verdiepings- of verrijkingsstof kunnen verwerken.

Om tegemoet te komen aan de individuele verschillen van kinderen is en wordt er gewerkt volgens een protocol voor meer- en hoogbegaafdheid. Voor kinderen van groep 1 t/m 8 is er de mogelijkheid om wekelijks de plusklas te bezoeken.

Het interactief onderwijzen, werkend naar het model effectieve instructie, moet in deze organisatievorm onder andere zorg dragen voor het recht doen aan de verschillen. Indien nodig is er sprake van verlengde instructie bij basisvaardigheden als rekenen en taal.

Daarnaast is er aandacht voor samenwerkend leren, terwijl het zelfstandig werken wordt bevorderd.

Onderwijs als overdracht en als interactie

Allereerst blijft de opvatting 'onderwijs als overdracht' op onze school gehandhaafd. Het overdragen van kennis, vaardigheden, normen en waarden, het leren van feiten en begrippen blijft een plaats innemen in onze schoolcultuur, waarin de leerkracht een leidinggevende en prominente rol heeft als identificatiefiguur. Anderzijds is er een duidelijke verschuiving naar 'onderwijs als interactie', waarbij de leerling kennis verwerft aan de hand van zelfwerkzaamheid, de probleemoplossende vaardigheden benadrukt worden, er sprake is van voortdurende dialoog tussen leerkracht, leerling en onderwijsprogramma en de leerkracht in een begeleidende en sturende rol de leerling uitdaagt tot probleemoplossend denken, zelfwerkzaamheid, zelfstandigheid en samenwerkend leren. We verwijzen hier ook naar par. 3.6.4.

Differentiatie

Willen we ten volle recht doen aan verschillen tussen leerlingen binnen een leerstofjaarklassensysteem dan kan het niet blijven bij wat aanpassingen in de marge. Differentiatie maakt ingrijpende wijzigingen in de organisatie van het onderwijs noodzakelijk en krijgt daarom op een vastgestelde structurele wijze gestalte door middel van vastgestelde procedures en middelen voor heel de school.

Als school werken we aan een differentiatiesysteem voor groep 3 t/m 8, dat de goede elementen van klassikaal gericht onderwijs (efficiënt, organiseerbaar en overzichtelijk) combineert met de waardevolle kanten van het individuele onderwijs (onderwijs op maat). Dit systeem richt zich in eerste instantie op de vakken taal/lezen en rekenen. Met behulp van dit differentiatiesysteem, kunnen leerlingen gedurende de basisperiode een ander eindniveau bereiken. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de schoolgids, par. 4.4, 4.8 en 4.9.

Voor een nadere uitwerking van onze visie van dit onderwerp op het jonge kind verwijzen wij naar 5.4.1.

Aan de hand van de uitslag van zowel methodegebonden als niet-methodegebonden toetsen, wordt een groep verdeeld in een minimum-, basis- en extrastofgroep.

3.6. ONDERWIJSKUNDIG BELEID

Aan de hand van de data die verkregen wordt uit Integraal wordt het onderwijsproces jaarlijks geëvalueerd. Onderwijskundige doelen kunnen het jaarplan worden bijgesteld.

In onderstaande hoofdstukken beschrijven we het onderwijskundig beleid voor de komende jaren. In de onderstaande hoofdstukken wordt alleen een omschrijving gegeven van de (veranderings)doelen voor de komende jaren.

3.6.1. LEVENSBESCHOUWELIJKE IDENTITEIT

In november 2010 publiceerde de VGS een nieuw identiteitsprofiel. Het document beoogt een identiteitsprofiel te beschrijven van een leerkracht in het primair onderwijs. Inhoudelijk is het document op zijn juridische houdbaarheid getoetst door zowel interne als externe deskundigen van zowel binnen als buiten de reformatorische kring.

Het document is op een bestuursvergadering besproken. Tijdens deze vergadering is besloten de tekst integraal op te nemen in de schoolgids en het schoolplan.

In de volgende alinea's staan de verschillende identiteitsaspecten wat nader omschreven.

OPDRACHT

Het reformatorisch onderwijs ziet het als opdracht om op grond van de Bijbel en de daarop gefundeerde Drie Formulieren van Enigheid bij te dragen aan de opvoeding van leerlingen en aan hun vorming tot zelfstandige persoonlijkheden die hun burgerschap verstaan.

Aan deze opdracht wordt invulling gegeven vanuit de volgende belijdenis: Wij geloven in God, de almachtige Schepper. God heeft Zich in de Bijbel geopenbaard als de drie-enige God: Vader, Zoon en Heilige Geest. Er is onder de hemel geen andere naam onder de mensen gegeven, door welke wij moeten zalig worden dan de naam van Jezus Christus, Die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschenken is.

Alleen een waar geloof maakt de mens, in de weg van wedergeboorte en bekering, Christus en al Zijn weldaden deelachtig. Dit geloof komt van de Heilige Geest, Die dat werkt in de harten door de verkondiging van het heilig Evangelie, en het sterkt door het gebruik van de sacramenten. Zonder een waar geloof is de mens echter geestelijk dood door de misdaden en de zonden.

BIJBEL

Wij ontvangen de Bijbel voor heilig en canonic en geloven zonder enige twijfel alles wat daarin begrepen is ("Al de Schrift is van God ingegeven"; 2 Timotheüs 3:16). Wij geloven daarom dat God, nadat Hij de hemel en de aarde in zes dagen uit niet heeft geschapen, Zijn schepping onderhoudt en regeert.

Het reformatorisch onderwijs hanteert de Statenvertaling.

DRIE FORMULIEREN VAN ENIGHEID

In een bloeiperiode van de kerk zijn op de Nationale Synode, die in 1618 en 1619 in Dordrecht is gehouden en waaraan door een groot aantal Nederlandse en buitenlandse theologen is deelgenomen, de zogenaamde Drie Formulieren van Enigheid als klassiek gereformeerd belijden aanvaard. Dit zijn de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels. Omdat deze formulieren in alles overeenkomen met de Bijbel onderschrijven wij ze onvoorwaardelijk, en verwerpen wat daarmee in strijd is.

KERK

De Zoon van God vergadert door Zijn Geest en Woord uit het gehele menselijke geslacht een gemeente, die tot het eeuwige leven is uitverkoren, die Hij ook beschermt en onderhoudt.

Op grond van de Bijbel en de belijdenis behoren kinderen als lidmaten van de gemeente gedoopt te worden.

Personeelsleden in het reformatorisch onderwijs zijn (belijdende) lidmaten van de:

- Christelijke Gereformeerde Kerken;
- Gereformeerde Gemeenten;
- Gereformeerde Gemeenten in Nederland;
- Hersteld Hervormde Kerk;
- Protestantse Kerk in Nederland (gemeenten die zich bijzonder verbonden weten met de gereformeerde belijdenisgeschriften);
- (Vrije) Oud Gereformeerde Gemeenten (in Nederland).

TOEKOMST

Allen die Christus en al Zijn weldaden door een waar geloof aannemen, verwachten het eeuwige leven. Dat wil zeggen dat zij na dit leven volkomen zaligheid zullen bezitten, die geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in het hart van geen mens is opgeklimmen, om zo God daarin eeuwig te prijzen. Er is ook een keerzijde, namelijk voor hen die niet in Christus zijn en zich niet bekeren, wacht de eeuwige rampzaligheid.

Het reformatorisch onderwijs wordt door deze realiteit gestempeld. Dat blijkt uit de grote plaats die de leer die naar de godzaligheid is, in het onderwijs inneemt.

TIEN GEBODEN

Onze waarden en normen vinden we samengevat in de Tien Geboden.

Uitgangspunten zijn daarbij:

- dat het leven naar Gods geboden als een blijvende opdracht tot ons komt;
- dat de Bijbelse leer van de verdorvenheid van de mens niets afdoet aan het blijvende karakter van deze opdracht;
- dat door Gods algemene genade, die de doorwerking van de zonden enigszins afremt, gewetensvorming en opvoeding naar de eis van Gods geboden in uiterlijke zin, mogelijk zijn;
- dat het leven tot Gods eer nooit door onze inspanningen gestalte krijgt, maar altijd vrucht is van de onweerstaanbare genade van God in Christus.

1. God heeft recht op aanbedding en verering, in geloof en gehoorzaamheid. Het is niet geoorloofd enig schepsel of een geschapen macht of kracht met God gelijk te stellen of daaraan goddelijke eer toe te kennen. Ieder mens wordt, als schepsel van God, in zijn persoonlijkheid gerespecteerd. Dit betekent dat alle mensen gelijkwaardig zijn en achterstelling op grond van bijvoorbeeld verschil in ras of geslacht niet mag voorkomen. De mens is als rentmeester geroepen tot een verantwoord en toegewijd beheer van alles wat God hem in de schepping heeft toevertrouwd.

2. De wijze waarop God gediend moet worden, is door Hem bepaald. Wij hebben niet het recht over Hem iets te zeggen of te denken buiten hetgeen Hij omtrent Zichzelf aan ons heeft geopenbaard. Daarom zal God op geen enkele wijze door ons worden afgebeeld. Hij vraagt een voortdurend luisteren naar Zijn Woord, omdat het zonder dat niet mogelijk is Zijn Wil te kennen en te gehoorzamen.

3. God vraagt dat met eerbied, ontzag en liefde over Hem wordt gesproken en dat eerbiedig de Bijbel wordt gelezen en ter sprake wordt gebracht. In het lezen, in het zingen en in het gebed dienen wij Gods eer te zoeken. Misbruik van Gods Naam, lichtvaardig gebruik van Bijbelwoorden en alle spreken over God dat niet uit eerbied voortkomt, wordt afgewezen.

4. De zondag is een bijzondere dag. Christus kwam op aarde om de wet te vervullen. Met Zijn opstanding uit de doden op de eerste dag van de week is de wet vervuld. Daarmee is de zondag ook de vervulling van de sabbat. In het licht daarvan en op grond van de blijvende opdracht, zoals verwoord in het vierde gebod uit de Tien Geboden, is de zondag in het bijzonder afgezonderd voor de dienst van God. Dat houdt in dat wij trouw de samenkomsten van de christelijke gemeente, waartoe we behoren, bezoeken. De zondag dient te worden geëerbiedigd als een geschenk van God om naar Zijn Woord te horen en naar lichaam en geest tot rust te komen. De zondag is dan ook als rustdag van de andere dagen onderscheiden.

5. De Bijbel geeft ook richtlijnen ten aanzien van de verhoudingen tussen mensen. Op elk niveau van werken bestaan er gezagsverhoudingen: van bestuur – naar managementteam – naar overig personeel – naar leerlingen. Gezag is er ons ten goede. Gezag moet dan ook in liefde en binnen de kaders en de grenzen van de Bijbel worden uitgeoefend. Gezagsverhoudingen worden erkend, wat betekent dat voorschriften en aanwijzingen worden opgevolgd. Dit sluit uiteraard het gesprek daarover niet uit.

6. We behoren de medemens lief te hebben als onszelf. Liefde tot de medemens, naar de eis van Gods geboden en het voorbeeld van Christus, dwingt ons ons in te zetten voor het geestelijke en lichamelijke welzijn van de medemens. Er is eerbied voor het leven. Dit komt in ons onderwijs ook tot uiting in onze omgang met elkaar en in het bijzonder met de leerlingen.

7. Seksualiteit heeft in de Bijbel te maken met het vormen van een onverbreekelijke verbintenis in een huwelijk tussen één man en één vrouw, en krijgt in het licht hiervan een plaats. Daarbij zijn de Bijbelse voorschriften bindend voor het seksuele leven. Deze seksuele moraal betekent dat de huwelijksrelatie geëerbiedigd wordt. De medemens wordt met respect (en rein en zuiver) benaderd. Dit sluit seksueel getinte grappen en intimidatie uit. Ook voor losse seksuele contacten is geen ruimte, omdat het monogame huwelijk als de door God gegeven vorm van omgang tussen man en vrouw wordt gezien. God wil dat wij het lichaam als tempel van de Heilige Geest zuiver en heilig bewa-

ren. Ook in ons uiterlijk laten wij het in de schepping gelegde onderscheid tussen man en vrouw tot uitdrukking komen.

8. De eigenschappen van de ander, zowel van personeel, leerlingen en instelling, worden gerespecteerd. Het nut van de medemens moet worden bevorderd en met hem moet worden gehandeld als ik wilde dat hij met mij handelde.

9. In gesprekken met en over anderen moet zuiverheid worden betracht, zonder te roddelen of een voorstelling van zaken te geven die met de waarheid in strijd is. Wij staan een eerlijke communicatie voor. Informatie die als leugen bestempeld moet worden, wordt afgewezen. De eer en het goed gerucht van anderen wordt bevorderd.

10. We behoren in liefde en zuiverheid van intentie het voorgaande in praktijk te brengen. Dat zal onze handel en wandel, ook in de omgang met elkaar, stempelen. Voorkomen moet worden dat zondige begeerten worden opgewekt en dat ze worden opgevolgd. Gezocht wordt het leven en het welzijn van de ander te dienen: persoon, privacy en bezit worden gerespecteerd.

Het in het reformatorisch onderwijs werkzame personeel wil zijn leven naar het bovenstaande inrichten en daarmee in de levenswandel een goed voorbeeld voor de leerlingen zijn.

De pedagogische opdracht en relaties

VISIE OP DE MENS (EN DAARMEE OOK OP DE LEERLING)

De mens is als schepsel in de eerste plaats verantwoordig schuldig aan God. Het betreft hier de meest fundamentele relatie. Het bestaan van de mens is geen doel in zichzelf, maar dient gericht te zijn op God.

De mens wordt in de Bijbel ook getekend als individu en als gemeenschapswezen. Hij (Adam) is door God zeer goed geschapen. Door de zondeval is de mens echter geneigd God en zijn naaste te haten. Het blijft voor ieder mens de opdracht om tot Gods eer én tot heil van de naaste te leven. Het reformatorisch onderwijs kan daarom ook slechts in afhankelijkheid van Gods hulp en zegen gestalte krijgen Alleen in de weg van wedergeboorte en bekering zal de ware liefde tot God en de mens gewerkt worden.

Visie op opvoeding en onderwijs

Het reformatorisch onderwijs beoogt bij te dragen aan de vorming van de leerling tot een zelfstandige, God naar Zijn Woord dienende persoonlijkheid, geschikt en bereid om de ontvangen gaven te besteden tot Zijn eer en tot heil van de medemensen in alle levensverbanden (kerk, gezin en maatschappij), waarin God hem plaatst. Het reformatorische gedachtegoed werkt dan ook door in alle aspecten van het schoolleven en heeft dus bijvoorbeeld ook consequenties voor de visie op kunst, cultuur en op de hedendaagse maatschappij.

Het reformatorisch onderwijs zoekt daarin aansluiting bij de door de ouders bij de Heilige Doop gedane belofte om hun kind in de leer van de Bijbel en de artikelen van het christelijk geloof naar hun vermogen te doen (en te helpen) onderwijzen. Het genoemde opvoedingsdoel is verweven met de algemene onderwijsdoelstelling, namelijk het doen verwerven door de leerling van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes met inachtneming van zijn persoonlijke begaafdheid. Opvoeding in gezin, school en kerk behoren dan ook in elkaars verlengde te liggen.

VISIE OP DE SCHOOL

De school is een leer- en opvoedingsgemeenschap. Als “poort naar de maatschappij” staat de school tussen het gezin en de maatschappij in. Het onderwijs is daarmee meer naar buiten gericht dan het gezin, maar biedt – mede afhankelijk van de leeftijd van de leerling – een veilige omgeving om zich voor te bereiden op een plaats in de maatschappij. Het pedagogisch klimaat krijgt in het reformatorisch onderwijs gestalte door het onderwijs, in de context van de huidige samenleving, in te richten naar de norm van de Bijbel. Veiligheid ontstaat door het zich in leer en leven te houden aan Gods geboden, die heilzaam zijn voor alle mensen en hun onderlinge relaties.

VISIE OP PERSONEEL

Het personeel in het reformatorisch onderwijs dient, als medeopvoeder, gezagsdrager en identificatiefiguur in en buiten de school te zijn. Opvoeders en medeopvoeders zijn gezagsdragers omdat hun zeggenschap over de kinderen berust op Gods scheppingsorde. De Heere Zelf heeft opdracht gegeven in liefde gezag uit te oefenen. Gezag mag daarom nooit worden misbruikt. Opvoeders en medeopvoeders zijn ook identificatiefiguur, wat zeggen wil dat zij 'model' staan voor het kind. (Mede)opvoeders hebben de Bijbelse roeping het goede voorbeeld te geven, zij hebben een voorbeeldfunctie. Het personeel in het reformatorisch onderwijs dient het geheel van Bijbelse normen en waarden te vertegenwoordigen, zodat het kind zich daarmee kan identificeren. Er dient eenheid te zijn tussen leer en leven, zodat de (mede)opvoeder voor de leerlingen geloofwaardig zal zijn in het uitdragen van de grondslag van de school. Dit geldt zowel het onderwijzend personeel, als ook voor het onderwijsondersteunend personeel. Er is tussen hen slechts een gradueel verschil in mate van ontmoeting met de leerlingen in de opvoedingsgemeenschap.

VISIE OP MAATSCHAPPIJ

De maatschappijvisie van het reformatorisch onderwijs is te typeren met enerzijds het begrip "betrokkenheid" en anderzijds met de aanduiding "distantie" (namelijk vanuit het besef dat de maatschappij waarin wij leven – net als wijzelf- zondig en tijdelijk is). Deze spanningsvolle houding tegenover de maatschappij wordt ook aan de leerlingen meegegeven. Het reformatorisch onderwijs opteert voor een christelijk burgerschap. Dat wil zeggen dat leerlingen vanuit een Bijbelse visie worden voorbereid op het participeren in de pluriforme, multiculturele maatschappij. De school wil leerlingen leren de Bijbel concreet gestalte te geven in een christelijke levenshouding. Leerlingen worden gestimuleerd om niet het eigenbelang als uitgangspunt te nemen, maar zelfstandig en actief verantwoordelijkheid te dragen voor de belangen van de gemeenschap in en buiten de school. Belangrijke aspecten daarbij zijn vreemdelingschap, rentmeesterschap en leven in eeuwigheidsperspectief.

VERWACHTING

Het gebed neemt in het reformatorisch onderwijs een belangrijke plaats in. De Heere heeft bevolen te bidden voor alle geestelijke en lichamelijke nooddrift. Daarbij heeft God beloofd, ondanks de menselijke onwaardigheid, uit genade te horen en te schenken wat is tot Zijn wil. Dat geldt ook voor het gebed om bekwaammaking; vanuit de mens gezien is het een onmogelijke opdracht om reformatorisch onderwijs vorm en inhoud te geven.

Vanuit deze optiek wordt het onderwijs gegeven, met hoop op zegen!

- Er is in het schoolplan voor gekozen om de veranderingsdoelen niet in dit deel op te nemen, maar in deel 2. Ze zijn daar beschreven voor de volgende domeinen:
 - Identiteit
 - Onderwijskundig beleid
 - Kwaliteitsbeleid
 - Organisatie en beleid

Ook voor de volgende paragrafen (3.6.2 t/m 9) geldt dat voor de praktische uitwerking naar deel 2 van het schoolplan wordt verwezen.

3.6.2. LEERSTOFAANBOD

Visie

Het leerstofaanbod op onze school dient in overeenstemming te zijn met de grondslag van de school. We dienen in ons onderwijsaanbod vooreerst te beschermen om vanuit die situatie de maatschappij voor en met de leerlingen te ontsluiten. Ook het bespreken van actuele ontwikkelingen in de maatschappij vanuit onze identiteit is hierbij van groot belang.

Wat het leerstofaanbod betreft willen we rekening houden met de eisen uit de omgeving, maar maken we wel steeds afwegingen welke ontwikkelingen binnen het onderwijs een plaats (kunnen) krijgen. Zowel cognitieve als sociaal-emotionele vaardigheden dienen een plaats te krijgen in het geheel van het aanbod. Uiteraard dienen de methoden te voldoen aan de geldende kerndoelen.

Gebruikte methoden:

• Bijbelse Geschiedenis	Hoor het Woord
• Schrijven	Schrijffontein
• Rekenen	Wereld in Getallen
• Taal	Taalfontein
• Verkeer	Klaar over
• Aardrijkskunde	Geobas 4 ^e editie
• Geschiedenis	Er is geschied
• Natuuronderwijs	Natuniek/Natuurlijk
• Tekenen en handvaardigheid	Uit de kunst
• Muziek	Meer met muziek
• Bewegingsonderwijs	Basislessen
• Engels	Big English met gebruik van Holmwood Essentials

Voor de invulling van deze vakken verwijzen we naar deel 3 van dit schoolplan: Het uitvoerend deel van de vakken.

3.6.3. LEERTIJD

Visie

Vanuit onze identiteit dienen we verantwoord om te gaan met de beschikbare leertijd.

In de eerste plaats vanuit de notie van het rentmeesterschap: het is tijd die we ontvangen hebben van de Heere God en voor wat betreft de invulling van die tijd zijn we ten volle verantwoordelijk.

In de tweede plaats vanuit onze missie: het is belangrijk de leertijd af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Binnen de school is een systeem ontwikkeld waarin in een doorgaande lijn in alle groepen het dagprogramma wordt gevisualiseerd (stelklok, dagritme kaarten, dagrooster).

3.6.4. PEDAGOGISCH KLIMAAT

Visie

Wij streven ernaar het kind een veilige en rustige omgeving te bieden waar het kind zich thuis voelt en waar een sfeer heerst die in de lijn ligt van het gezin waarin het kind opgroeit en de kerk waarin het een plaats heeft.

We helpen het kind om de gaven die het ontvangen heeft zó te ontwikkelen dat het leert respect te hebben en zorg te dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving om het kind heen.

De school biedt een uitdagende omgeving waarbinnen het kind kan ontwikkelen, waardoor het in de toekomst zo zelfstandig mogelijk kan functioneren in de maatschappij.

De sociale ontwikkeling van het kind en de begeleiding hiervan, zal geschieden vanuit en binnen de kaders van Gods Woord.

Dit alles gebeurt:

- binnen de grenzen van de mogelijkheden van de school;
- met ondersteuning van externe instanties;
- door sociale vorming expliciet een plaats te geven in het onderwijsaanbod;
- door volgens een vaste cyclus leerling en groepsbesprekingen te organiseren;
- in samenspraak met de ouders.

Een veilige en ordelijke leeromgeving is van cruciaal belang. Regels, normen en waarden spelen hierin een belangrijke rol. Ook het hebben van respect voor elkaar en het accepteren van de uniciteit van de leerling en het omgaan met de verschillen tussen de leerlingen is van groot belang. De leeromgeving dient geordend te zijn, voorzien van heldere structuren en regels voor alle betrokkenen.

In de omgang met de leerlingen blijft de leerkracht gezagsdrager. Ook blijft hij initiator en richtinggever in het onderwijs. Het hebben van positieve verwachtingen van leerlingen, dat zich uit in het geven van positieve feedback, moet de kinderen het gevoel van competentie geven. Ook hier verwijzen we naar de essenties voor reformatorisch onderwijs.

3.6.5. DIDACTISCH HANDELEN

Visie

Onze school vindt dat kinderen zoveel mogelijk een eigen ontwikkelingsproces moeten doorlopen. We geven dan ook steun waar nodig is en bieden uitdaging waar dat kan.

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid zijn belangrijke begrippen. Dat wordt dan ook gestimuleerd. Ook samenwerken is belangrijk. Deze werkvorm wordt toegepast als het functioneel is. De uitleg is zoveel mogelijk interactief. Het onderwijs dient flexibel ingericht te zijn om de variëteit aan kwaliteiten en eigenschappen van kinderen tegemoet te kunnen treden.

De leerkracht blijft in het didactisch handelen initiator en richtinggever van het leerproces.

Doelen m.b.t. didactisch handelen:

- Zie hiervoor deel 2.

3.6.6. DE LEERKRACHT

Visie

In onze school vervult de leraar een spilpositie. Hij onderschrijft de grondslag van de school en vervult vanuit de identiteit van de school zijn taken. Deze zijn met name omschreven in de essenties 2, 3, 5, 6, 9, 14, 15, 16, 17 en 18 van het reformatorisch onderwijs (zie 3.2).

Doelen m.b.t. het functioneren van de leraar:

- Zie hiervoor deel 2.

3.6.7. ZORG EN BEGELEIDING

Visie

Eén van de belangrijkste kenmerken van onze school is, dat kinderen een ononderbroken ontwikkelingsproces moeten kunnen doorlopen. Dit veronderstelt onderwijs, waarin plaats is voor individuele verschillen. Elk kind heeft immers zijn eigen bijzondere gaven en talenten van God ontvangen. Het is daarom onze taak om op een Bijbels verantwoorde wijze met die verschillen tussen kinderen om te gaan. We moeten ze accepteren en hanteren. De leerling dient competent te zijn voor de taken die het krijgt aangeboden.

De zorg op groepsniveau krijgt steeds meer vorm via handelingsgericht werken. Dit is de manier waarop we gestalte willen proberen te geven aan een passend onderwijsaanbod voor alle kinderen. Dit houdt in dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen op basis van hun mogelijkheden en talenten. De leerkrachten stemmen het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De werkwijze die bij handelingsgericht werken gehanteerd wordt, is de zogenaamde 1-zorgroute. Dat houdt in dat alle leerkrachten in een cyclisch proces steeds op dezelfde manier vormgeven aan het handelingsgericht werken. De cyclus kent vier stappen. De eerste stap is het waarnemen van wat de kinderen presteren en nodig hebben. De tweede stap in de cyclus is dat we proberen de kinderen en hun resultaten zo goed mogelijk te begrijpen, zodat we beter kunnen inspelen op hun onderwijsbehoeften. De derde stap is dat er een planning gemaakt wordt van het onderwijs dat in de komende tijd moet worden gegeven. De vierde stap is dan het uitvoeren van het groepsplan. Leerkracht en leerlingen werken een nieuwe hoeveelheid leerstof door in een periode van ongeveer 10 tot 12 weken.

Onderwijs op maat gaat niet alleen uit van preventieve en curatieve zorg voor zwakke leerlingen, maar ook van het aanbieden van onderwijs op maat voor de betere leerlingen. Dit krijgt op onze school gestalte door het realiseren van adaptief onderwijs.

- De scholen hebben vijf ib-ers. Zij hebben allen een specifieke taak. Eén ib-er stuurt de zorg in de onderbouw aan; de andere stuurt de zorg voor meer- en hoogbegaafden aan en de derde coördineert de zorg voor de groepen 3 t/m 8. Alle vijf verdiepen zij zich in hun eigen terrein en bouwen hun kennis verder uit.
- Voor een nadere uitwerking van hoe de zorg op onze scholen georganiseerd is, verwijzen we naar hoofdstuk 4 van onze schoolgids.

Doelen m.b.t. leerlingenzorg:

- Zie hiervoor deel 2.

3.6.8. ICT

Visie

ICT is een hulpmiddel om het denken en leren van de kinderen te bevorderen. In onze school ligt de nadruk op door de leerkracht gestuurde werkzaamheden. De leerlingen hebben de ruimte hierbij zelfstandig informatie te verwerven, verwerken en presenteren. Er is sprake van leerkracht gestuurde zelfwerkzaamheid. Ook krijgt ICT een steeds belangrijker plaats in het volgen en analyseren van de schoolontwikkeling.

Dit kan op de volgende manieren verwezenlijkt worden:

1. Het op een verantwoorde wijze omgaan met de moderne communicatiemiddelen.
2. Het ontwikkelen van ICT-vaardigheden die de kinderen nodig hebben om met ICT aan de slag te kunnen.
3. Formuleren van open, betekenisvolle leertaken, waarin de leerlingen de ruimte hebben en de mogelijkheid krijgen om zelf ontdekkingen te doen.
4. Gebruik van de mogelijkheden die ICT biedt, met name voor alle categorieën leerlingen. Hierbij valt te denken aan verdieping en herhaling van de leerstof.
5. ICT als ondersteuning / hulp aan zorgleerlingen.
6. Administreren en analyseren van de schoolopbrengsten

Vanwege de grenzeloze mogelijkheden die ICT biedt en via de computer worden aangeboden, moet de leerling beschermd worden tegen informatieverwerving die in strijd is met de Bijbelse normen en waarden. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de 'Code Sociale Media' uitgegeven door het VGS.

Het ontwikkelen van bepaalde vaardigheden is tevens van belang als voorwaarde om met ICT aan de slag te gaan.

Doelen m.b.t. ICT:

- Zie hiervoor deel 2.

4. LEERLINGONDERSTEUNING

Dit wordt beschreven in het ondersteuningsprofiel van de school (OSP), dat als uitgebreide bijlage bij het schoolplan is gevoegd. De paragrafen waarnaar in dit hoofdstuk wordt verwezen, zijn daarin te vinden.

4.1 ONDERSTEUNINGSPROFIEL, SAMENWERKINGSVERBAND EN UITGANGSPUNT

Onze school neemt deel aan de Regio Randstad van het landelijke samenwerkingsverband Berséba voor reformato-
rische basisscholen.

Het uitgangspunt van de school is in principe geen kind uit te sluiten. In overleg met ouders wordt vastgesteld op welke manier het kind binnen de school de passende ondersteuning kan krijgen. Daar zijn wel randvoorwaarden en beperkingen aan verbonden, die in het uiteindelijke besluit meegenomen zullen worden, (zie hiervoor OSP par. 6.3 en 6.4.)

4.2 BASISKWALITEIT, PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE ONDERSTEUNING.

De school hanteert het onderwijsconcept handelingsgericht werken(hgw) om aan passend onderwijs vorm te geven. Leerlingenzorg krijgt vorm binnen een structuur waarin groepsbesprekingen, leerlingenbesprekingen en overlegmo-
menten met externe deskundigen (het OT-overleg) elkaar in een vaste volgorde afwisselen. Binnen die structuur is de leerkracht de eerstverantwoordelijke voor de zorg in de groep. De intern begeleider is verantwoordelijk voor de coördinatie van de zorg op groeps-, school- en bovenschools niveau. De bedoeling hiervan is dat de leerlingenzorg op een zorgvuldige manier plaatsvindt en voor de betreffende leerlingen gewaarborgd blijft. We verwijzen voor dit onderwijsconcept naar hoofdstuk 3 van dit schoolplan . De zorgcyclus van de 1-zorgroute hebben wij vastgelegd in een zorgkaart. Jaarlijks zijn er 2 leerlingbesprekingen, 3 groepsbesprekingen, 4 OT-besprekingen en 2 afnamemo-
menten van de niet methodetoetsen van het Cito LOVS.

In de OT-besprekingen worden kinderen besproken voor wie de preventieve en licht curatieve ondersteuning ontoe-
reikend is. Daarnaast worden kinderen besproken die belemmeringen ondervinden in hun sociaal-emotionele wel-
bevinden en /of een reeds vastgestelde stoornis hebben. Ook kan het gaan om kinderen met zowel leer- als ge-
dragsmoeilijkheden. Ook vindt hier besluitvorming plaats over kinderen die na aantoonbare inzet van de school
beter op hun plaats zijn in een vorm van s(b)o.

De kwaliteit van onze basisondersteuning wordt beschreven aan de hand van de kwaliteitsaspecten uit het toezicht-
kader van de onderwijsinspectie. De basisondersteuning bestaat uit twee onderdelen: basiskwaliteit (OSP par. 5.1),
preventieve en licht-curatieve ondersteuning (OSP par. 5.2). Belangrijke onderlegger bij de basisondersteuning zijn
ook de uitgangspunten van het concept 'handelingsgericht werken'. De basisondersteuning bestaat uit drie onderde-
len:

basiskwaliteit (OSP par. 5.1 en schoolplan par. 4.3.1)

preventieve en licht curatieve ondersteuning (OSP par. 5.2 en schoolplan par. 4.3.2)

ondersteuningsstructuur (OSP par. 5.3 en schoolplan par. 4.3.3)

Hierna volgt een beschrijving van de huidige situatie en de beleidsvoornemens, waarvan de belangrijkste in de ma-
trix zijn te vinden.

4.3 BASISKWALITEIT

4.3.1 BASISKWALITEIT (ZIE OSP PAR. 5.1)

Onderwijsleerproces: toepassing van het model effectieve instructie krijgt voortdurend aandacht middels groepsbezoeken. Het blijft zinvol om hier regelmatig feedback op te blijven geven en het gebruik van het model steeds doelmatig toe te blijven passen.

Afstemming: er is voortdurend aandacht voor afstemming van het leerstofaanbod op de hele groep, subgroepen en individuele leerlingen. Daarbij is er bijzondere aandacht voor de zwakste leerlingen, die ook OA krijgen en meer- en hoogbegaafde kinderen voor wie 1 dag per week een plusgroepleerkracht wordt ingezet.

Sfeer: we hebben een nieuwe sova-methode in gebruik genomen: 'Kinderen en hun sociale talenten' en daarnaast ook extra input van het SMW gevraagd. Ook is een werkgroep gedrag ingesteld, waarin twee gedragspecialisten zitting hebben die ook leiding geven aan de eerste groepsbespreking over sociaal emotioneel welbevinden. Wat gedrag betreft, wordt nu vanuit kernwaarden gewerkt.

Leerstofaanbod: de werkgroep taal heeft zich bezig gehouden met de verbetering van technisch lezen, begrijpend lezen (invoering van Nieuwsbegrip), grammaticaonderwijs en het onderwijs in werkwoordspelling. De rekenspecialist heeft de na onderzoek schoolbrede verbeteringen in gang gezet voor het onderdeel automatisering. De klokrentabellen van de beide scholen zijn geanalyseerd en gestroomlijnd.

Zorg en begeleiding: analyse van opbrengsten is een vast onderdeel van de zorg geworden. Ze worden tijdens groepsbesprekingen en bouwvergaderingen met de leerkrachten besproken op groeps- en schoolniveau (inspectiekaart en schoolanalyse).

OPP: kinderen met een eigen leerlijn en OPP zijn in beeld gebracht en worden systematischer gevolgd.

Zorgstructuur: de cyclus van de 1 zorgroute is geïmplementeerd en verfijnd, wat ook in de opbrengsten is terug te zien.

Oud-leerlingen: hun resultaten worden gevolgd en de dialoog met het voortgezet onderwijs heeft zich verdiept om tot een betere aansluiting te komen.

Zelfevaluatie: de module integraal wordt functioneel gebruikt voor kwaliteitszorg door vragenlijsten te plaatsen en af te nemen onder ouders, leerkrachten en kinderen.

Feedback: de school kreeg een audit over schipperskinderen en zal dit ook voor de zorg gaan krijgen vanuit het samenwerkingsverband.

Meedenken: de school zal het ouderportaal van Parnassys gaan activeren om ouders nauwer te betrekken bij de evaluatie van resultaten van hun kinderen en schoolzelfevaluatie.

Extra aandacht en handen: waar het nodig is, wordt bij de formatie jaarlijks rekening gehouden met het maken van kleinere groepen. Opbrengstgegevens worden hierin meegewogen.

Onderwijsmaterialen: jaarlijks wordt in de begroting een bedrag vastgesteld t.b.v. extra gewenst materiaal in de groepen, de aanschaf van benodigd materiaal voor plusleerlingen en r.t.

Schoolzelfevaluatie: de opgebouwde kwaliteit voor schoolzelfevaluatie m.b.v. (niet) methodetoetsen (opbrengstgericht werken) moet worden geborgd o.l.v. de ib'ers. Elke leerkracht dient daarnaast ook zelfstandig in staat te zijn

om de resultaten van niet- methodegebonden toetsen te interpreteren en daaruit conclusies te trekken m.b.t. streefdoelen voor het komende half jaar van de groep. De gegevens worden tijdens bouwvergaderingen onderling gepresenteerd en gedeeld en ook besproken in het mt. Het streven is om tenminste voldoende resultaten te behalen die op grond van de leerlingpopulatie mogen worden verwacht.

Volgen van de leerlingen: de communicatie met het voortgezet onderwijs over de aansluiting tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs wordt voortgezet om onze schooladviezen zo betrouwbaar en eenduidig mogelijk te kunnen geven. Resultaten van oud-leerlingen worden beter gevolgd. Tussentijdse ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs worden vroegtijdig met ons gecommuniceerd. Hiermee is ook duidelijk dat we de kwaliteit van het uitstroomniveau van onze leerlingen voortdurend op peil willen houden.

Expertise in de school: borging van de inzet van extra expertise via master SEN-opleidingen moet worden bewaakt middels het in standhouden van werkgroepen. De werkgroep taal evalueert het taalonderwijs en stelt dit voortdurend bij o.l.v. de taalspecialist. Het rekenonderwijs wordt geëvalueerd en bijgesteld o.l.v. de rekenspecialist. Hier moet ook een werkgroep voor komen. De gedragspecialisten geven leiding aan de werkgroep gedrag en zetten de huidige ontwikkelingen voort: invoering en doorvertaling van kernwaarden, invoering nieuwe sova-methode en het leiden van de groepsbesprekingen over het sociaal-emotionele welbevinden. Verdieping in afstemming van de onderwijsleeromgeving op leerlingen met een AS-stoornis is nodig met het oog op verwijzingen naar het sbao.

Grenzen van de zorg: doordenking hiervan, zodat voor ouders en school helder is waar deze grenzen liggen.

Intervisie: er is behoefte aan intervisie door collegiale consultatie. Er wordt nagedacht over hoe we dit structureel kunnen realiseren.

4.3.2 PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE ONDERSTEUNING (ZIE OSP PAR. 5.2)

OT: het OT heeft een vaste samenstelling met de orthopedagoge van Driestar Educatief, de schoolarts, de schoolmaatschappelijk werker en de ib'ers als vaste leden. Ouders, leerkrachten en begeleiders van het internaat worden altijd uitgenodigd voor gesprekken over leerlingen. Daarnaast is het OT ook flexibeler geworden in haar werkwijze. Als het nodig is worden extra OT's georganiseerd met de orthopedagoge en/of externe deskundigen. Dit om het principe van één kind en één plan te ondersteunen en vertraging in besluitvorming te voorkomen. Dankzij de extra zorgmiddelen vanuit het samenwerkingsverband kan dit gerealiseerd worden. Het OT heeft rechtstreeks toegang tot de jeugdteams van de gemeente Dordrecht. Het SMW heeft daarin de functie van verbindingsfunctionaris. Indien nodig, zal deelname van een vertegenwoordiger aan het OT worden gevraagd.

opbrengsten: zie boven bij zorg en begeleiding.

ernstige rekenproblemen: zie boven bij leerstofaanbod.

aangepaste leerlijnen: de school beslist bij leerlingen met een herhaaldelijke achterstand van 10 DLE of meer of het volgen van een eigen leerlijn op basis van vooraf geformuleerde streefdoelen wenselijk is. Daarnaast kan ook een OT-advies leiden tot een overstap naar een eigen leerlijn of een OPP., zie ook boven bij afstemming.

protocollen: De school neemt systematisch protocollen en beleidsdocumenten door op basis van prioriteit, zie ook boven bij sfeer.

Netwerk directie en ib: de ib'ers bezoeken alle netwerkbijeenkomsten van het samenwerkingsverband om de zorg voortdurend te evalueren en af te stemmen op (boven)schools niveau.

Nieuw:

Groeidocument: invoering van het groeidocument wordt vanuit het samenwerkingsverband begeleid om de status van kinderen helder te krijgen die extra (bovenschoolse)zorg nodig hebben.

4.3.3 ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

Deze is vastgelegd op de zorgkaart, die jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgewerkt. Daarmee is de voortgang van het hgw-proces geborgd en wordt dit voortdurend geactualiseerd. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de ib'ers.

4.4 EXTRA ONDERSTEUNING (ZIE OSP PAR. 6.2)

De extra ondersteuning van de school richt zich op of wordt verzorgd door: handelingsgericht werken, onderwijsassistentie, schipperskinderen, dyslexie, sovatrainer, gedragsspecialisten, meer- en hoogbegaafdheid, cluster 2-leerlingen, opleider in school en oproepbare externe expertise.

Inzet ondersteuningsbudget:

Er komt veel extra geld naar de school toe. De school moet zich blijven beraden op versterking van de basisondersteuning en daarmee op de inzet van deze middelen. Eén van de mogelijkheden is flexibele uitbreiding van de inzet van het OT en OA.

Gedragsproblematiek cluster 4:

De teams verdiepen zich verder hierin met als doel om de afstemming op de onderwijsbehoeften verder te ontwikkelen. Hiermee proberen we ook tot minder verwijzingen naar het sbao te komen.

4.5 KENGETALLEN

Dit hoofdstuk vermeldt kengetallen over:

4.5.1 INZET IB EN R.T.

IB wordt ruim gefaciliteerd omdat dit noodzakelijk is om de zorg organisatorisch en kwalitatief op een goed niveau te houden.

4.5.2 DEELNAMEPERCENTAGE SBO/CLUSTER 4 IN 2014

We streven ernaar om over 4 jaar structureel onder het landelijk gemiddelde te kunnen blijven, liefst op of iets onder het gemiddelde van het samenwerkingsverband. Onze intentie is om leerlingen zo lang mogelijk te laten blijven deelnemen in het basisonderwijs door zoveel mogelijk af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling, in overleg met alle betrokkenen, waaronder niet in het minst het kind zelf. Wij zien m.n. dat kinderen met een AS-stoornis i.c.m. ad(h)d teveel moeite kunnen hebben om het vol te blijven houden in het basisonderwijs.

4.5.3 PERCENTAGE ZITTENBLIJVERS EN VERSNELLERS

Het schoolbeleid is steeds meer om kinderen zo jong mogelijk te laten doubleren. Hoe langer er wordt gewacht, hoe pijnlijker de gevolgen. We volgen daarom m.n. in groep 2, 3 en 4 de leerlingen extra zorgvuldig op dit punt. Leeftijd, leerresultaten en welbevinden zijn daarbij bepalend. Het gesprek met ouders wordt zo vroeg mogelijk gestart in het cursusjaar, waarbij de ib'er al vaak aanwezig is. Bij twijfel worden kinderen in het OT besproken. Alle kandidaat doublurekinderen worden ruim vóór het eind van het cursusjaar tijdens een bouwvergadering besproken.

4.5.4 AANTAL DYSLECTEN BINNEN DE SCHOOL IN DE LAATSTE 5 JAAR

Hierop is geen invloed uit te oefenen. Wel willen we m.b.v. het digitale lees- en schrijfprogramma L2S compensatie mogelijk maken voor deze leerlingen.

4.5.6 AANTAL EXTRA ARRANGEMENTEN BINNEN DE SCHOOL

De school stelt i.s.m. het zorgloket arrangementen beschikbaar voor kinderen die dit nodig hebben.

4.6.7 (EIND)OPBRENGSTEN VAN DE SCHOOL

Die zijn over het algemeen voldoende en dat willen we minimaal zo houden.

4.7.8 RESULTATEN NIO/SEO IN DE LAATSTE 4 JAAR

Ons streven is om tenminste op en zo mogelijk iets boven het landelijk gemiddeld te scoren.

5. PERSONEELSBELEID

5.1 INTEGRAAL PERSONEELSBELEID

Het personeel onderschrijft de grondslag van de school en stelt zich daarmee onder het onvoorwaardelijke gezag van Gods Woord. Deze keuze heeft grote gevolgen voor het dagelijks handelen. Goede personeelszorg is zorg en aandacht geven aan iedereen in de organisatie vanuit de notie van de naastenliefde. Naastenliefde stelt niet in de eerste plaats een norm aan de ander, maar aan onszelf. Het is een eis die de Heere van ons vraagt in alles. Tegelijk is het een gave die Hij schenkt in de weg van Zijn genade en die gestalte krijgt vanuit het hart dat niets anders wil dan Gods geboden naleven.

Ware naastenliefde dat in een leven naar Gods geboden gestalte krijgt, wordt ons voorgehouden in de Heidelbergse Catechismus. Hierbij zijn met name de vragen en antwoorden 104, 105, 107, 111 en 112 van belang.

De personeelsleden doen hun werk Coram Deo, voor Gods aangezicht. Dit bepaalt het gewicht van onze verantwoordelijkheid en onze verantwoordingsplicht ten opzichte van de Heere.

Doelen m.b.t. integraal personeelsbeleid:

Vanuit de missie:

- We willen de betrokkenheid van de teamleden op elkaar bevorderen vanuit de missie “in vertrouwen bewaren en bouwen.”
- We willen een actieve en ontwikkelingsgerichte houding bevorderen van de teamleden in relatie met de missie van de school, gericht op de hele schoolontwikkeling.
- De leerkrachten bekwamen zich voortdurend om hun pedagogisch en didactisch handelen zo goed mogelijk af te stemmen op verschillen tussen kinderen.
- Elk teamlid afzonderlijk werkt mee aan het bereiken van de missie van de school in de dagelijkse schoolpraktijk en is bereid de benodigde vaardigheden daarvoor te verwerven.
- Bij de ontwikkeling van onze school willen we de verschillende kwaliteiten binnen ons team stimuleren en benutten.
- Sturend leren waar het moet en ontdekkend leren waar het kan, vraagt van de leerkrachten zowel oude als nieuwe vaardigheden kunnen hanteren.

5.2 PROFESSIONALISERING

Visie

We vinden het belangrijk dat de scholing en de beoogde doelen ervan zijn afgestemd op de organisatorische, onderwijskundige en pedagogische doelen van de school. We handelen vanuit een gemeenschappelijke visie op ontwikkeling en onderwijs. Voor de professionaliteit van de leerkrachten gaan we uit van de competenties zoals die zijn beschreven in het beroepsprofiel (SBL) voor leerkrachten in het primair onderwijs.

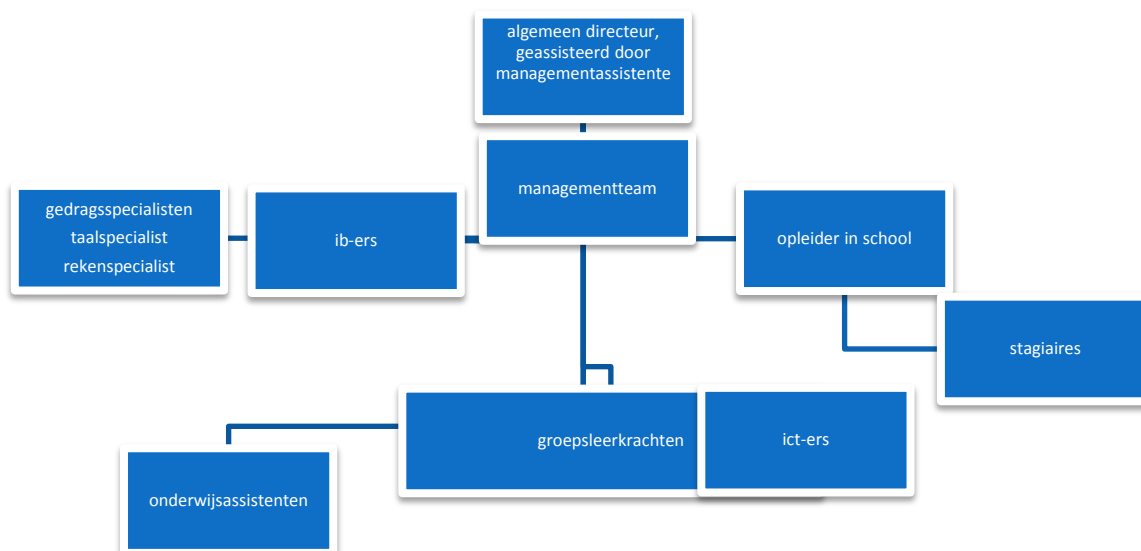
Er is hierbij ruimte voor persoonlijk initiatief, maar in de regel geldt, dat professionalisering in teamverband plaatsvindt. Bij de implementatie van vernieuwingen wordt het team ondersteund door het managementteam en /of de intern begeleiders en de opleider in school.

Doelen m.b.t. professionalisering:

Zie hiervoor deel 2.

6. ORGANISATIE EN BELEID

6.1. ORGANOGRAM

6.2 GROEPERINGSVORMEN

Uit de inrichting van de klaslokalen in groep 1 en 2 spreekt dynamiek. Kinderen zitten veelal in tafelgroepjes. De klaslokalen zijn zodanig ingericht, dat er individueel, in groepen en in de kring gewerkt kan worden. De materiaalorganisatie is dusdanig, dat kinderen zelfstandig kunnen werken.

In de onderbouw (groep 1 t/m 2) is sprake van het spelen in hoeken. De instructie wordt in de regel gegeven in de kring.

In de groepen 3 t/m 8 zitten de kinderen in rijen of groepjes naast elkaar. Wel is er de mogelijkheid om bij bepaalde activiteiten de klas een andere groeperingsvorm te geven. Daarnaast worden kinderen ook buiten de groep individueel of in kleine groepjes begeleid. Dit gebeurt door de ib-er en/of onderwijsassistentes. We verwijzen hiervoor naar de schoolgids, par. 4.8.

6.3. REGELS EN AFSPRAKEN

In de schoolgids staat dat er op onze school kernwaarden zijn vastgesteld. Een bepaalde kernwaarde krijgt in een bepaalde tijd extra nadruk.

6.4. SCHOOLKLIMAAT

6.4.1. VISIE OP HET KIND

Wij willen het kind een veilige en rustige omgeving bieden waarin het kind zich thuis voelt en waarin een sfeer heerst die in de lijn ligt van het gezin waarin het opgroeit en de kerk waarin het een plaats heeft.

We helpen het kind om de gaven die het ontvangen heeft zó te ontwikkelen dat het leert respect te hebben en zorg te dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving.

De school biedt een leeromgeving waarbinnen het kind kan ontwikkelen, waardoor het in de toekomst zo zelfstandig mogelijk kan functioneren in de maatschappij.

De sociale ontwikkeling van het kind en de begeleiding hiervan, zal geschieden vanuit en binnen de kaders van Gods Woord.

Dit alles gebeurt:

- binnen de grenzen van de mogelijkheden van de school,
- met ondersteuning van externe deskundigen, bijvoorbeeld van Driestar-Educatief,
- door sociale vorming en burgerschap expliciet een plaats te geven in het onderwijsaanbod,
- door volgens een vaste cyclus groeps- en leerlingenbesprekingen te organiseren,
- in samenspraak met de ouders.

De onderbouw

Thematisch onderwijs

In groep 1 en 2 werken we thematisch. In de dagelijkse praktijk worden spontane ideeën van kinderen zo natuurlijk en vanzelfsprekend mogelijk verwerkt in een thema. We kiezen voor thematisch onderwijs, omdat we daarmee het beste een brede ontwikkeling van kinderen kunnen stimuleren. Thema's zijn kind-nabij en nodigen uit tot gesprekken. Ze stimuleren sociale contacten, samenspel en samenwerking en reiken veel kennis, zaken en begrippen aan uit de wereld om de kleuters heen. Ze lokken kinderen uit tot het nemen van initiatieven, tot het leren dragen van verantwoordelijkheid, tot het maken van plannen en tot het leren plannen. Thema's geven kinderen op een concrete, omgevingsnabije manier, de gelegenheid allerlei zaken uit de omringende wereld zich eigen te maken, onder woorden te brengen en te gaan begrijpen. Bovendien bieden thema's de mogelijkheid om de vakgebieden op een natuurlijke manier geïntegreerd aan te bieden. De taak, de plaats en de rol van de leerkracht hierin is steeds: stimuleren tot activiteit, stimuleren tot communicatie en ontwikkeling van sociale vaardigheden, stimuleren van de taal-denkontwikkeling.

Ontwikkelingsgericht

Van grote betekenis vinden wij de vaardigheid van de leerkracht, om in het onderwijs aan te sluiten bij de ontwikkeling van kinderen. Ook bij de verschillen in ontwikkeling tussen kinderen in één groep. Daarvoor is nodig dat de leerkracht zorg draagt voor uitdagend onderwijs en een rijke leeromgeving. Dat biedt mogelijkheden om aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van zowel de kleuter met een ontwikkelingsachterstand als met een ontwikkelingsvoorsprong.

Ontwikkelingsgericht werken houdt ook in dat er in de groep gewerkt wordt rond een thema. De leerlingen nemen materialen mee van thuis. Verder is er standaard een themahoek, waarin de kinderen werken, spelen en leren. Ook mogen de leerlingen elke dag kiezen welk werkje ze willen gaan doen. Er is bijvoorbeeld elke week een werkje meer dan het aantal speelwerklessen. Ze mogen dus ook kiezen welk werkje ze liever niet willen doen.

Observeren

Observatie van kinderen vormt de basis voor het stimuleren van de ontwikkeling van de kleuters. Observeren is essentieel. Als we geobserveerd hebben wat kinderen kunnen en niet kunnen, weten en niet weten, kortom hoe ver ze zijn en waar ze staan in hun ontwikkeling, dan pas hebben we de mogelijkheid om die ontwikkeling te stimuleren, aan te sluiten bij het bereikte ontwikkelingsniveau, de juiste acties te ondernemen om er voor te zorgen dat die ontwikkeling voort gaat. Voor het observeren van kinderen maken we gebruik van het programma KIJK! Het streven is steeds een kind zich op zijn eigen niveau te laten ontwikkelen, onder de hoede en zorg van een leidende, stimulerende en begeleidende leerkracht.

Van spelen naar leren

Een ander belangrijk uitgangspunt in ons onderwijs is, dat de ontwikkeling van het kind geleidelijk van meer spel-georiënteerd naar meer leer-georiënteerd verschuift. Met het ouder worden van de kleuter groeit ook zijn behoefte aan leeractiviteiten, aan stimulering van de cognitieve ontwikkeling door gerichte leeractiviteiten.

Zelfstandigheid

Wij hechten grote waarde aan de ontwikkeling van de zelfstandigheid van de kinderen. De kinderen worden daarom ook waar mogelijk uitgenodigd zelf de materialen te pakken. Concentratie en werkhouding zijn belangrijk voor de ontwikkeling tijdens de activiteiten. De leerkracht geeft vooral de zorgleerlingen extra hulp. Wanneer nodig mogen kinderen met elkaar overleggen en aan elkaar hulp bieden tijdens de activiteit. Kinderen zijn op verschillende momenten klaar met hun activiteit.

Hoeken

In de klas is een aantal vaste en flexibele hoeken ingericht. Het doel van het inrichten van hoeken is de mogelijkheid bieden tot het gericht ervaren van en het gericht uitdagen tot interesses. De vormgeving en de plaats van de hoeken kunnen wisselen.

Ontwikkeling door spel

In spelsituaties laten kinderen zien waar zij belang aan hechten. Spel is het middel bij uitstek, waardoor kleuters zich op een hele intense manier eigen kunnen maken wat ze ervaren en geleerd hebben tijdens andere activiteiten, bijvoorbeeld leesactiviteiten. Zij geven deze activiteiten dan een plaats in hun spelidee. Dit hangt ook samen met het imitatieaspect van spel; bijvoorbeeld vader of/moeder in de huishoek leest de krant, vader of moeder leest de reclameblaadjes en maakt een boodschappenbriefje.

Methoden

Vanaf groep 3 wordt voor alle vakken gebruik gemaakt van een methode. Voor wat betreft de basisvaardigheden rekenen en taal wordt gewerkt met methoden, die volledig beantwoorden aan de kerndoelen die het onderwijs stelt, o.a. uitgebreide mogelijkheden tot differentiatie in de groep, zowel voor de zwakkere als de betere leerling.

Verkeer

In de maand april leggen de kinderen van groep 7 de theoretische verkeersproef af van Veilig Verkeer Nederland. Bij positieve uitslag ontvangt de leerling een verkeersdiploma. Tevens wordt op plaatselijk niveau nog deelgenomen aan een praktische verkeersproef. Samen met ouders is een verkeersplan opgesteld. Verkeer krijgt in alle groepen aandacht, zowel theoretisch als praktisch.

Informatietechnologie

Ook onze scholen spelen in op de snelle ontwikkelingen met betrekking tot de informatietechnologie. In alle groepen worden door middel van educatieve software, al of niet behorend bij een methode, de kinderen vertrouwd gemaakt met computergebruik. Dit kan individueel in de groep, maar ook groepsgewijs gebeuren. Voor de groepen 1 en 2 zijn er programma's die zich richten op de voorbereiding van de basisvaardigheden. Voor de overige groepen zijn er programma's voor bijvoorbeeld rekenen, het oefenen van dicteewoorden, begrijpend lezen, Engels en topografie. Daarnaast zijn er nog programma's voor extra leerhulp.

De beide scholen zijn uitgerust met een draadloos netwerk.

Voor het gebruik van sociale media door leerkrachten en leerlingen is een gedragscode opgesteld.

6.5.1 INTERNE COMMUNICATIE

Visie

Een goede communicatie met alle betrokkenen is van groot belang. De schoolleiding zorgt voor optimale overlegstructuren. Het is in de eerste plaats belangrijk dat leraren goed met elkaar communiceren. Deze communicatie moet gericht zijn op de doelen van de school, op de gedragslijnen en op afstemming tussen de leraren, voornamelijk met betrekking tot de onderwijsinhoudelijke zaken. Tevens is het van belang dat de communicatie met degenen die bij de school betrokken zijn optimaal verloopt. Te denken valt aan het bestuur, de commissie van toezicht, de beheerscommissie, de medezeggenschapsraad en de ouders. Doordat de school steeds meer te maken kreeg met deeltijders hebben we gezocht naar een manier om iedereen gelijktijdig te bereiken. Dit gebeurt via mail en een wekelijks schoolintern nieuwsbericht (op Plaza). Daarnaast wordt alle overige belangrijke informatie bewaard op Plaza. Dit is een digitaal archief dat voor alle direct betrokkenen toegankelijk is.

In de achterliggende schoolplanperiode hebben we een studiedag belegd over het onderwerp communicatie. Diverse communicatie stijlen werden benoemd en geoefend.

Twee kernen van die dag waren de rol van het ego en de stappen die je neemt bij het voeren van een gesprek.

Als belangrijk onderdeel in communicatie is de rol van het **EGO** besproken.

De vertrouwensformule is geïntroduceerd:

DE VERTROUWENSFORMULE

$$V = \frac{G + B + I}{E}$$

Aspecten die vertrouwen afdwingen bij de ander, zijn geloofwaardigheid, betrouwbaarheid, een zekere intimiteit en nog vele zaken meer. Die kunnen geplaatst worden boven de streep (de teller). Hoe groter het Ego, het eigenbelang, de eigen boodschap, eigen score of waardering aanwezig is (de noemer), des te kleiner is de opbrengst van de som. Dit betekent niet dat de ander alle recht van spreken heeft en het Ego niet van belang is. Als het gesprek van invloed is op dat Ego, **BENOEM** het tijdens het gesprek. Want waar emotie komt, verdwijnt verstand. De emotie zal dus eerst weer moeten zakken (de E moet kleiner worden) om te komen tot een goede opbrengst van het gesprek.

Hieronder een overzicht van de stappen die het beste genomen kunnen worden in de vorm van het ezelsbruggetje 'BADSIC'. De stappen vinden meestal niet lineair plaats, maar cyclisch.

B	BEZWAAR
A	AANMOEDIGEN
D	DOORVRAGEN
S	SAMENVATTEN
I	INFORMEREN
C	CONTROLLEREN

Bezwaar

Luister aandachtig naar het bezwaar / naar wat de ander te zeggen heeft en vooral ook hoe hij het brengt. Neem vervolgens rustig de volgende stap:

Aanmoedigen

Laat gerust even een stilte vallen en neem de tijd om het op je in te laten werken. Hoe onwennig dit ook voelt, je bereikt hiermee wél twee voordelen: De ander krijgt het gevoel dat je hem echt serieus neemt; jij hebt tijd om na te denken wat de (werkelijke) beweegreden is van de ander en om je reactie voor te bereiden.

Toon vervolgens begrip voor wat de ander zegt. Dit moedigt de ander aan om zijn of haar houding aan te passen, ook jou serieus te nemen of verder te spreken en diepere gevoelens te verwoorden.

Doorvragen

Deze stap is vooral nuttig om erachter te komen wat de werkelijke beweegreden is van de ander om het bezwaar te uiten. Daarnaast kom je met doorvragen misschien nog achter andere twijfels die je later kunt wegnemen.

Probeer bij het doorvragen suggestieve vragen te voorkomen en hou de vragen vooral open. Voorbeeld: *'Kan je daar iets meer over vertellen?'* of *'Wat is het precies dat je tegen staat?'*

Samenvatten + Checkvraag

Met samenvatten kun je de ander laten merken dat je zeer goed hebt geluisterd en dus zeer betrokken bent met zijn of haar situatie. Met eventueel aanvullende vragen, ontstaat er een gelijke situatie.

Informereren

Geef nu aan wat jij en je organisatie wel en niet kunnen doen:

Controleren

De laatste stap wordt vaak (uit angst) overgeslagen. Hier komt het op aan. Maak duidelijke afspraken en kijk / bevestig of dit het beoogde resultaat is.

6.5.2 EXTERNE COMMUNICATIE

Visie

De school hecht veel waarde aan goede externe contacten. De contacten zijn functioneel en hebben meestal betrekking op onderwijsinhoudelijke en onderwijsorganisatorische zaken. In par. 4.10 van de schoolgids is een nadere beschrijving van de externe contacten te vinden.

6.5.3 CONTACTEN MET OUDERS

Visie

Goede contacten met ouders zijn erg belangrijk, daar zij in ruime mate bijdragen aan het welbevinden van de kinderen op school. Daarom wordt in deze contacten ook ruim geïnvesteerd.

Aan het begin van het jaar wordt er een informatieavond belegd en een aantal weken later een gespreksavond over het sociaal welbevinden van de kinderen. In december en maart/april is er een contactavond naar aanleiding van het rapport.

Behalve deze geplande gesprekken wordt er regelmatig aangegeven dat er altijd ruimte is voor gesprek zowel met leerkrachten als interne begeleiders als met directeur.

De informatieverstrekking naar de ouders dient regelmatig en functioneel te zijn. Iedere maand krijgen de kinderen een nieuwsbrief mee.

6.6 SCHOOLLEIDING

Visie

We vinden het belangrijk dat het managementteam op een goede en principiële wijze leiding geeft aan de school. Vooral onderwijsinhoudelijk dient het management een visie te hebben en deze te kunnen verwoorden en uit te dragen naar de teams. Tevens is hierbij een motiverende en stimulerende houding van groot belang. Uiteraard dient het management ook te beschikken over voldoende relationele en sociale vaardigheden om, zowel intern als extern, goede contacten te kunnen onderhouden.

6.7 INZET VAN MIDDELEN

Visie

De inzet van personele en materiële middelen op onze school dient doelmatig te zijn en komt voort uit de visie op ons onderwijs en de visie op de organisatie als geheel.

De leraren krijgen voldoende ondersteuning in de groepen door de inzet van onderwijsassistenten.

Voor het managementteam, de intern begeleiders en de ict-ers is er ambulante tijd beschikbaar om taken adequaat uit te voeren.

Het bestuur en de algemeen directeur worden ondersteund door een managementassistente en een secretaresse. Ook de inzet van materiële middelen is belangrijk en dient zodanig te zijn, dat alle medewerkers binnen de school beschikken over voldoende middelen om hun werk naar behoren te kunnen verrichten.

De overheid heeft in het regeerakkoord van 2014 middelen ter beschikking gesteld die moeten leiden tot een kwaliteitsverbetering. De middelen worden zoveel mogelijk ingezet om geformuleerde doelen (zie deel 2) te realiseren. Personeel wordt gestimuleerd zich te professionaliseren door middel van cursussen en opleidingen via de lerarenbeurs. In de achterliggende jaren heeft dit geleid tot de aanstelling van twee gedragspecialisten, een taalspecialist en een rekenspecialist.

Twee leerkrachten behaalden hun aantekening voor de opleiding bewegingsonderwijs.

6.8 SCHOOLADMINISTRATIE EN SCHOOLPROCEDURES

Visie

Een goede administratie behoort bij goede beleidsvoering. Alle procedurele documenten behoren in orde te zijn. Ze zijn te vinden in het digitale schooladministratieprogramma Parnassys.

7. KWALITEITSBELEID.

7.1 ALGEMENE INLEIDING

Als wij een systeem van kwaliteitszorg beschrijven doen wij dat vanuit het gestelde in hoofdstuk 1 en 3.3. van dit schoolplan. Identiteit en kwaliteit kunnen niet ontkoppeld worden. Identiteit en kwaliteit komen beiden voort uit de grondslag en doelstelling van de school. Vanuit deze grondslag en doelstelling komen wij tot de drieslag “levensbeschouwing, opvoeding en onderwijs”. In deze volgorde. Een systeem van kwaliteitszorg moet dienstbaar zijn aan het realiseren van deze opdracht.

Kwaliteitszorg heeft vier wezenlijke kenmerken:

- zij dient systematisch te zijn;
- het is een voortdurend proces;
- het is gericht op verbetering;
- er is sprake van reflectie.

7.2 KWALITEITSBEWAKING EN IDENTITEIT

- Bij het voeren van een toelatingsbeleid voor leerlingen, wordt van ouders gevraagd de grondslag en de doelstelling van de school te onderschrijven of te respecteren. Dit laatste alleen bij wijze van uitzondering en na overleg met bestuur en management. Op deze manier wordt gelet op de instroom van leerlingen.
- Door het hanteren van een benoemingsbeleid voor personeel, waarbij van hen gevraagd wordt de grondslag en de doelstelling van de school te onderschrijven en uit te dragen, wordt gewaakt over de identiteit van de school. Daarnaast wordt in de sollicitatieprocedure nagegaan of de sollicitant past binnen de samenstelling van het team van de school.
- Er is een nauwe samenhang tussen de identiteit en de kwaliteit van het personeelsbeleid.
- De identiteit wordt bewaakt door de vastlegging ervan in het schoolplan, het toezicht houden op leer en leven van de leraren, het letten op de identiteit bij het aanschaffen van nieuwe methoden en het bezoeken van lessen. Het bespreken van deze onderwerpen vindt plaats tijdens teamvergaderingen en tijdens de (pop)gesprekken.
- Een identiteit en een pedagogisch klimaat vanuit de grondslag van de school en daarop gegronde visie op opvoeden en onderwijzen is van groot belang. De identiteit en het pedagogisch klimaat van de school laten zich niet altijd meten. Het moet 'gevoeld' worden.
- Aan het eind van de schoolloopbaan van de leerlingen is het de vraag of wij de beoogde doelen bereikt hebben. Cognitieve leerdoelen zijn 'meetbaar'. Het overdragen van een levensovertuiging in overeenstemming met de grondslag en het opvoeden van de leerlingen is niet toetsbaar met papier en pen. De resultaten hiervan moeten vooral merkbaar en voelbaar zijn en komen tot uitdrukking in denken, spreken en handelen.

7.3 KWALITEITSBEPALING

- Bij de proceduremiddelen vormt het schoolplan een centraal uitgangspunt in een cyclisch proces van beleidsbepaling, -bewaking en -verbetering.
- Het schoolplan wordt geoperationaliseerd in een jaarlijks vast te stellen jaarplan, dat vermeld wordt in de schoolkalender. Hierin wordt beschreven op welke wijze de beleidsvoornemens voor dat jaar gerealiseerd zullen worden. Het werkplan is een geïntegreerd document betreffende alle beleidsterreinen. De uitvoering van het jaarplan wordt tweejaarlijks geëvalueerd. De evaluaties worden gedeeld met bestuur, cvt en mr. Op basis van de uitslag worden de beleidsdoelen voor het komende jaar (zo nodig) bijgesteld. De plannen voor de komende 4 jaar zijn te vinden in de matrix van deel 2 van het schoolplan.
- Het jaarverslag geeft een weergave van de stand van zaken over alle beleidsterreinen. Hierin wordt een evaluatie van de beleidsdoelen die in het werkplan verwoord zijn, opgenomen.
- De resultaten van het uitgevoerde beleid, zoals in het werkplan omschreven, worden opgenomen in de schoolkalender.

- Het schoolbeleid wordt vastgesteld in de bestuursvergadering. Het bestuur en de directie hebben een beleidsvoorbereidende taak. Dit geschiedt mede aan de hand van voorstellen en initiatieven vanuit het management. Het management is belast met de beleidsuitvoering. De controle over de beleidsuitvoering berust bij het bestuur.
- Een uitwerking van de taakverdeling en het dragen van een (gedelegeerde) verantwoordelijkheid tussen bestuur en management is vastgelegd in het management statuut.
- Tijdens het maandelijkse managementoverleg wordt gesproken over het beleid van de school, het onderwijs en de goede gang van zaken.
- Een keer per maand is er een teamvergadering. Tijdens deze vergaderingen zijn kwaliteitsbeleid en de afspraken op groeps- en schoolniveau een vast onderdeel van de agenda.
- Eén keer in de twee maanden is er een bouwvergadering. Tijdens deze vergaderingen, die worden voorbereid door de intern begeleiders, gaat het vooral om de aspecten van de zorgverbreding en het op de juiste wijze geven van onderwijs.
- De op school gebruikte toetsing en toetsinstrumenten worden beschreven bij het onderdeel 'Toetsing en toetsinstrumenten'.

7.4 TOETSING EN TOETSINSTRUMENTEN

Visie

De directie en de intern begeleiders bewaken de kwaliteit van het primaire proces door het toepassen van kwaliteitsinstrumenten.

Het team dient zich verantwoordelijk te voelen voor de resultaten. Stappen die ondernomen worden om de kwaliteit te verhogen dienen door iedere betrokkene gedragen te worden. Om kwaliteit te meten en te bewaken, gebruiken we methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen.

7.5 KENGETALLEN (IN- DOOR- EN UITSTROOM)

De school maakt gebruik van kengetallen en werkt met trendanalyses. Er is o.a. aandacht voor:

- De uitslagen van het schooleindonderzoek met vergelijkende scores over verschillende leerjaren.
- De uitslagen van toetsen voor de basisvaardigheden lezen, rekenen en taal.
- De verzuimcijfers van de school (Arbo).

7.6 GEBRUIKTE DIAGNOSE-INSTRUMENTEN EN PROCEDURES

Er wordt gebruik gemaakt van meerdere diagnose-instrumenten om de kwaliteit van het onderwijs te bepalen en te verbeteren. We noemen:

- Methodegebonden toetsen
- Methodeonafhankelijke toetsen: leerlingvolgsysteem van het CITO
- CITO-entreetoetsen
- Het observatiesysteem Kijk! voor groep 1 en 2
- Een leerlingvolgsysteem dat opgebouwd is uit een observatie- en toetssysteem
- De oudervragenlijst voorschoolse periode
- Het Pedagogisch Leerling Volg Systeem KIJK en ZIEN
- Het schooleindonderzoek. Resultaten worden besproken met de ouders.
- Uitslagen van inspectierapporten
- Een tevredenheidsonderzoek onder de ouders en leerlingen en leerkrachten vanuit Integraal.

De resultaten van de jaarlijkse kwaliteitsbepaling door gebruik van bovenstaande instrumenten zal tussentijdse wijzigingen van het beleid ten gevolge kunnen hebben. De procedure is als volgt:

- Het diagnose-instrument wordt gebruikt.
- Een verslag van de uitkomst of bespreking gaat naar het team.
- Analyse van gegevens vindt plaats door directie, intern begeleiders en team. Eventueel wordt hierbij ook de schoolbegeleider betrokken.
- Bespreking van analyse vindt plaats in de teamvergadering.
- Eventuele veranderdoelen worden door het team vastgesteld.
- In het jaarverslag van de schoolvereniging wordt het onderwijskundig beleid het achterliggende jaar verantwoord.
- De beleidsvoornemens voor het nieuwe cursusjaar worden vermeld in de schoolkalender.
- Op een informatieavond aan het begin van het nieuwe cursusjaar worden ouders uitgebreider geïnformeerd over de komende voornemens en worden ze in de gelegenheid gesteld hierover vragen te stellen.
- Eens per jaar wordt in een jaarverslag aan de leden van de schoolvereniging verantwoording afgelegd naar de ouders over het integrale beleid van de school.

7.7 OVERIGE KWALITEITSMIDDELEN

Er zijn meerdere middelen om de kwaliteit binnen de school te bepalen, te bewaken en te verbeteren. We noemen:

- Toetskalender en leerling- en groepsbesprekingen.
- Het houden van POP-gesprekken, beoordelingsgesprekken, loopbaangesprekken en exitgesprekken.
- Het houden van klassenconsultaties door directie en intern begeleiders om het proces van kwaliteitsverbetering te bewaken.
- Het toepassen van collegiale consultatie.
- Het bieden van begeleiding en coaching aan (nieuwe)leerkrachten.
- Het volgen van nascholing.
- Gesprekken met ouders over onderwijsinhoudelijke zaken, die sturing kunnen geven aan onderwijs.
- Het borgen van gemaakte afspraken. Dit gebeurt consequent door het vastleggen van alle gemaakte afspraken in het schoolplan deel 2, de kwaliteitskaarten en andere schoolinterne documenten.
- Audits vanuit de Federatie Primair Onderwijs en het samenwerkingsverband Berséba.

7.8 KWALITEITSPROFIEL

Met betrekking tot kwaliteitsbeleid zijn de veranderingsdoelen voor de jaren 2015 t/m 2019 vastgelegd in de matrix van deel 2 van het schoolplan.

8. FINANCIËEL BELEID

- De inhoud van dit hoofdstuk is gericht op de financiering van de beleidsvoornemens, zoals deze in de voorgaande hoofdstukken voor de verschillende beleidsterreinen geformuleerd zijn.

8.1 GELDSTROMEN EN EXTERNE ONTWIKKELINGEN

Schoolbesturen krijgen sinds de invoering van lumpsumfinanciering in 2006 een totaalbedrag voor hun personeels- en materiële kosten. Hoe ze dat bedrag verdelen en besteden, bepalen ze voortaan zelf. Zo kunnen scholen hun beleid en onderwijs beter afstemmen op de situatie op en rond de school. Ook is meer maatwerk voor leerlingen mogelijk.

De belangrijkste variabelen van de ontvangen bekostiging worden gevormd door het aantal leerlingen op 1 oktober en de gemiddelde leeftijd van het personeel. Aanvullend hierop wordt nog een aantal specifiekere subsidies ontvangen, waarvan de belangrijkste betrekking hebben op de aanwezigheid van schipperskinderen en zorgleerlingen (inkomsten vanuit Berséba). Vanaf 2014 is de bekostiging verruimd als gevolg van extra gelden, de verwachting is dat deze meerjarig toegekend worden.

De school neemt in de jaarlijkse schoolkalender advertenties op van ondernemers uit de regio Dordrecht. Hiervoor wordt een vergoeding gegeven, waaruit gedeeltelijk de kosten van het drukken van deze kalender wordt betaald. Dit is de enige vorm van sponsoring, waarvan de omvang beperkt wordt door een landelijk geldend convenant. De kosten worden voornamelijk gedreven door de loonkosten (circa 80% van het totaal), waarvan de basis ligt in de samenstelling van het personeelsbestand. De overige 20% wordt gevormd door materiële kosten (zowel groot als klein onderhoud, gas, water en elektriciteit, onderwijsmaterialen, etc.).

Met ingang van 2015 valt het groot onderhoud onder verantwoordelijkheid van de vereniging. Gezien de leeftijd van de gebouwen spreekt het voor zich dat er verschil zit in de te verwachten uitgaven voor beide locaties.

In schooljaar 2014-2015 is ook Passend Onderwijs een feit geworden: de rugzakfinanciering voor cluster 3 en 4 is komen vervallen, hier staat tegenover dat de reguliere bijdrage van het samenwerkingsverband gestegen is.

Voor de komende Schoolplanperiode staan macro-gezien een aantal ontwikkelingen op stapel die ook hun impact kunnen hebben op de bedrijfsvoering van de scholen. Te denken valt aan de implementatie van de nieuwe cao en de Wet Werk en Zekerheid. Daarnaast ook de toekenning van de extra gelden met mogelijk specifieke doelen als gevolg. De leerlingprognose laat een positief beeld zien, mogelijk dat dit nog gevolgen heeft voor de huisvesting. Dit gegeven zal nauwlettend gemonitord worden.

8.2 VISIE EN ALGEMENE FINANCIËLE DOELSTELLINGEN

Met betrekking tot de financiële bedrijfsvoering gelden de volgende doelstellingen, die onder meer geoperationaliseerd worden in de vorm van een aantal kengetallen:

1. Het in stand houden en opbouwen van een vermogenspositie waarmee de continuïteit van de schoolvereniging en de individuele scholen gewaarborgd wordt / kan worden. Hiervoor gelden de kengetallen weerstandsv Vermogen (minimaal 15%), kapitalisatiefactor (maximaal 60% volgens overheidsnormen), solvabiliteit (minimaal 50%) en liquiditeit (minimaal 2).
2. Het creëren van financiële randvoorwaarden inzake een optimaal onderwijsproces voor de kinderen en een optimale werkomgeving voor het personeel en het management. Hiertoe wordt jaarlijkse een meerjarenbegroting opgesteld, waarin de voor het onderwijsproces noodzakelijke lasten doorgerekend worden.
3. Het definiëren van heldere taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de eigen organisatie in samenspraak met ons administratiekantoor (VGS). Hiertoe is een Service Level Agreement afgesproken, vanuit de algemeen geformuleerde doelstellingen, de geschetste ontwikkelingen en de extra gelden gecombineerd met de cao.

In de komende jaren zal de nieuwe cao geïmplementeerd worden.

Ten behoeve van beheersing van de toegekende budgetten is in 2011 gestart met het toekennen van budgetten (OLP, handvaardigheid ICT en zorg).

Dit zal in de komende schoolplanperiode verder gecontinueerd worden. Belangrijkste doel hiervan is dat er meer kostenbewustzijn lager in de organisatie ontstaat en dat onverwachte kosten in een vroeg stadium geëlimineerd

kunnen worden. Grotere uitgaven zullen gekoppeld worden aan de beleidskeuzes van het schoolplan

8.3. RISICOGEBIEDEN

Adequaat financieel beleid stelt de VCORG (Vereniging voor Christelijk Onderwijs op Reformatorische Grondslag) in staat om op langere termijn verantwoorde keuzes te maken en strategische doelen te realiseren, keuzes die de onzekerheid reduceren en zowel de schoolvereniging als de afzonderlijke scholen meer mogelijkheden bieden samenhangende beslissingen te nemen om de gestelde schooldoelen te bereiken. Inzicht in de ontwikkelingen op langere termijn is ook van belang om mogelijke (financiële en/of personele) risico's af te dekken. Hieronder worden een aantal risicogebieden verder uitgewerkt en waar nodig voorzien van doelstellingen en/of prioritering. Deze paragraaf is geen uitgewerkte risicoanalyse, maar biedt wel zicht op de belangrijkste risico's, welke in de meerjarenbegrotingen steeds een plaats zullen krijgen.

1. Ontwikkeling van het leerlingaantal (en de verhouding tussen onder- en bovenbouwleerlingen);
2. Ontwikkeling van het aantal schipperskinderen. De gelden die nu ontvangen worden voor schipperskinderen zijn onvoldoende te traceren en veelal ingezet in reguliere kosten. De komende jaren dient er een ontvlechting plaats te vinden, zodat fluctuaties in – of zelfs afschaffing van - deze ontvangsten ook opgevangen kunnen worden, zonder direct het primaire proces te raken.
3. Ontwikkeling van huisvesting en mogelijk ook voedingsgebieden van beide scholen, gerelateerd aan punt 1;
4. De macro-ontwikkeling in de loonkosten (CAO en convenanten). Deze kosten zijn moeilijk beïnvloedbaar. Hoofregel is dat het ministerie compenseert op landelijk gemiddeld niveau. Op schoolniveau kan dit echter leiden tot afwijkingen.
5. De schoolspecifieke ontwikkeling van de loonkosten (leeftijds- en functieopbouw formatie in relatie tot bekostiging en duurzame inzetbaarheid).
6. Verdere ontwikkeling in de financiering van leerlingzorg (Passend Onderwijs).
7. Planning en control

8.4. DOELSTELLINGEN SCHOOLPLANPERIODE

Voortvloeiend uit bovenstaande schets van ontwikkelingen, algemene financiële doelstellingen en potentiële risico's, worden de volgende doelen geformuleerd:

1. Continuëren planning- en control cyclus, onder meer in het licht van ontwikkelingen rondom huisvesting;
2. Continuering budgettering binnen de organisatie;
3. Implementatie van de nieuwe cao 2015.

9. SLOT

Dit schoolplan is tot stand gekomen naar aanleiding van een studiedag die we met beide teams hebben gehad.

Om het draagvlak voor principieel, kwalitatief goed onderwijs zo groot mogelijk te maken is door elk teamlid over de verschillende beleidsterreinen nagedacht.

Werkgroepen en individuele teamleden deden aanbevelingen voor de komende vier jaar.

Deze aanbevelingen zijn vertaald in de matrix (deel 2).

In de wetenschap dat : “Zo de Heere het huis (de school) niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden (personeel, bestuur, commissie van toezicht medezeggenschapsraad, ouders) daaraan”(Psalm 127), is ons gebed:

“Onze hulp is in den Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft”(Psalm 124:8).

**Overzicht van de schoolplanvoornemens D.V. 2015-2019
van het management en het team van
de ds. J. Bogermanschool en de ds. J. Polyanderschool**

Deel 2

2015-2016	Beleidsterreinen	Verandercluster	Verander / Ontwikkelings-thema's	Beoogd resultaat	Wie	Periode van uitvoering	Evaluatie / Borging
	Identiteit	Identiteit	Christelijk leraarschap in leer en leven	Bespreken schoolregels m.b.t. christelijk leraarschap Hierbij worden ook de kinderen en ouders betrokken Formulering in schoolgids (indien nodig) aanpassen m.b.t. kernwaarden	MT, werkgroepen Identiteit en Sova, team Communiceren via nieuwsbrieven	De werkgroep komt hiervoor met een voorstel naar het MT; november 2015 Maandelijks Juli 2016	
			Methodegebruik en materiaal	Inventariseren knelpunten Hoor het Woord BG rooster 2016-2017	Werkgroep Identiteit Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2016 Juli 2016	
			Zendingsweek	Rondom zending dichtbij en ver weg	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2016	
			Mediacode	Organiseren teambijeenkomst met als onderwerpen: persoonlijk gebruik, gebruik op school, website, filtering; vervolgens opstellen beleid	ICT-ers	ICT vergadering november 2015 en maart 2016	
	Onderwijskundig beleid	Leerstof en didactic	Engels	Implementatie methode groep 1 t/m 8 Nascholing door Driestar educatief; 3x per jaar in 3 niveau groepen → a.d.h.v. instaptoets; toetsingsmoment niveau B2. Teamvergadering: Engels en BG	Werkgroep Engels Werkgroep Engels Werkgroepen Engels en identiteit	2015-2016 Vervolgafspraken – juni 2016 Voorstel naar MT maart 2016	
			Schrijven	Schrijffontein; document/beleid schrijfonderwijs in groep 1 t/m 8; wanneer, wat, netheid bij alle vakken/in alle schriften, potlood/pengebruik en hantering	Werkgroep schrijven	Teamvergadering/studiemoment 3x	

		Taal/Lezen	Oriëntatie lezen en leesboeken d.m.v. enquête per groep	Werkgroepen lezen/taal	Februari-maart 2016	
		Thematisch werken	Vastleggen/borgen van de genomen besluiten t.a.v. de vakken/leerlijnen.	IB-ers en leerkrachten onderbouw	2015-2016	
			Bespreken onderbouw breed werken aan een thema	IB-ers en leerkrachten onderbouw	2015-2016	
		Toetsen bovenbouw	Bespreken wenselijkheid, nut, kwaliteit of alternatief voor: -Tussentest groep 6 -Entreetoets groep 7 -NIO groep 8	Bouwvergadering en MT	September/oktober 2015	
Kwaliteitsbeleid	Handelings Gericht Werken	Gedrag/SoVa	Maandelijks een gedragsregel aanbieden	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	September 2015	
			SoVa-methode in relatie tot kernwaarden	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	2015-2016	
		Groepsplannen	Analyse scores groep 1 t/m 8	Taalspecialist, werkgroep taal en IB-ers	GB en LB, bouwvergadering	
		Overgaan/doubleren	Bespreken en afstemmen criteria tijdens bouwvergaderingen beide scholen	IB-ers/MT	September 2015-maart 2016	
Organisatie en Beleid	Relaties & communicatie	Teamvorming	Een gemeenschappelijk teamuitje	Werkgroep teamuitje i.o.m. MT	April-mei 2016	

2016-2017	Beleidsterreinen	Verandercluster	Verander / Ontwikkelings-thema's	Beoogd resultaat	Wie	Periode van uitvoering	Evaluatie / Borging
	Identiteit	Identiteit	Christelijk leraarschap in leer en leven	Bespreken schoolregels m.b.t. christelijk leraarschap	MT, werkgroepen Identiteit en Sova, team	De werkgroep evalueert en komt met een verslag/voorstel naar het MT; november 2016	
				Hierbij worden ook de kinderen en ouders betrokken	Communiceren via nieuwsbrieven	Maandelijks	
				Formulering in schoolgids (indien nodig) aanpassen m.b.t. kernwaarden		Juli 2017	
			Bezinningsavond	Christelijk leraarschap/ouderschap in leer en leven	Directeur/MT	
			Methodegebruik en materiaal	BG rooster 2017-2018	Werkgroep Identiteit	Juli 2017	
			Zendingsweek	Rondom zending dichtbij en ver weg	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2017	
			Mediacode	Voortzetting en uitwerking input	ICT-ers	ICT vergadering november 2016 en maart 2017	
	Onderwijskundig beleid	Leerstof en didactic	Engels	Vervolg implementatie methode groep 1 t/m 8	Werkgroep Engels	2016-2017	
				Nascholing door Driestar educatief; 3x per jaar	Werkgroep Engels	Vervolgafspraken – juni 2017	
				Teamvergadering: Engels en BG; vervolg; begroting	Werkgroepen Engels en identiteit	Voorstel naar MT maart 2017	
				Communiceren met Engelstalige duo-school, groep 7 en 8	Werkgroep Engels	
				Aanschaf (prenten)boeken	Werkgroep Engels	Begroting naar directeur; maart 2017	
			Schrijven	Schrijffontein; document/beleid schrijfonderwijs in groep 1 t/m 8; wanneer, wat, netheid bij alle vakken/in alle schriften, potlood/pengebruik en hantering	Werkgroep schrijven	

			Taal/Lezen	Resultaat enquête bespreken en voorstel leesonderwijs en niveau-lezen	Werkgroepen lezen/taal	Augustus 2016/openingsvergadering	
				Aanschaf leesboeken; voorstel begroting naar directeur	Werkgroepen lezen/taal	Februari/maart 2017	
			Taal	Oriëntatie en aanschaf nieuwe taalmethode	Werkgroep taal	2016-2017	
			Thematisch werken	Inventariseren behoefte nascholing	IB-ers	Maart 2017	
				Evalueren afspraken en onderwerpen uit borgingsdocument	IB-ers en leerkrachten onderbouw	Tijdens bouwvergaderingen	
	Kwaliteitsbeleid	Handelings Gericht Werken	Gedrag/SoVa	Maandelijks een gedragsregel aanbieden	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	September 2016	
				Voortzetten implementatie en borging	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	2016-2017	
			Groepsplannen	Evalueren: de dagelijkse praktijk	IB-ers	GB en LB	
				Knelpunten werken met groepsplannen	IB-ers/MT	IB BoPo overleg	
	Organisatie en Beleid	Relaties & communicatie	Teamvorming	Een gemeenschappelijk teamuitje	Werkgroep teamuitje i.o.m. MT	April-mei 2017	

2017-2018	Beleidsterreinen	Verandercluster	Verander / Ontwikkelings-thema's	Beoogd resultaat	Wie	Periode van uitvoering	Evaluatie / Borging			
	Identiteit	Identiteit	Christelijk leraarschap in leer en leven	Bespreken schoolregels m.b.t. christelijk leraarschap	MT, werkgroepen Identiteit en Sova, team	De werkgroep evalueert en komt met een verslag/voorstel naar het MT; november 2017				
				Hierbij worden ook de kinderen en ouders betrokken	Communiceren via nieuwsbrieven	Maandelijks				
				Formulering in schoolgids (indien nodig) aanpassen m.b.t. kernwaarden		Juli 2018				
			Methodegebruik en materiaal	Inventariseren knelpunten Hoor het Woord	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2018				
				BG rooster 2018-2019	Werkgroep Identiteit	Juli 2018				
			Zendingsweek	Rondom zending dichtbij en ver weg	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2018				
			Mediacode	Voortzetting en uitwerking input	ICT-ers	ICT vergadering november 2017 en maart 2018				
			Onderwijskundig beleid	Leerstof en didactiek	Engels	Vervolg implementatie methode groep 1 t/m 8		Werkgroep Engels	2017-2018	
						Nascholing door Driestar educatief; 3x per jaar; toetsingsmoment niveau B2.		Werkgroep Engels	Vervolgafspraken – juni 2018	
						Teamvergadering: Engels en BG; vervolg; begroting		Werkgroepen Engels en identiteit	Voorstel naar MT maart 2018	
Communiceren met Engelstalige duo-school, groep 7 en 8; vervolg	Werkgroep Engels								
Implementatie (prenten)boeken	Werkgroep Engels								

			Schrijven	Schrijffontein; document/beleid schrijfonderwijs in groep 1 t/m 8; wanneer, wat, netheid bij alle vakken/in alle schriften, potlood/pengebruik en hantering	Werkgroep schrijven	
			Taal/Lezen	Voortzetten leesonderwijs en niveaulezen	Werkgroepen lezen/taal	Augustus 2017	
				Inventariseren knelpunten leesonderwijs en oplossingen bieden	Werkgroepen lezen/taal	Januari 2018	
			Taal	Invoeren nieuwe taalmethode groep 4 t/m 6	Werkgroep taal	September 2017	
			Thematisch werken	Nascholing	IB-ers en leerkrachten onderbouw	2017-2018	
				Proeftuin onderbouw breed werken aan één thema van vier weken	Leerkrachten onderbouw	2017-2018	
Kwaliteitsbeleid	Handelings Gericht Werken	Gedrag/SoVa	Maandelijks een gedragsregel aanbieden	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	September 2017		
			Voortzetten implementatie en borging	Werkgroep SoVa/gedragsspecialisten	2017-2018		
		Groepsplannen	Evaluëren: de dagelijkse praktijk	IB-ers	GB en LB		
			Knelpunten werken met groepsplannen	IB-ers/MT	IB BoPo overleg		
Organisatie en Beleid	Relaties & communicatie	Teamvorming	Een gemeenschappelijk teamuitje	Werkgroep teamuitje i.o.m. MT	April-mei 2018		

2018-2019	Beleidsterreinen	Verandercluster	Verander / Ontwikkelings-thema's	Beoogd resultaat	Wie	Periode van uitvoering	Evaluatie / Borging
	Identiteit	Identiteit	Christelijk leraarschap in leer en leven	Bespreken schoolregels m.b.t. christelijk leraarschap	MT, werkgroepen Identiteit en Sova, team	De werkgroep evalueert en komt met een verslag/voorstel naar het MT; november 2018	
				Hierbij worden ook de kinderen en ouders betrokken	Communiceren via nieuwsbrieven	Maandelijks	
				Formulering in schoolgids (indien nodig) aanpassen m.b.t. kernwaarden		Juli 2019	
			Methodegebruik en materiaal	BG rooster 2019-2020	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2019	
			Zendingsweek	Rondom zending dichtbij en ver weg	Werkgroep Identiteit	Mei-juni 2019	
		Mediacode	Voortzetting en uitwerking input	ICT-ers	ICT vergadering november 2018 en maart 2019		
	Onderwijskundig beleid	Leerstof en didactic	Engels	Vervolg implementatie methode groep 1 t/m 8	Werkgroep Engels	2018-2019	
				Nascholing en evaluatie door Driestar educatief; 3x per jaar; toetsingsmoment niveau B1; doel 80% niveau B2	Werkgroep Engels	2018-2019	
				Teamvergadering: Engels en BG; vervolg; begroting	Werkgroepen Engels en identiteit	Voorstel naar MT maart 2018	
				Communiceren met Engelstalige duo-school, groep 7 en 8; evaluatie	Werkgroep Engels	
Engelse week				Werkgroep Engels		
	Schrijven	Evaluatie Schrijffontein; document/beleid schrijfonderwijs in groep 1 t/m 8	Werkgroep schrijven			
	Taal/Lezen	Voorzetten leesonderwijs en niveaulezen	Werkgroepen lezen/taal			

			Taal	Invoeren nieuwe taalmethode groep 7 en 8	Wergroep taal	September 2018	
			Thematisch werken	Nascholingsresultaten borgen	IB-ers en leerkrachten onderbouw	Maart 2019	
	Kwaliteitsbeleid	Handelings Gericht Werken	Gedrag/SoVa	Evaluatie kernwaarden	Wergroep SoVa/gedragsspecialisten	April 2019	
Organisatie en Beleid	Relaties & communicatie	Teamvorming	Een gemeenschappelijk teamuitje	Wergroep teamuitje i.o.m. MT	April-mei 2019		

De uitvoering van de schoolplan in de praktijk (per schoolvak).

Deel 3

Aardrijkskunde

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>De leerlingen leren zien dat God de Schepper, Onderhouder en de Regeerder van het heelal is.</p> <p>Oriëntatie op de wereld om je heen, dichtbij en veraf.</p>	<p><u>Groep 1 t/m 8</u> Vernieuwde versie van Geobas.</p> <p>Overzicht audiovisueel materiaal.</p> <p>Via smartboard: gebruik van internetsites zoals:</p> <p>-www.google.nl</p> <p>-www.teleblik.nl</p> <p>-www.refdag.nl</p> <p>m.n. de fotoseries.</p> <p>-Huiswerk topografie; hiervoor zijn kopieerbladen.</p>	<p>In de algemene handleiding staat uitgebreid beschreven dat de methode aan de kerndoelen voldoet.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> : Afhankelijk van thema's die elk jaar weer opnieuw worden bepaald.</p> <p><u>Groep 3</u> De activiteit wordt wereldoriëntatie genoemd, waaronder de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en natuuronderwijs vallen.</p>
groep 3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elke week wordt volgens het rooster aandacht besteed aan wereldoriëntatie (aardrijkskunde, natuuronderwijs, geschiedenis). De lessen worden zoveel mogelijk gegeven volgens de handleiding met gebruik van de werkbladen. ▪ Tijdens het werken in hoeken wordt wereldoriëntatie geïntegreerd. ▪ Daarnaast worden er nog aparte lessen wereldoriëntatie gegeven. 		
groep 4 t/m 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elke week wordt volgens het rooster aandacht besteed aan aardrijkskunde. ▪ In de methode Geobas is er in de verwerkingsopdrachten sprake van differentiatie. ▪ De lessen worden zoveel mogelijk gegeven volgens de handleiding met gebruik van de werkbladen of het werkboekje. ▪ Vanaf groep 5: De leerstof wordt getoetst zoals aangegeven is in de methode. ▪ Vanaf groep 5 komt topografie structureel aan de orde. 		
groep 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het actuele nieuws wordt gevolgd via de krant en het internet, vooral met betrekking tot veranderingen van volken en landen. ▪ Bovenstaande informatie wordt in de werkstukken verwerkt. 		
opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De tijd die besteed wordt aan aardrijkskunde is per groep verschillend. 		

Bewegingsonderwijs

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
Gericht, actief en vreugdevol bewegen.	<p><u>Groep 1 en 2</u> Beter bewegen met kleuters en Speelkriebels</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Basisdocument bewegingsonderwijs</p>	<p>Kerndoelen bewegingsonderwijs</p> <p>Kerndoel 57: De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren en uitvoeren. De kinderen doen dit aan de hand van de 12 Leerlijnen uit het boek Basisdocument Bewegingsonderwijs.</p> <p>Kerndoel 58: De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.</p> <p>Dit doen we aan de hand van de niveaus die basisdocument bewegingsonderwijs stelt.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Bewegingsonderwijs in het speellokaal. Spelles en gymles worden zoveel mogelijk afgewisseld.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Minimaal 1x in de week gym in de gymzaal. Elke week komt er een leerlijn aan de orde die minimaal 3x in dat zelfde jaar herhaald wordt.</p> <p>Voorafgaande aan het schooljaar wordt een jaarplanning gemaakt voor de te geven lessen. Waarbij ruimte is om de les aan te vullen naar de behoeften van de klas en de beschikbare materialen.</p>

groep 1 en 2

- Bij mooi weer kan een spelles op het kleuterplein worden gegeven.
- De materialen worden na elke les opgeruimd op de daarvoor bestemde plaatsen of in de bakken.
- In overleg kunnen de klim- en klautermaterialen blijven staan.

groep 3 t/m 8

- De sleutel van de gymzaal hangt aan een spijker in het magazijn (Polyander) of aan een spijker in de lectuurkast van de personeelskamer (Bogerman).
- Bij mooi weer kan een spelles op een veld worden gegeven.
- De materialen zijn in de gymzaal te vinden.
- De EHBO trommel wordt door de leerkracht zelf meegenomen naar de gymzaal.
- In onderling overleg kan een opstelling een deel van of de hele dag blijven staan.
- Gym wordt gegeven door leerkrachten die daarvoor bevoegd zijn.

opmerkingen:

- De looptijd naar het speellokaal of de gymzaal en omkleedtijd vallen **binnen de gymtijd**.
- Gymkleding en gymschoenen zijn in het speellokaal en de gymzaal verplicht.
- Tijdens een centraal moment wordt de jaarplanning gepresenteerd.

Bijbelse Geschiedenis

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>Bijdragen aan de opvoeding van leerlingen en aan hun vorming tot zelfstandige persoonlijkheden, die hun burgerschap, in Bijbels licht en de daarop gefundeerde Drie Formulieren van Enigheid, verstaan.</p> <p>De weg wijzen hoe we moeten leven in verhouding tot God en onze naaste. Dit heeft gevolgen voor de omgang met alles wat leeft.</p>	<p>Gebruik van de methode: 'Hoor het Woord'.</p> <p>Er is een overzicht met de te leren psalmen, liederen en catechismusvragen/ kort-begrip-vragen op de schoolkalender.</p>	<p>De methode voldoet aan het kerndoel Nederlands mondeling onderwijs</p>	<p><u>Groep 1 t/m 8</u> Minimaal 3 keer per week wordt er een Bijbelvertelling volgens het rooster verteld.</p> <p>Eén keer in de week kan er ook een geestelijk lied worden aangeleerd.</p> <p><u>Groep 1 t/m 4</u> Elke week wordt er een psalmvers of lied aangeleerd.</p> <p>1x in de week (meestal vrijdag) wordt er aandacht besteed aan de memoriseerstof. Ook vertellen we volgens de methode regelmatig een zendingsgeschiedenis.</p> <p><u>Groep 5 t/m 8</u> Elke vrijdag wordt gememoriseerd aan de hand van Namen en Feiten.</p> <p><u>Groep 7 en 8</u> Elke week wordt er een catechismusvraag of kort-begrip-vraag behandeld en geleerd.</p>

groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maandag: aanleren en bespreken psalmvers; zie de schoolkalender ▪ Dinsdag t/m donderdag: Bijbelvertelling; zie de schoolkalender ▪ Vrijdag: aanleren geestelijk lied, passend bij de identiteit van de school, of behandelen memoriseerstof; of eigen keuze werkje n.a.v. Bijbelvertellingen of het aanbieden van een Bijbels (prenten)boek of een zendingsgeschiedenis.
groep 3 en 4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maandag: aanleren en bespreken psalmvers; zie overzicht psalmen ▪ Dinsdag t/m donderdag: Bijbelvertelling; zie rooster Bijbelvertellingen ▪ Vrijdag: aanleren geestelijk lied, passend bij de identiteit van de school, of behandelen memoriseerstof; of eigen keuze werkje n.a.v. Bijbelvertellingen of het aanbieden van een Bijbels (prenten)boek of een zendingsgeschiedenis.
groep 5 en 6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maandag: aanleren en bespreken psalmvers; zie overzicht psalmen ▪ Dinsdag t/m donderdag: Bijbelvertelling; zie rooster Bijbelvertellingen ▪ Vrijdag: memoriseren aan de hand van Namen en Feiten.

groep 7 en 8

- Maandag: bespreken/overhoren Heidelbergse Catechismus of Kort Begrip.
- Dinsdag t/m donderdag: Bijbelvertelling; zie rooster Bijbelvertellingen.
- Vrijdag: memoriseren aan de hand van Namen en Feiten.

opmerkingen:

- De werkgroep Identiteit stelt aan de hand van de methode de roosters samen.
- De werkgroep Identiteit kan i.o.m. het MT besluiten om voor themaweken (bijvoorbeeld zending) af te wijken van de methode en passende Bijbelvertellingen en psalmen in te roosteren.
- Op maandag wordt in alle groepen de preekbespreking gedaan. Hiervoor wordt geen waardering of cijfer gegeven.
- Polyanderschool: Elke eerste maandag van de maand is de maandopening. Eén van de leerkrachten vertelt een Bijbelverhaal; zie hiervoor het rooster maandopening.
- Groep 1 t/m 8: het vertelrooster wordt bewaard in de methode map.
- Groep 5 t/m 8: de Namen en Feiten boekjes worden bewaard in de klas.

Buitenspel (groep 1 en 2)

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
Samenspelen en samenwerken tijdens buitensituaties op het kleuterplein; spelontwikkeling, taalontwikkeling, motorische ontwikkeling, relatie met andere kinderen.	Karren, fietsen, springtouwen, bouwmaterialen, zandbak en speelhuisje met glijbaan en klauter- mogelijkheden. Voetballen in de voetbal- kooi.	Samenspelen en samen- werken	Dagelijks (tenzij regen) spelen de groepen 1 en 2 op het kleuterplein. De regels voor het buitenspelen hangen zichtbaar op, zodat ouders ook weten wat de regels zijn.

groep 1 en 2

- Het aantrekken van jassen en de looptijd naar het kleuterplein vallen **binnen de tijd** voor buitenspel.
- Als het regent, wordt er niet buiten gespeeld, maar wordt er gespeeld in hoeken of (indien mogelijk) gebruik gemaakt van het speellokaal.
- De afspraken/picto's voor het buitenspel hangen op. Ook is er een hand-out voor oppasouders.
- Regelmatig worden de afspraken over het buitenspel met de kleuters herhaald en besproken.

opmerkingen:

- De groep die het eerst buiten speelt, haalt de materialen uit de schuur. De laatste groep ruimt de materialen op. Alle kinderen helpen hierbij. De helpers mogen in de schuur helpen.

Engels

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>De Engelse taal in de wereld en in de Nederlandse samenleving plaatsen.</p> <p>De leerlingen realiseren zich waarom ze Engels leren, welke mogelijkheden ze met Engels hebben en hoe dicht Engels bij hen staat in het dagelijks leven.</p> <p>Een basis (een eerste oriëntatie op het Engels) leggen voor de ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden, maar daarnaast ook de grondslag voor de eerste beginselen omvattende kennis van de Engelse grammatica en een voldoende woordenschat.</p> <p>Een doorlopende leerlijn van groep 1 t/m 8 en een goede aansluiting bij het voortgezet onderwijs.</p>	<p><u>Groep 1 t/m 4</u> My name is Tom</p> <p><u>Groep 5 t/m 8</u> Big English Holm Wood's Essentials</p>	<p>De methode is afgestemd op de kerndoelen Engels voor het basisonderwijs, zoals die beschreven zijn door het instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO). De kerndoelen 13 en 14 komen in groep 1 t/m 8 naar voren. De kerndoelen 15 en 16 komen voornamelijk in de groepen 5 t/m 8 naar voren.</p>	<p>Zie handleiding methode.</p> <p><u>Groep 1 t/m 4</u> Elke groep krijgt een half uur per week Engels. Daarbij wordt er dagelijks aandacht besteed aan Engels door herhaling van het geleerde.</p> <p><u>Groep 5 t/m 8</u> Elke groep krijgt 1 uur in de week Engels. Daarbij wordt er dagelijks aandacht besteed aan Engels door herhaling van het geleerde.</p>

groep 5 t/m 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerlingen gebruiken geen woordenboek, de woordenlijsten in de methode zijn toereikend. ▪ Het rapportcijfer wordt gevormd uit: de repetities van de woorden, een cijfer voor de uitspraak en de leesvaardigheid en uit de betrokkenheid van de leerling tijdens de les.
opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij de methode 'My name is Tom' behoren cd's. Deze cd's staan op de intranet-schijf. Ook is er een handpop en 1 koffer met 4 activiteitenboeken.

Expressievakken

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>Op een verantwoorde wijze de gaven, die de leerlingen op dit gebied ontvangen hebben, ontwikkelen.</p> <p>Het gericht waarnemen van de omringende wereld; betekenis, materiaal, techniek, plaats en tijd.</p> <p>Een waarderende, maar ook kritische instelling t.o.v. kunst, cultuur, reclame, media en kleding.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Uit de kunst</p> <p>Werken met het planbord en KIJK! ontwikkelingslijnen en doelen.</p> <p>Dat is Kunst (Kunsteducatie)</p> <p>Gastles uit het kunstmenu <i>To Be</i>.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Uit de kunst</p> <p>Algemene inleiding expressievakken met een door de school ontwikkeld overzicht teamafspraken verplichte technieken expressie.</p>	<p>De uitgever geeft aan dat de methode voldoet aan de kerndoelen.</p> <p>Het observatie-, c.q. registratiesysteem Kijk! voldoet per definitie aan de kerndoelen.</p>	<p>Zie uitvoerend deel 2.</p>

groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In groep 1 ligt de nadruk op het aanleren van de technieken. ▪ In groep 2 vindt een verdieping in de technieken plaats. ▪ Elke maand maken de kinderen in hun mensbeeldboekje een tekening van zichzelf. ▪ Bij elk rapport maakt het kind een tekening van zichzelf, op de laatste originele bladzijde van het rapport. Deze originele tekening wordt uitsluitend in de rapportmap van het kind bewaard. ▪ Uit de kunst: de 8 thema's worden niet altijd gebruikt, maar de technieken vanuit deze 8 thema's worden wel in de praktijk toegepast. ▪ Er wordt per schooljaar een thema gedaan uit "Dat is kunst", waarbij de map 'Dat is kunst' als ideeënboek gebruikt wordt. ▪ Op gastlessen uit het kunstmenu van <i>To Be</i> wordt door de groepsleerkracht ingeschreven.
groep 3 t/m 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uit de kunst: 8 verplichte lessen, het thema wordt niet altijd gebruikt, de technieken worden wel in de praktijk toegepast. ▪ Dat is kunst: per jaar minimaal 2 lessen naar keuze. ▪ Op gastlessen uit het kunstmenu van <i>To Be</i> wordt door de groepsleerkracht ingeschreven.

opmerkingen:

- **Project**
Om de twee jaar organiseren we een schoolbreed project. De lessen worden gegroepeerd rond een bepaald thema. Door de leerkrachten wordt een projectboek gemaakt.
In de projectweek bestaat het ochtendprogramma uit werken in het projectboek. Het middagprogramma bestaat uit knutselactiviteiten rond het thema. Aan het einde van de week wordt een projectavond voor ouders/verzorgers en andere belangstellenden georganiseerd.
De datum voor de projectavond wordt opgenomen in de jaarplanning.

- **Doe/Hahaha morgen**
Om het jaar wordt een doe/hahaha morgen georganiseerd.
In een jaar waarin een projectweek valt, is er geen doe/hahaha morgen.
Voor alle groepen is er keuze uit verschillende workshops.
Aan het einde van de morgen moeten de leerlingen hun eventuele werkstukje/boekje enz. mee naar huis kunnen nemen.

Geschiedenis en staatsinrichting

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>De leerlingen wijzen op Gods hand in de geschiedenis.</p> <p>Het bijbrengen van historisch besef; heden, verleden en toekomst zijn en worden aan elkaar verbonden.</p>	<p><u>Groep 5 t/m 8</u> ‘Er is geschied’, soms verhalen uit andere geschiedenisboeken: J. van Reenen, Ter Haar, De Rek. Zie hiervoor de boeken in de kasten in de personeelskamer.</p> <p><u>Groep 8</u> Blokboek voor staatsinrichting.</p>	<p>De methode voldoet aan de kerndoelen.</p>	<p>De handleiding van de methode wordt gevolgd.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Jaarlijks: Een aantal keert wordt er een verhaal uit de zendingsgeschiedenis verteld, wanneer de methode ‘Hoor het Woord’ dit aangeeft.</p>
Groep 5	<ul style="list-style-type: none"> De voorloper van de methode ‘Er is geschied’ wordt gevolgd. Er wordt gebruik gemaakt van een leerlingenboek en een werkboek. Op vrijdagochtend wordt af en toe een verhaal uit de kerkgeschiedenis verteld, wanneer dat aan de orde komt in de methode die voor Bijbelse Geschiedenis gebruikt wordt, Hoor het Woord. 		
Groep 6 en 7	<ul style="list-style-type: none"> De methode ‘Er is geschied’ wordt gevolgd. Er wordt gebruik gemaakt van een leerlingenboek, werkboek en toebroek. Op vrijdagochtend wordt af en toe een verhaal uit de kerkgeschiedenis verteld, wanneer dat aan de orde komt in de methode die voor Bijbelse Geschiedenis gebruikt wordt, Hoor het Woord. 		
groep 8	<ul style="list-style-type: none"> De methode ‘Er is geschied’ wordt gevolgd. Er wordt gebruik gemaakt van een leerlingenboek, werkboek en toebroek. Voor staatsinrichting wordt er gewerkt uit het blokboek staatsinrichting. Dit wordt als huiswerk meegegeven. Daarnaast besteedt de taalmethode uitgebreid aandacht aan dit onderwerp in thema 2: Politiek. Dan wordt er ook een werkstuk gemaakt en geeft de leerkracht een aantal lessen over dit onderwerp. Op vrijdagochtend wordt af en toe een verhaal uit de kerkgeschiedenis verteld, wanneer dat aan de orde komt in de methode die voor Bijbelse Geschiedenis gebruikt wordt, Hoor het Woord. 		

ICT

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kern-doelen	Uitvoering in de praktijk
Op een verantwoorde wijze omgaan met de moderne communicatiemiddelen.	Gedragscode sociale media, opgesteld door het VGS	Zie methoden	Zie Plaza
Het ontwikkelen van ICT-vaardigheden die de kinderen nodig hebben om met ICT aan de slag te kunnen	Laptops/desktops Microsoft office		Via de leerlijnen ICT is in elke groep bekend welke vaardigheden aan het eind van het schooljaar moeten worden beheerst; zie Plaza
Formuleren van open, betekenisvolle leertaken, waarin de leerlingen de ruimte hebben en de mogelijkheid krijgen om zelf ontdekkingen te doen.	WIG: oefensoftware toetssoftware Ambrasoft		Gebruik van de methode-software Op school en/of thuis
Gebruik van de mogelijkheden die ICT biedt voor alle leerlingen. Hierbij valt te denken aan verdieping en herhaling van de leerstof	L2S (dyslectie) Maatwerk (rekenen) Ambrasoft (Taal/spelling) Winpak WIG		Niet-methode toetsen
ICT als ondersteuning/hulp aan zorgleerlingen	Intergraal Parnassys Cito Zien KIJK		
Administreren en analyseren van de schoolopbrengsten			
Opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> De groepen 1 en 2 hebben een Touch Screen + vaste PC, in de groepen 3 t/m 8 is een Smartboard + vaste PC aanwezig. 		
Bogerman	<ul style="list-style-type: none"> Er zijn 25 laptops beschikbaar. Op de gang staan 25 desktops voor de leerlingen. 		
Polyander	<ul style="list-style-type: none"> De citotoetsen worden, zoveel mogelijk, digitaal afgenomen. Er zijn 30 laptops beschikbaar. In de groepen 3 t/m 8 staan 2 vaste desktops voor de leerlingen. De citotoetsen in groep 1 en 2 worden digitaal afgenomen. 		

Muziek

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>'Alles, wat adem heeft, love den HEERE!' (Psalm 150)</p> <p>Voor elke leerling de aanwezige muzikale vermogens en gaven zoveel als mogelijk tot ontwikkeling en ontplooiing brengen.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Meer met muziek!</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Meer met muziek!</p> <p><u>Groep 1 t/m 8</u> Een door de school ontworpen minimumliedlijst met o.a. geestelijke (heilsfeiten) en vaderlandse liederen.</p> <p><u>Groep 4 t/m 8</u> Luisterland</p>	<p>De methoden voldoen aan de kerndoelen.</p> <p>Bij de keuze van de liederen houden we rekening met de identiteit van de school. Om deze reden moeten we afstand nemen van een aantal muzieksoorten.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> De handleiding wordt gevolgd.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> De handleiding wordt gevolgd, zoals in de methode is aangegeven.</p> <p><u>Groep 4 t/m 8</u> Luisterland, een dagelijkse reisgids voor klassieke muziek.</p>

groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Twee keer in de week wordt er 30 minuten muziek gegeven; één keer in de week uit de methode en één keer in de week een vrije liedkeuze bij het thema. Indien nodig kan ook gebruikt worden gemaakt van het speellokaal. ▪ Voor de groepen is er een door de school ontworpen muziekmap, waarin een minimumliedlijst groep 1 t/m 8.
groep 3 t/m 8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De leerkracht behandelt de lessen uit de methode. ▪ Voor de groepen is er een door de school ontworpen muziekmap, waarin een minimumliedlijst groep 1 t/m 8. ▪ Luisterland bestaat uit 35 korte luisterfragmenten. Gemiddeld vraagt het beluisteren vijf minuten per dag.
opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De muziekinstrumenten zijn te vinden in de muziekkast en muziekkar in de gemeenschapsruimte. ▪ In de muziekkar ligt een lijst met namen van de muziekinstrumenten. ▪ Blijvende aandacht voor de psalmen; herhalen van de geleerde psalmen. ▪ Voor de heilsfeiten, Hervormingsdag en Koningsdag worden geestelijke/vaderlandse liederen aangeleerd. ▪ Voor de leerlingen van groep 5 is er de mogelijkheid voor blokfluitles na schooltijd; wekelijks 30 minuten. ▪ Voor de leerlingen van groep 6 t/m 8 is er de mogelijkheid om mee te doen in het schoolorkest; er wordt gerepeteerd voor uitvoeringen tijdens de Kerstviering, Paasviering en de muziekavond.

Natuuronderwijs

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
Kennis, inzicht en vaardigheden bevorderen, waardoor de leerlingen komen tot verwondering over Gods schepping.	Er is de mogelijkheid om een les te volgen bij het Weizigt centrum. Ook kunnen er via het Weizigt centrum lespakketten besteld worden. Dit alles loopt via de contactpersoon. Polyanderschool: <u>Groep 3 t/m 8</u> Natuuriek DVD Bogermanschool: <u>Groep 3 en 4</u> Leefwereld <u>Groep 5 t/m 8</u> Natuurlijk	De methodes voldoen aan de kerndoelen.	<u>Groep 3 t/m 8 (PO)</u> in één schooljaar worden 4 thema's behandeld. Elk thema bestaat uit 4 lessen, die weer verdeeld kunnen worden over meerdere lessen. Er zit in de thema's een tweedeling van natuuronderwijs en techniek. <u>Groep 3 en 4 (BO)</u> Leefwereld heeft 24 hoofdstukken, waarin een afwisseling zit van natuur en techniek. <u>Groep 5 t/m 8 (BO)</u> Natuurlijk heeft 8 hoofdstukken, die over 4 lessen verdeeld zijn. In elk hoofdstuk komt ook de techniek aan bod.

groep 3 t/m 8	<ul style="list-style-type: none"> De lessen worden gegeven met behulp van een leerlingenboek en een werkboek. Voorafgaand aan de toetsen worden de samenvattingen van Natuuriek of Natuurlijk meegegeven. Vanaf groep 5 is er ook een toetsboek. Bij ieder thema is er de mogelijkheid tot het geven van een praktijkles. In de methode worden hiervoor handreikingen gedaan.
opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> Eén van de leerkrachten is contactpersoon met Weizigt (NME). De contactpersoon coördineert afspraken voor lessen, leskisten en excursies. De contactpersoon inventariseert periodiek welke materialen nodig zijn.

Nederlandse taal

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoe- len	Uitvoering in de praktijk
<p>Het uiteindelijke doel is het lezen van boeken waarbij het ons verlangen is dat ze het Boek der Boeken zullen lezen</p> <p>Kinderen vertrouwd maken met (prenten) boeken.</p> <p>Groep 1 en 2 De Tussendoelen beginnende geletterdheid worden als leidraad gehanteerd.</p> <p>Groep 3 t/m 8 Het aanleren van kennis en vaardigheden in de volgende taaldomeinen : leestechiek, leesbeleving, leesbegrip, woordenschat, spellen, stellen, taalbeschouwing, spreken en luisteren.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Taalfontein als ideeënboek</p> <p>Tussendoelen beginnende geletterdheid.</p> <p>In beide groepen wordt gewerkt met een lees-schrijfhoek. Deze hoek heeft zoveel mogelijk een verbinding met het thema waardoor er een rijke leeromgeving ontstaat.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Taalfontein</p> <p><u>Groep 4 t/m 8</u> Begrijpend Lezen</p> <p><u>Groep 7 t/m 8</u> Werkwoordspelling:</p> <p><u>Groep 7 t/m 8</u> Grammatica: Tong en Tekenen</p>	<p>De methode Taalfontein voldoet aan de kerndoe- len.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Zie de ontwikkelingslijnen van 'Kijk.</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Zie handleiding Taalfontein; deze methode geeft per thema een uitvoerig leesplan/weekplan.</p> <p><u>Groep 4 t/m 8</u> Iedere week wordt een les gegeven volgens het Nieuwsbegrip- principe.</p> <p><u>Groep 7 t/m 8</u> In groep 7 wordt gebruik gemaakt van de oefenbladen van Taalfontein. In groep 8 wordt volgens de methode van RAAK! minimaal eens per 2 weken geoefend.</p> <p><u>Groep 7 t/m 8</u> Volgens deze methode wordt wekelijks geoefend.</p>

groep 1 en 2

- Een werkblad (passend bij het thema) met een taalbegrip kan ook onderdeel zijn van de speelwerkles.
- In beide groepen is een lees- en schrijfhoek ingericht.
- Er worden in de groepen 1 en 2 diverse taalactiviteiten aangeboden; zoals (interactief) voorlezen, hakken/plakken van woorden, rijmen, lettergrepen klappen, wat is het eerste woord/laatste woord, gedichtjes, opzegversjes en prentenboeken.
- Wanneer er gewerkt wordt rond een thema kunnen deze taalactiviteiten aan het thema aangepast worden.
- Zie ook tussendoelen Ontwikkelingslijnen "Kijk".

groep 3 t/m 8

- Er wordt gewerkt met de methode Taalfontein; de basismaterialen, die in de handleiding vermeld staan, worden gebruikt.
- Naast het differentiatiemateriaal dat bij de basismaterialen hoort, is er extra materiaal in groep 3 voor de snelle lezers (Spetterkaarten en de Kopieer map extra) en de zwakke lezers (Brugboeken).
- Ook zijn er in groep 3 ter bevordering van het stillezen minimaal 30 stilleesboeken van Avi- Start t/m Avi- E4.
- Vanaf groep 4 is er naast het basismateriaal voor de zwakke leerlingen het ma-

teriaal van Woordstroom en voor de betere leerlingen de oefenboeken van Spetterbad.

- In de groepen 5 t/m 8 zijn er voldoende boeken aanwezig om d.m.v. BAVI-lezen het zelfstandig lezen te bevorderen.

opmerkingen:

- Zie jaarplanner voor data afname Citotoetsen en overige toetsen.

Rekenen en wiskunde

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>De leerlingen maken zich de leerstof van de methode Wereld in getallen eigen.</p> <p>Er wordt extra aandacht besteed aan de zwakke en (meer) begaafde leerlingen. Dit betekent aanpassing aan zijn/haar ontwikkelingsniveau.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Uitgangspunt zijn de KIJK ontwikkelingslijnen.</p> <p>Als naslagwerk zijn er diverse ideeënboeken.</p> <p>Tussendoelen beginnende gecijferdheid</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> De wereld in getallen, handleiding, kopieerbladen, registratiebladen en computerprogramma's. oefensoftware, toetssoftware en digibordsoftware.</p>	<p>De methode voldoet aan de kerndoelen.</p>	<p><u>Groep 1 t/m 8</u> De handleiding wordt gevolgd, zoals in de methode is aangegeven.</p>

groep 1 en 2

- In groep 1 hangt de getallenlijn 1 t/m 10.
- In groep 2 hangt de getallenlijn 11 t/m 20.

groep 3 en 4

- De getallenlijn 0 t/m 100 hangt op in het lokaal.

opmerkingen:

- Bijlage gemaakte afspraken Wereld in getallen.
Bogermanschool: De methodetoetsen worden zoveel mogelijk digitaal afgenomen.
Polyanderschool: De methodetoetsen worden schriftelijk afgenomen.
- Zie jaarplanner voor data afname Cito- en methodetoetsen.

Schrijven

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>De vorming en ontwikkeling van het kind, zoals nauwkeurigheid, correctheid, het aanleren van vaste gewoonten, gevoel voor regelmaat en orde.</p> <p>Het aanleren van een juiste schrijfhouding en het juist leren hanteren van de schrijfmaterialen.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Schrijffontein, werkboekje</p> <p><u>Groep 3 t/m 8</u> Schrijffontein</p>	<p>De methode Schrijffontein voldoet aan de kerndoelen.</p>	<p><u>Groep 1 en 2</u> Werkboekje met schrijfpatronen.</p> <p>Tijdens spelenwerken kan er in het werkboekje worden geschreven.</p>

groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> De leerlingen schrijven en kleuren met triple schrijf- en kleurpotloden. In de groepen wordt schrijven tijdens spelenwerken activiteiten aangeboden. Groep 1: Schrijftekenschrift (A3 formaat) en werkbladen (A3) uit leerlingenmap. Groep 2: Schrijffontein boekje en zelf uitgekozen werkbladen ter voorbereiding op groep 3.
groep 3	<ul style="list-style-type: none"> De leerlingen beginnen direct met het aanleren van schrijfletters. De geleerde leesletters worden geoefend als schrijfletters. Extra voor zwakke motoriek: schrijfbladen bij de methode uit handleiding. Extra materiaal: schrijfhoudingsplaten en klassikale letterkaart.
groep 4	<ul style="list-style-type: none"> Klassikale letterkaart en schrijfhoudingsplaten uit de handleiding.
opmerkingen:	<ul style="list-style-type: none"> Voortdurende aandacht voor netheid in schriften en werkboekjes. Door de school wordt eenmalig een pen verstrekt.

Sociale vaardigheden

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
<p>Het vermogen om op een adequate manier sociaal en emotioneel te functioneren.</p> <p>Deelnemen aan formele en informele sociale verbanden.</p> <p>Nadenken over waarden en normen.</p> <p>Rekening houden met situatie, jezelf en anderen.</p> <p>Leren bewust moreel te handelen.</p>	<p>Kinderen en hun sociale talenten.</p> <p>Daarnaast gebruiken we bij de kleuters incidenteel 'een doos vol gevoelens'.</p>	<p>De methoden voldoen aan de kerndoelen.</p>	<p>Schoolbreed wordt elke week een les gegeven uit de methode.</p> <p>Mocht het nodig zijn, wordt bij de kleuters een sova-groepje gevormd van kinderen die bijbehorende vaardigheden extra moeten oefenen. In deze groepjes wordt er gewerkt met de <i>doos vol gevoelens</i>.</p> <p>In groep 6 t/m 8 geeft de IB-er samen met de SMW-er, in overleg met de ouders, een sova-training voor kinderen die vaardigheden extra moeten oefenen.</p> <p>Daarnaast is het mogelijk dat de SMW-er een les-serie komt geven in een groep wanneer de klassensituatie daar om vraagt.</p>
<p>groep 1 t/m 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De meerwaarde van de lessen is de lijn naar de dagelijkse praktijk. Dit houdt in dat concrete situaties dagelijks kort worden besproken. ▪ In elke groep hangt een kaartje met onderwerp en picto. 		

Verkeer

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
Het kennen en toepassen van verkeersregels.	<u>Groep 1 en 2</u> Hebben de mogelijkheid om lessen te geven uit de map "Verkeerskunsten" en hebben 1 keer per jaar een thema verkeer.	De methode voldoet aan de kerndoelen.	<u>Groep 1 en 2</u> Thema verkeer
Verkeersonderwijs moet vooral gedragsonderwijs zijn.			<u>Groep 3 t/m 7</u> Methode wordt gebruikt, zoals in de handleiding staat. Daarnaast is er de mogelijkheid om de map "verkeerskunsten" voor elke groep te gebruiken voor extra lessen en verkeersdiploma's.
De leerlingen voorbereiden op het theoretische en praktische verkeers-examen in groep 7.	<u>Groep 1-4</u> Hebben jaarlijks een nieuwe verkeerkalender met werkbladen die gebruikt kunnen worden. Bij de verkeerkalender zijn ook digibord lessen beschikbaar.		Op de website www.schoolopseef.nl is extra lesmateriaal te vinden voor het digibord.
Jaarlijks in elke groep praktijklessen.	<u>Groep 3 t/m 7</u> "Klaar over" en voor extra gebruik is er "Verkeerskunsten" Daarnaast zijn er nog magnetische verkeersbordjes. <u>Groep 7</u> Proefexamens uitgeverij VVN.		<u>Groep 7</u> Oefenen met proefexamens voor het verkeers-examen.

Groep 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eén keer per jaar wordt er minimaal 2 weken over het thema verkeer gewerkt. ▪ Drie keer per jaar worden er praktische verkeerslessen gegeven over het onderwerp "Oversteken". ▪ De verkeerkalenders kunnen naar eigen inzicht gebruikt worden met de daarvoor bestemde werkbladen. Bij de verkeerkalender zijn ook digibord lessen beschikbaar.
groep 3 t/m 7	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De lessen worden zoveel mogelijk gegeven volgens de handleiding met gebruik van de werkboekjes. ▪ In de groepen 3-4 is er de verkeerkalender die naar eigen inzicht gebruikt kan worden met de daarvoor bestemde werkbladen. ▪ In groep 3 komt het thema PMF terug in 3 praktische verkeerslessen (de beginlessen over de fiets/fietsen). ▪ In groep 4 komt het thema PMF terug in 3 praktische verkeerslessen. (vervolg op groep 3). Daarnaast wordt er in groep 4 aandacht besteed aan de schoolthuisroute. ▪ In groep 5 komt het thema PMF terug in 3 praktische verkeerslessen (vervolg op groep 4). ▪ In groep 6 komt het thema van de educatieve fietsroute terug in 3 praktische

verkeerslessen.

- In groep 7 komt het thema trapvaardig terug in 3 praktische verkeerslessen.
- In groep 8 komt het thema trapvaardig terug in praktische verkeerslessen. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de dode hoeklessen op een praktische manier.

groep 7

- In de 2^e helft van het schooljaar wordt aan de hand van proefexamens geoefend voor het verkeersexamen. Daarna wordt het theoretische en praktische verkeersexamen afgenomen.

opmerkingen:

- Doordat de methode niet gebruikt wordt in groep 8 is de indeling in een aantal groepen gewijzigd en als volgt:
Groep 3 – deel jaargroep 3
Groep 4 – deel jaargroep 4 en 1^e helft jaargroep 5
Groep 5 – 2^e helft deel jaargroep 5 en deel jaargroep 6
Groep 6 – deel jaargroep 7
Groep 7 – deel jaargroep 8
 - Het schoolactieplan verkeer wordt beheerd door de schoolcontactpersoon verkeer met de verkeersouder in samenwerking met de verkeersleerkracht in de regio.
-

Wereldoriëntatie groep 1 en 2

Doelen van de school	Methoden / materialen	Relatie met de kerndoelen	Uitvoering in de praktijk
De kleuters leren allerlei spellen op verschillende niveaus doen en kennen.	Ontwikkelingsmaterialen, zoals puzzels (met divers aantal puzzelstukken), taalspellen, rekenspellen, spellen voor fijne motoriek e.a.	Zie tussendoelen ontwikkelingslijnen KIJK!	Minimaal 5 keer in de week is er een speelwerkles.
De kleuters leren individueel en gezamenlijk een spel te doen.	Materialen om rollenspel te kunnen spelen, zoals weegschaal, meetlint enz.		De leerlingen kiezen op het planbord een hoek. Dit wordt geregistreerd op een overzicht.
De kleuters leren samen spelen, werken aan spelontwikkeling.	Ideeënboeken Geschiedenis: Tom kijkt om Aardrijkskunde: Geobas Natuuronderwijs: Leefwereld		Spelen in hoeken en aan de groepstafels met de ontwikkelingsmaterialen. Per thema uit de hiernaast genoemde ideeënboeken de activiteiten plaatsen in het ontwerp-schema bij onderzoeksactiviteiten.

groep 1 en 2

- De kleuters kiezen met het planbord een hoek/werkje.
- Natuuronderwijs, aardrijkskunde en geschiedenis komen per schooljaar zoveel mogelijk evenredig aan bod.

opmerkingen:

- Er wordt **niet** in de gang of in de gemeenschapsruimte gespeeld.
- Met de ontwikkelingsmaterialen wordt zorgvuldig omgegaan.
- Incomplete en kapotte materialen worden zoveel mogelijk hersteld.
- Samen met de leerkrachten zijn de leerlingen verantwoordelijk voor de materialen, dus 'iets kwijt, dan direct zeggen en zoeken'.

**Bijlage Schoolondersteuningsprofiel bij het schoolplan
2015-2019**

**Reformatorisch samenwerkingsverband Passend Onderwijs Berséba
Regio Randstad**

Deel 4

Bijlage Schoolondersteuningsprofiel bij het schoolplan 2015-2019

Reformatorisch samenwerkingsverband Passend Onderwijs Berséba Regio Randstad

NAW-GEGEVENS			
School		Bestuur	
Naam	Ds J Bogermanschool	Naam	Vereniging voor het verstr. van Chr. Ond. op Ref. Gr. te Dordrecht
Brinnr.	07OW	Be- stuursnr	47867
Adres	Prof Waterinklaan 43	Adres	p/a Eikenlaan 94
Postco- de	3312 KM	Postco- de	3319 SE
Plaats	Dordrecht	Plaats	Dordrecht
Telnr.	078-614 17 91	Secreta- ris	Dhr. A. Visser
Direc- teur	B A D van der Wulp	Telnr.	078-6160834
Email- adres	b.vanderwulp@bogermanschooldordrecht.nl	Email- adres	secretaris@vcorg.nl

NAW-GEGEVENS			
School		Bestuur	
Naam	Ds J Polyanderschool	Naam	Vereniging voor het verstr. van Chr. Ond. op Ref. Gr. te Dordrecht
Brinnr.	08XJ	Be- stuursnr	47867
Adres	Atmosfeerstraat 34-36	Adres	p/a Eikenlaan 94
Postco- de	3328 GD	Postco- de	3319 SE
Plaats	Dordrecht	Plaats	Dordrecht
Telnr.	078-618 16 37	Secreta- ris	Dhr. A. Visser
Direc- teur	B A D van der Wulp	Telnr.	078-6160834
Email- adres	b.vanderwulp@polyanderschool.nl	Email- adres	secretaris@vcorg.nl

	INHOUDSOPGAVE	3
1	INLEIDING	4
1.1	OPBOUW	4
1.2	PROCES	4
1.2.1	<i>vaststellingsproces</i>	4
1.2.2	<i>vervolgproces</i>	4
2	ONDERWIJSCONCEPT	
	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.	
3	KENGETALLEN	7
4	BASISONDERSTEUNING	9
4.1	BASISKWALITEIT	9
4.1.1	<i>onderwijsleerproces</i>	9
4.1.2	<i>schoolklimaat</i>	11
4.1.3	<i>leerstofaanbod</i>	12
4.1.4	<i>zorg en begeleiding</i>	13
4.1.5	<i>kwaliteitszorg</i>	16
4.1.6	<i>communicatie met ouders</i>	17
4.1.7	<i>contacten met externen</i>	18
4.1.8	<i>schoolontwikkeling</i>	18
4.2	PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE ONDERSTEUNING	19
4.3	ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR	21
4.3.1	<i>ondersteuningsstructuur schematisch</i>	21
4.3.2	<i>beschrijving van functies en taakprofielen binnen ondersteuningsstructuur</i>	21
4.3.3	<i>samenwerkingsrelaties met externe instanties</i>	21
5.1.	UITGANGSPUNTEN	22
5.2	MOGELIJKHEDEN	22
5.2.1	<i>Expertise</i>	22
5.3.	VOORWAARDEN:	26
5.3.1	<i>Expertise</i>	26
5.3.2.	<i>Aandacht en tijd</i>	26
5.3.3.	<i>Protocollen, methodieken en aanpakken</i>	26
5.3.4	<i>Fysieke omgeving</i>	26
5.3.5.	<i>samenwerkingsrelaties</i>	26
5.4	BEPERKINGEN	26
5.4.1	<i>expertise</i>	26
5.4.2	<i>aandacht en tijd</i>	26
5.4.3	<i>protocollen, methodieken en aanpakken</i>	27
5.4.4	<i>fysieke omgeving</i>	28
5.4.5	<i>samenwerkingsrelaties</i>	28
6	MATRIX SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL IN SCHOOLPLAN ONTWIKKELPUNTEN 2015-2019	29

1. INLEIDING

Dit document betreft het ondersteuningsprofiel van onze school. In deze inleiding wordt een toelichting gegeven op de opbouw en het proces dat gevolgd is om dit document voor de eerste keer vast te stellen.

1.1 OPBOUW

In de opbouw van het ondersteuningsprofiel beschrijft hoofdstuk 3 het onderwijsconcept van de school in relatie tot de ondersteuning voor leerlingen.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de kengetallen van onze school weergegeven. Deze kengetallen zijn belangrijke input voor de beleidsvoering van de school. Inzicht in de kwaliteit van de basisondersteuning die de school biedt, helpt om deze kengetallen te interpreteren en beslissingen te nemen over de beleidsontwikkeling van de school.

De kwaliteit van onze basisondersteuning wordt beschreven in hoofdstuk 5. Hier wordt allereerst in kaart gebracht in hoeverre de school in het kader van de zorg, op de verschillende niveaus, planmatig werkt. Dit gebeurt aan de hand van de kwaliteitsaspecten uit het toezichtkader van de onderwijsinspectie. Dit deel van de basisondersteuning wordt basiskwaliteit genoemd. Het tweede deel van dit hoofdstuk geeft aan op welke manier de school deze verdiept naar preventieve en licht-curatieve ondersteuning. Het hoofdstuk sluit af met de weergave van de ondersteuningsstructuur van de school.

Hoofdstuk 6 geeft aan welke structurele mogelijkheden de school heeft om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

De school heeft de gegevens uit de hoofdstukken 3 t/m 6 geanalyseerd, gewogen en doorgrond en vervolgens gerelateerd aan andere beleidsvoornemens binnen de school. Dit heeft geresulteerd in het trekken van conclusies, het formuleren van ambities en het aangeven van randvoorwaarden om die ambities te realiseren. Dit laatste heeft zijn weerslag gekregen in hoofdstuk 7. Deze ambities krijgen een plaats in het beleid van de school, zowel in het schoolplan als in het jaarplan.

1.2 PROCES

1.2.1 VASTSTELLINGSPROCES

De vaststelling van het ondersteuningsprofiel is vanuit het samenwerkingsverband tot stand gekomen. We kregen een format aangereikt dat we schoolspecifiek hebben gemaakt. In de achterliggende jaren is eerst het concept van handelingsgericht werken in ons samenwerkingsverband door collectieve scholing van ib'ers ingevoerd. De teams van de beide Dordtse scholen hebben zich bezonnen op hoe de zorg in de school en de groep vorm gegeven moet worden. Tijdens een gezamenlijke ambitievergadering hebben we nagedacht over onze ontwikkelingspunten waar we in de toekomst aan willen werken. Ze zijn in dit profiel vastgelegd. Ook hebben we nagedacht over de grens van de zorg die we denken te kunnen bieden. Het concept is met de GMR besproken. Ook wordt het nog tijdens een bestuursvergadering besproken. Het eindresultaat zal op de website worden geplaatst.

1.2.2 VERVOLGPROCES

schoolniveau

De ambities vanuit het ondersteuningsprofiel krijgen een plaats in de beleidsontwikkeling van de school. Zowel schoolplan als jaarplan maken duidelijk op welke wijze aan deze ambities gewerkt wordt en welke resultaten de school bereikt. De directie rapporteert zowel naar interne als externe belanghebbenden.

Het samenwerkingsverband is in het kader van het ondersteuningsprofiel een prominente belanghebbende.

Jaarlijks worden de kengetallen geactualiseerd en in- en extern gerapporteerd. Dit geldt ook voor substantiële wijzigingen in beschikbare expertise.

samenwerkingsverbandniveau

In het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband speelt het ondersteuningsprofiel ook een rol. Conform afspraken in het kwaliteitsbeleid wordt iedere school geaudit. De wijze waarop dit inhoudelijk en procesmatig wordt uitgezet, zal uitgewerkt worden in het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband. De resultaten van de audit worden verwerkt in de beleidsontwikkeling van de school. De resultaten van de gezamenlijke audits van alle scholen wordt gebruikt voor de beleidsontwikkeling van het samenwerkingsverband.

2. ONDERWIJSCONCEPT

De leerlingenzorg krijgt vorm binnen een structuur waarin groepsbesprekingen, leerlingenbesprekingen en overlegmomenten met externe deskundigen (het ZAT-overleg) elkaar in een vaste volgorde afwisselen. Binnen die structuur is de leerkracht de eerstverantwoordelijke voor de zorg in de groep. De intern begeleider is verantwoordelijk voor de coördinatie van de zorg op groeps-, school- en bovenschools niveau. De bedoeling hiervan is dat de leerlingenzorg op een zorgvuldige manier plaatsvindt en voor de betreffende leerlingen gewaarborgd blijft.

Binnen de zorgstructuur zijn verschillende niveaus te onderscheiden :

- A. De zorg op groepsniveau.
- B. De zorg op schoolniveau.
- C. De zorg op bovenschools niveau.

A. De zorg op groepsniveau

De leerkracht is de eindverantwoordelijke voor het volgen van de ontwikkeling en de leervorderingen van de leerlingen. Dit houdt in dat de leerkracht problemen tijdig signaleert door de leervorderingen systematisch te volgen en door het gedrag en de werkhouding te observeren. Tijdens de periodieke groeps- en leerlingenbespreking vindt er overleg plaats met de intern begeleider. Tijdens dit overleg worden onder andere de ontwikkeling en de leervorderingen besproken. Dit gebeurt aan de hand van observatiegegevens van de leerkracht, observatieinstrumenten en toetsresultaten. Wanneer er afspraken gemaakt worden over hulp/begeleiding in of buiten de groep, dan is de leerkracht verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Tijdens dit overleg wordt er ook besproken voor welke leerlingen hulp van buiten de school noodzakelijk is.

De leerkracht onderhoudt de contacten met de ouders over de zorgleerlingen. Wanneer er meerdere leerkrachten in een groep werken, dan is één leerkracht eindverantwoordelijke voor de leerlingenzorg. Dit betekent dat die leerkracht bij de groepsbespreking aanwezig is en de contacten over zorgleerlingen met de ouders onderhoudt. In overleg kunnen andere disciplines binnen de school hierbij betrokken worden. Wanneer contact met externe instanties nodig is, dan wordt dit verzorgd door de leerkracht in overleg met de intern begeleider.

De zorg op groepsniveau krijgt steeds meer vorm via handelingsgericht werken. Dit is de manier waarop we gestalte willen proberen te geven aan een passend onderwijsaanbod voor alle kinderen. Dit houdt in dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen op basis van hun mogelijkheden en talenten. De leerkrachten stemmen het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ze werken handelingsgericht en gaan planmatig om met verschillen in onderwijsbehoeften tussen kinderen. De insteek daarbij is dat er wordt gewerkt met groepsplannen. Daarbij is de leerkracht de spil waar alles om draait, omdat hij/zij het grootste aandeel levert in het geven van onderwijs aan de kinderen.

De werkwijze die bij handelingsgericht werken gehanteerd wordt, is de zogenaamde 1-zorgroute. Dat houdt in dat alle leerkrachten in een cyclisch proces steeds op dezelfde manier vormgeven aan het handelingsgericht werken. De cyclus van handelingsgericht werken is de kern waar het steeds om draait. Die cyclus heeft steeds 4 stappen.

De eerste stap is het waarnemen van wat de kinderen presteren en nodig hebben. Dat gebeurt door observaties, het volgen van het dagelijkse werk, het afnemen van toetsen van de methodes en van niet-methodegebonden toetsen. Dit laatste doen wij vooral met Citotoetsen. De gegevens worden vastgelegd in een groepsoverzicht. In dat overzicht worden de stimulerende factoren, de belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften in kaart gebracht. Tijdens het verzamelen van de gegevens worden ook de leerlingen gesignaleerd die specifieke onderwijsbehoeften hebben.

De tweede stap in de cyclus is dat we proberen de kinderen en hun resultaten zo goed mogelijk te begrijpen, zodat we beter kunnen inspelen op hun onderwijsbehoeften. We doen dit door de gegevens uit het groepsoverzicht te bestuderen en gesprekken te voeren met de kinderen, hun ouders en eventueel ook met deskundigen.

De derde stap is dat er een planning gemaakt wordt van het onderwijs dat in de komende tijd moet worden gegeven. Daarbij wordt gekeken welke leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften bepaalde leerstof op dezelfde manier kunnen doornemen en oefenen. Op deze manier profiteren meerdere leerlingen tegelijk van hetzelfde onderwijsaanbod en wordt voorkomen dat we teveel met individuele kinderen bezig zijn. Dit laatste zal zeker blijven gebeuren, maar mag niet de grootste hoeveelheid onderwijstijd in beslag nemen, zoals in het verleden teveel gebeurde. De gemaakte planning wordt beschreven in een notitie die de status van een groepsplan heeft.

De vierde stap is dan het uitvoeren van het groepsplan. Leerkracht en leerlingen werken een nieuwe hoeveelheid leerstof door in een periode van ongeveer 10 tot 12 weken. Deze wordt afgesloten met een nieuwe ronde van toetsen, waarna stap één van de cyclus van handelingsgericht werken weer begint. Op termijn is het de bedoeling om deze cyclus drie keer in één cursusjaar te doorlopen.

B. De zorg op schoolniveau

Op schoolniveau is de intern begeleider de centrale persoon die alle zaken met betrekking tot de leerlingenzorg in de school aanstuurt. Taken die hierbij behoren, zijn o.a. het houden van groeps- en leerlingensprekingen, het evalueren van opbrengsten, het houden van oudergesprekken, het organiseren en leiden van onder- en bovenbouwvergaderingen en het leiden van de overdrachtsbesprekingen aan het einde van het schooljaar. De zorgcyclus van de 1-zorgroute hebben wij vastgelegd op de zorgkaart.

C. De zorg op bovenschools niveau

Ook hierbij is de intern begeleider de centrale persoon. Dit betreft met name de contacten met de verschillende externe personen en instanties die betrokken zijn bij de hulp/begeleiding van zorgleerlingen, zoals de ambulante begeleiders vanuit het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs, de orthopedagogen en psychologen van Driestar Educatief, de schoolmaatschappelijk werker en de contactpersonen vanuit diverse hulpverleningsinstanties waar leerlingen naar verwezen worden voor onderzoek en behandeling.

Daarnaast coördineert de ib-er de aanmeldingen, adviesvragen, arrangementen en aanvragen toelaatbaarheidsverklaringen voor het sbo bij het zorgloket van Berséba via Kindkans. Ook bezoekt de ib-er de netwerkbijeenkomsten van het samenwerkingsverband.

3 KENGETALLEN

Jaarlijks worden kengetallen bijgewerkt over de volgende onderwerpen:

3.1 Inzet ib en r.t.

3.2 Deelnamepercentage sbo/cluster 4 in 2014

3.3 Percentage zittenblijvers en versnellers

3.4 Aantal dyslecten binnen de school in de laatste 5 jaar

3.5 Aantal extra arrangementen binnen je school

3.6 (Eind)opbrengsten van de school

3.7 Resultaten NIO/SEO in de laatste 4 jaar

Het doel is om het beleid te evalueren en bij te stellen. Ze zijn als aparte bijlage bij het ondersteuningsprofiel gevoegd.

De kengetallen van par. 3.3, 3.4, 3.6 en 3.7 worden jaarlijks in de schoolkalender vermeld.

4 BASISONDERSTEUNING

De basisondersteuning bestaat uit een aantal onderdelen waarover binnen het samenwerkingsverband inhoudelijke afspraken zijn gemaakt. De basisondersteuning bestaat uit twee onderdelen: basiskwaliteit (paragraaf 5.1), preventieve en licht-curatieve ondersteuning (5.2). Belangrijke onderlegger bij de basisondersteuning zijn ook de uitgangspunten van het concept 'handelingsgericht werken'.

4.1 BASISKWALITEIT

4.1.1 ONDERWIJSLEERPROCES

Duidelijk

De leerkrachten leggen de leerstof op een duidelijke manier uit aan de leerlingen.

De leerkrachten sluiten bij nieuwe leerstof aan op de voorkennis van de leerling. Die voorkennis wordt gebruikt als brug naar de nieuwe kennis. Ze maken bij de uitleg gebruik van voorbeeldwerken, stappenplannen, modellen en schema's. Tijdens de instructie doen ze nadrukkelijk (hardop denkend) voor hoe een probleem opgelost kan worden, hoe een opdracht uitgevoerd moet worden, welke deelstappen ze volgen. De nieuwe leerstof wordt daarna onder nauwgezette begeleiding van de leerkracht inge oefend. Leerlingen gaan pas zelfstandig aan de slag, wanneer de leerkracht geconstateerd heeft dat de leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. Deze manier van uitleggen wordt in alle groepen toegepast.

De leerkrachten gaan steeds na of de leerlingen de uitleg en de opdrachten begrijpen.

De leerkrachten laten de leerlingen tijdens de instructie vertellen hoe ze het gedaan hebben (oplossingsstrategie). Of de leerstof begrepen is, controleren ze door de stof te laten samenvatten. Na de start van de verwerking vindt een controlerondje plaats. De leerkrachten gaan dan na of de leerlingen de taak op de juiste wijze uitvoeren. Na afloop van de les bespreken ze het werk kort na. Ze corrigeren en beoordelen dan (steekproefsgewijs) het gemaakte werk.

Taakgericht

De leerkrachten zorgen voor een duidelijke structuur in de onderwijsactiviteiten.

De leerkrachten vertellen de leerlingen aan het begin van de dag wat ze gaan doen (bordplan / pictogrammen). Ze vertellen aan het begin van elke les het doel van de les. De leerkrachten geven een duidelijk overzicht van de les (b.v. via het bordplan). Ze maken de leerlingen duidelijk wat er op de verschillende momenten tijdens de les van hen verwacht wordt. Ze zorgen dat er duidelijkheid is over het 'wat' en het 'hoe' van de opdrachten. Dat er duidelijkheid is over 'wat te doen indien klaar'. Dit resulteert er in dat de leerlingen zich goed kunnen richten op de lesactiviteiten.

Het onderwijsleerproces wordt gekenmerkt door orde en rust.

De lessen beginnen steeds op tijd. Er zijn weinig tot geen onnodige lesverstoringen. Onacceptabel gedrag van leerlingen wordt niet geaccepteerd. In de groepen is sprake van orde en rust. Er worden duidelijke klassenregels gehanteerd. Er heerst een taakgerichte werksfeer.

De leerkrachten geven de leerlingen feedback op hun werkhouding en taakaanpak.

De leerkrachten evalueren regelmatig met de leerlingen (groepsgewijs of individueel) hoe hun

werkhouding, hun taakaanpak is. Wat gaat goed en wat kan beter. Ze nemen hier de tijd voor. Daar waar nodig gaan ze individueel met leerlingen in gesprek.

Activerend

De leerkrachten stimuleren de leerlingen om steeds actief mee te doen en mee te denken.

Tijdens de uitleg laten de leerkrachten de leerlingen zoveel mogelijk zelfstandig of in groepjes actief meedoen. Ze laten hen meewerken. (op bv. kladpapier). Ze passen activerende werkvormen toe (bv. denken-delen-uitwisselen). Ze stellen open vragen die leerlingen aanzetten tot denken. Ze geven de leerlingen opdrachten die hen stimuleren om actief mee te denken. Ze kijken gemaakt werk zoveel mogelijk direct samen met de leerlingen na.

De leerkrachten laten de leerlingen regelmatig en op een doelmatige wijze samenwerken.

De leerkrachten creëren situaties waarbij leerlingen (in groepjes) leren van en met elkaar; elkaar vragen stellen en reflecteren op groepsresultaten. Ze leren de leerlingen om op een goede wijze samen te werken. Er zijn afspraken over de wijze waarop leerlingen moeten samenwerken. De leerkrachten bespreken deze regels met de leerlingen en oefenen deze met de leerlingen, zodat ze de regels goed leren toe te passen.

Resultaatgericht

De leerkrachten hebben hoge verwachtingen van de resultaten van de leerlingen.

In de contacten met de leerlingen laten de leerkrachten merken dat ze hoge verwachtingen van ze hebben en dat ze ook niet 'accepteren' dat leerlingen beneden verwachting presteren.

In de groepen wordt gewerkt met streefdoelen voor de basisvaardigheden.

Voor zowel de methodegebonden toetsen als de niet-methodegebonden toetsen (inclusief pedagogisch LVS) zijn per groep streefdoelen geformuleerd (uitgesplitst voor meerdere niveaus). Zowel de resultaten van de groep als geheel, als de resultaten van de individuele leerlingen worden door de leerkrachten vergeleken met de streefdoelen.

De leerkrachten evalueren nauwgezet de resultaten die de leerlingen halen.

De resultaten die behaald worden bij de methodegebonden-toetsen, de niet-methodegebonden toetsen en bij de observatie-instrumenten worden door de leerkrachten nauwgezet geanalyseerd (foutenanalyse) en geïnterpreteerd. Dit gebeurt op groepsniveau en op leerling-niveau. Op basis hiervan bepalen ze het vervolgaanbod voor de (sub)groep en/of voor individuele leerlingen. Conclusies en afspraken worden vastgelegd en na verloop van tijd geëvalueerd.

De leerkrachten gaan met de leerlingen in gesprek over de door hen behaalde resultaten.

De leerkrachten spreken (klassikaal of individueel) met de leerlingen over de door hen behaalde leerresultaten (leerlingenwerk en toetsen). Presteren ze op het te verwachten niveau? Is hun werkhouding en taakaanpak voldoende? De leerkrachten hebben hierbij ook aandacht voor de positieve aspecten.

Afgestemd

De leerkrachten stemmen de leerstof af op de verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

De leerkrachten maken structureel gebruik van de mogelijkheden die de methoden bieden om te differentiëren in het aanbod (bijvoorbeeld herhalingsstof, verrijkingsstof en compacting). De af-

stemming is gericht op zowel zwakkere als op meer begaafde leerlingen. Indien nodig gebruiken ze hiertoe toereikende, additionele leermaterialen. Over de afstemming van het aanbod zijn schoolafspraken gemaakt, die nageleefd worden in alle groepen. Er zijn criteria vastgelegd waarmee is aangegeven wanneer leerlingen aangepaste leerinhouden krijgen aangeboden.

De leerkrachten stemmen de instructie af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Waar nodig differentiëren de leerkrachten op planmatige wijze in de uitleg van de leerstof. Ze richten zich expliciet tot 'zwakkere' (instructieafhankelijke) leerlingen, geven deze leerlingen vaker beurten en extra voorbeelden, bieden aparte voor-, verlengde, of neveninstructie aan. 'Goede' leerlingen worden tijdens de instructie eveneens aangesproken, bijvoorbeeld door het stellen van moeilijker vragen. Ze zetten leerlingen voor wie de instructie niet is bedoeld, eerder aan het werk.

De leerkrachten stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen.

Bij de verwerking van de leerstof is, waar nodig, sprake van planmatige differentiatie: De leerkrachten geven de leerlingen aan hun niveau en tempo aangepaste verwerkingsopdrachten (bijvoorbeeld uitloopopdrachten, verdiepingsopdrachten). Ook is differentiatie naar belangstelling een mogelijkheid (keuzeopdrachten).

De leerkrachten stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

Naar aanleiding van geconstateerde uitval bij toetsen breiden de leerkrachten voor bepaalde vakgebieden de onderwijstijd voor (sub)groepen of voor individuele leerlingen aantoonbaar uit. Dit vindt plaats in reguliere lessen en/of op momenten van zelfstandig werken. Voor bepaalde leerlingen vergroten ze de onderwijstijd door het geven van huiswerk. In sommige gevallen besteden ze juist minder tijd aan een bepaald leergebied ten gunste van een ander leergebied.

4.1.2 SCHOOLKLIMAAT

Betrokkenheid

De leerkrachten geven de leerlingen positieve persoonlijke aandacht.

De leerkrachten nemen de tijd voor de leerlingen; 'ze zijn er voor hen'. Bij problemen ontvangen de leerlingen persoonlijke begeleiding. De leerkrachten hebben aandacht voor de persoonlijke situatie van de leerlingen. Ze stimuleren de leerlingen aandacht te hebben voor elkaar.

De leerkrachten bevorderen het zelfvertrouwen van de leerlingen.

De leerkrachten luisteren goed naar de leerlingen en spreken positief over hen. Ze waarderen de inbreng van leerlingen. Ze hebben hoge verwachtingen van de leerlingen en 'stralen dat uit'. De leerkrachten geven de leerlingen veel positieve feedback. Ze laten de leerlingen veel succeservaringen opdoen.

Sfeer

De leerkrachten stimuleren leerlingen op een respectvolle manier met elkaar om te gaan

De leerkrachten stimuleren dat leerlingen elkaar accepteren zoals ze zijn en met elkaar omgaan volgens algemeen aanvaarde normen. Ze stimuleren leerlingen samen te werken, naar elkaar te luisteren en zorg te hebben voor elkaar. Ze staan niet toe dat leerlingen worden uitgelachen, geïn-

timideerd of gediscrimineerd.

De leerkrachten begeleiden de leerlingen bij het respectvol omgaan met elkaar.

De leerkrachten leren de gedrag- en omgangsregels aan door er systematisch en consequent aandacht aan te besteden in alle groepen. Ze laten de leerlingen weten wat het gewenste gedrag is en laten dit gedrag ook zelf zien. De leerkrachten spreken positieve verwachtingen uit naar de leerlingen over hoe ze met elkaar omgaan. Ze begeleiden leerlingen bij het zelf oplossen van ruzies of misverstanden.

Veiligheid

Naar aanleiding van onderzoek naar de veiligheidsbeleving en analyse van de incidentenregistratie onderneemt de school gerichte acties.

De schoolleiding zorgt ervoor dat de gegevens uit de incidentenregistratie geanalyseerd worden met het oog op evaluatie en verbetering van het veiligheidsbeleid. Conclusies en daaraan gerelateerde plannen worden besproken binnen het team en vastgelegd. In het veiligheidsplan is een formulier ongevallenregistratie opgenomen; dat wordt ingevuld door de leerkracht die erbij betrokken was. Het wordt ingescand en naar het mt gemaïld, dat het digitaal opslaat.

De personeelsleden weten hoe ze moeten handelen bij incidenten.

In het veiligheidsplan is vastgelegd hoe gereageerd wordt op incidenten en deze procedures zijn bij alle betrokkenen bekend. Duidelijk is hoe schending van afspraken bestraft wordt, welke sancties getroffen moeten worden (zoals schorsing of verwijdering) wie daarbij een rol spelen en wat ieders verantwoordelijkheid is.

4.1.3 LEERSTOFAANBOD

Volledig aanbod

Bij de aangeboden leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' betrekken de leerkrachten alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.

De leerinhouden uit de gebruikte methoden zijn dekkend voor alle kerndoelen. Als een methode niet voldoet aan alle kerndoelen, dan passen we die op de betreffende onderdelen aan.

Gelegenheid tot leren

De school biedt de leerinhouden voor 'Nederlandse taal' en 'Rekenen en wiskunde' aan zoveel mogelijk leerlingen aan tot en met het niveau van leerjaar 8.

Dit geldt in principe voor alle leerlingen. Wanneer dat niet gebeurt, kan de school dat uitleggen. Dit wordt voor die leerlingen vastgelegd. Deze leerlingen krijgen dan wel alle leerstofdomeinen aangeboden op of onder het niveau van het minimumprogramma van groep 8.

De gebruikte methoden kennen een goede doorgaande leerstoflijn.

De groepen 1 en 2 werken met een beredeneerd en vastgelegd aanbod dat aansluit op de leerinhouden van groep 3 tot en met 8. In de leerjaren 3 tot en met 8 worden de methoden structureel, volledig en op elkaar aansluitend gehanteerd. Wanneer er geen methoden zijn, dan zijn de leerinhouden beschreven in leerlijnen met tussendoelen.

De leerinhouden bij Nederlandse taal passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen.

De school biedt een taalrijke omgeving die goed afgestemd is op de op school aanwezige leerlingpopulatie. Er is voldoende aandacht voor woordenschatontwikkeling en spreek- en luistervaardigheid, ook buiten de taallessen om, passend bij de leerling-populatie.

Het leerstofaanbod in groep 1 sluit goed aan op de ontwikkeling van de instromende leerlingen.

Onze school werkt samen met de peuterspeelzaal van H3O die in onze school is gevestigd. De leerkracht van groep 1 maakt gebruik van de informatie van de warme overdracht vanuit de peuterspeelzaal en sluit aan bij het voorschoolse programma. Daarnaast brengen wij middels het formulier "Voorschoolse periode" het voortraject in kaart, zodat wij rekening kunnen houden met bijzonderheden over bepaalde kinderen.

Toerusten en vormen

De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.

De leerkrachten werken in de groepen 1 tot en met 8 systematisch aan de bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld, zelfstandigheid, omgaan met emoties), aan de sociale vaardigheden (samenwerken, zelfredzaamheid, omgaan met conflicten, etc.) en aan houdingen/vaardigheden (zelfsturing, omgaan met verschillen, sociale verantwoordelijkheid. Hierover zijn schoolbrede afspraken gemaakt.

De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie.

De school bevordert een verantwoorde deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving. De leerkrachten schenken aandacht aan de bevordering van algemeen gangbare sociale competenties. Ze bevorderen basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat. De leerkrachten brengen burgerschap en sociale integratie ook zelf in de praktijk.

4.1.4 ZORG EN BEGELEIDING

Leerlingenbegeleiding

De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten volgen de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met landelijk genormeerde, valide en betrouwbare methodeonafhankelijke toetsen en observatie-instrumenten. Tenminste op het gebied van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde, de sociaal-emotionele ontwikkeling, aangevuld met gestructureerde observaties in groep 1 en 2. De toetsen worden in alle groepen bij alle leerlingen 2x per jaar afgenomen. Voor de leerlingen in de aanvangsgroepen wordt tenminste één keer in de kleuterperiode een toets afgenomen voor taalontwikkeling en wiskundige oriëntatie.

De leerkrachten volgen systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

De leerkrachten bepalen in alle groepen regelmatig de prestaties en ontwikkeling van de leerlingen met behulp van dagelijks leerlingenwerk, observatie-instrumenten, methodegebonden toetsen en niet-methodegebonden toetsen. Ze doen dit in ieder geval voor Nederlandse taal, rekenen en wiskunde en sociale competenties. De leerkrachten analyseren zowel op leerling-niveau als op groeps-

niveau (foutenanalyse).

Analyse van opbrengsten leidt daar waar nodig voor groepjes leerlingen of voor individuele leerlingen tot aanpassing van het onderwijs.

In de groepsadministratie (Parnassys) en/of individuele hulpplannen leggen de leerkrachten vast wat de gevolgen van de analyse en de interpretatie daarvan zijn voor de afstemming van het onderwijs (leerstofinhoud, de onderwijstijd, het didactisch en/of het pedagogisch handelen) aan individuele of groepen leerlingen.

De school stelt, indien nodig, voor leerlingen een ontwikkelingsperspectief vast.

Voor de leerlingen die voor één of meerdere van de vakgebieden (rekenen, lezen, begrijpend lezen en/of spelling) niet het eindniveau groep 8 zullen halen, stelt de school een ontwikkelingsperspectief vast. Het gaat om leerlingen met een achterstand van meer dan 10 maanden bij één of meer basisvaardigheden of leerlingen voor wie in het ZAT-overleg wordt besloten dat een eigen leerlijn beter is.

De school volgt en evalueert het ontwikkelingsperspectief en stelt het indien nodig bij.

Tweemaal per jaar stelt de school voor iedere leerling vast of de ontwikkeling in overeenkomstig is met het vastgestelde ontwikkelingsperspectief. Op basis hiervan wordt het ontwikkelingsperspectief, in overleg met ouders en de leerling, indien nodig, bijgesteld. De gevolgen daarvan voor het onderwijsaanbod worden vastgelegd.

Leerlingenzorg

De leerlingenzorg is geïntegreerd in de cyclus van handelingsgericht werken. We volgen de cyclische werkwijze van de zogenaamde 1-zorgroute, waarin de volgende fasen elkaar afwisselen: signaleren, begrijpen, plannen, uitvoeren en evalueren.

De leerkrachten signaleren vroegtijdig welke leerlingen bijzondere zorg nodig hebben.

Op basis van het gebruikte leerlingvolgsysteem (zowel methodegebonden als niet-methodegebonden) zijn voor alle binnen de school gebruikte toetsen en observatie-instrumenten eenduidige criteria vastgelegd waarmee leerkrachten inzichtelijk maken bij welke leerlingen leerachterstanden te groot zijn en/of de ontwikkeling stagneert.

Op basis van de analyse van de verzamelde gegevens bepalen de leerkrachten de aard van de zorg voor de leerlingen.

In geval van gesignaleerde achterstanden en/of stagnerende ontwikkeling analyseren de leerkrachten de verzamelde gegevens over het actuele leer- en ontwikkelingsproces (school, groep, leerkracht, thuissituatie). Deze analyse wordt zo nodig gevolgd door diagnostisch onderzoek om aard en oorzaak scherper te krijgen. Vervolgens krijgt op grond hiervan de extra zorg een concrete en passende invulling. Bij de bepaling van de zorg houden de leerkrachten nadrukkelijk rekening met de stimulerende en belemmerende factoren.

De leerkrachten hebben inzicht in de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De leerkrachten hebben per leerling de onderwijsbehoeften inzichtelijk vastgelegd. Maar ook de specifieke onderwijsbehoeften in geval van geconstateerde leer- en gedragsproblemen.

De leerkrachten voeren de zorg planmatig uit.

Voor alle leerlingen die overeenkomstig de criteria in aanmerking komen voor extra zorg, wordt de zorg tijdig in gang gezet. De beginsituatie is helder omschreven. Er worden concrete doelen geformuleerd. De activiteiten zijn concreet beschreven en gepland. Het moment en de wijze van evaluatie zijn vastgelegd. Eén en ander is inzichtelijk vastgelegd in hulpplannen (individuele plannen of groepsplannen). Vanuit de door hen gebruikte (school)documenten kunnen de leerkrachten laten zien dat er consequent wordt gewerkt aan de uitvoering van de zorg.

De leerkrachten evalueren regelmatig de effecten van de zorg.

Leerkrachten gaan aantoonbaar na of de doelen van de extra zorg gerealiseerd zijn en of de hulp adequaat was. Deze evaluatie leidt tot beredeneerde en vastgelegde keuzes voor het vervolgtraject. Hierbij zijn de leerkracht en de interne begeleider betrokken. Dit zorgt ervoor dat leerlingen steeds bij hen passende zorg ontvangen.

Doorstroom van leerlingen

De leerkrachten gebruiken de informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.

De school vraagt informatie op van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen. De school gebruikt de informatie voor de begeleiding van leerlingen. Indien nodig wordt met de school of de instelling in contact getreden om onder andere de onderwijsbehoeften duidelijk(er) te krijgen.

De school maakt beredeneerde afwegingen bij de doorstroom van leerlingen binnen de school.

De school heeft een vaste procedure die geldt met betrekking tot overgaan of doubleren in de groepen 1 t/m 8.

Besluiten worden beargumenteerd genomen en vastgelegd in het leerling-dossier. Alle betrokkenen zijn op de hoogte van de geldende procedures.

De school zorgt voor een 'warme overdracht' tijdens de schoolloopbaan van de leerlingen.

De leerkrachten 'dragen hun groep over' aan de leerkracht van de volgende groep. In een overgangsbespreking komen alle leerlingen aan de orde en worden vooral de onderwijsbehoeften van de groep als geheel en van de afzonderlijke leerlingen besproken. Wanneer de leerlingen naar het voortgezet onderwijs gaan is er een bespreking met een vertegenwoordiger van de vervolgschool.

Zorgstructuur

Er is structureel overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider.

De zorgstructuur is vastgelegd op de zorgkaart. Er is periodiek overleg tussen de leerkracht en de interne begeleider over de zorg aan de leerlingen (minimaal 3x per jaar). Het effect van de geboden hulp wordt besproken. De inhoud van de contacten met ouders komt aan de orde. Knelpunten behorend bij de zorg aan de leerlingen komen aan de orde. Dit overleg leidt tot afspraken die vastgelegd worden en tijdens een volgend overleg geëvalueerd worden.

De school werkt daar waar nodig samen met externe organisaties en deskundigen.

De school werkt samen met Regionale Expertise Centra (REC's), scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en andere instellingen, zodat indien nodig van hun kennis en inzet gebruik kan worden gemaakt, bij leerlingen bij wie de leerkrachten niet tegemoet kunnen komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. De inbreng van externen levert meer kennis op in het omgaan met de op school voorkomende leer/ en gedragsproblemen.

Er is regelmatig overleg tussen de interne begeleider en de schoolleiding over het functioneren van de leerlingenzorg.

De interne begeleider en de schoolleiding hebben tijdens het (s)mt-overleg regelmatig overleg over het functioneren van de zorg. Daarvoor is er een aantal vaste besprekingspunten. De interne begeleider rapporteert over de knelpunten en over het effect van genomen maatregelen naar aanleiding van eerder geconstateerde knelpunten. De conclusies n.a.v. de bespreking worden tijdens vergaderingen teruggekoppeld naar het team en vastgelegd.

De verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot de zorg is voor ieder duidelijk.

De verantwoordelijkheden, bevoegdheden en daarvan afgeleide taken van de verschillende betrokkenen (directeur, interne begeleider, coach, leerkracht en RT-er) met betrekking tot de leerlingenzorg zijn bij iedereen bekend.

De leerkrachten zien zichzelf als de eerstverantwoordelijke voor wat betreft de zorg aan de leerlingen.

De regie over de zorg aan alle leerlingen ligt bij de leerkrachten. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de zorg aan de kinderen uit hun groep en voeren de zorg zoveel mogelijk zelf uit. Leerkrachten sturen de zorg aan, ook bijvoorbeeld als de leerling zorg buiten de groep krijgt. De uitgevoerde zorg is overeenkomstig de gemaakte afspraken. Die worden vastgelegd in notities in Parnassys.

4.1.5 KWALITEITZORG

Voorwaarden voor kwaliteit

De school gaat actief na wat de onderwijsbehoeften zijn van de leerlingpopulatie.

Het personeel heeft kennis van de kenmerken van de schoolbevolking. Ze kennen de onderwijsbehoeften.

De school stemt het onderwijsleerproces af op de onderwijsbehoeften van onze leerlingpopulatie.

De kennis van de onderwijsbehoeften van de leerlingen heeft consequenties voor de inrichting van het onderwijsleerproces. We denken daarbij aan onderwijstijd, leerstofaanbod, instructietijd en verwerkingstijd. Deze consequenties worden vastgelegd tijdens groepsbesprekingen, leerlingbesprekingen en bouwvergaderingen.

De school gaat na hoe leerlingen zich handhaven in het onderwijs.

De school weet hoe de oud-leerlingen functioneren in het vervolgonderwijs. De rapportage die de school vanuit het voortgezet onderwijs ontvangt over het functioneren van onze oud-leerlingen wordt vergeleken met de verwijzadviezen. Daar waar er aanleiding toe is, past de school het onderwijsleerproces en de verwijzadviezen aan.

Systeem van zelfevaluatie(ontwikkelpunt)

De school plant elk jaar activiteiten in om de kwaliteit van het onderwijs te onderzoeken, te borgen, te verbeteren en openbaar te maken.

Dit is de kern van de kwaliteitszorg. De schoolleiding kan aantonen dat jaarlijks deze activiteiten ingepland worden. Bij openbaar maken gaat het om het afleggen van horizontale en verticale verantwoording.

De school heeft de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan.

Binnen de systematische aanpak van de kwaliteitszorg heeft de schoolleiding de doelen en activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg vastgelegd in een kwaliteitsbeleidsplan. De doelen zijn concreet uitgewerkt, voor wat betreft de beoogde verbeteringen. Dit doen wij via integraal in Parnasys.

De schoolleiding zorgt voor systematische analyse van het onderwijsleerproces en de leerlingopbrengsten met als doel om tijdig zwakke plekken te signaleren.

De school meet de resultaten aan het eind van de basisschool d.m.v. een landelijk genormeerde eindtoets. De school vergelijkt de eindresultaten met die van scholen met een vergelijkbare schoolbevolking. Ook vergelijkt ze de resultaten met de eigen doelstellingen hieromtrent. Daarnaast worden ook de resultaten van de leerlingen gedurende de schoolperiode voor in ieder geval Nederlandse taal en rekenen en wiskunde geëvalueerd. Er wordt geëvalueerd of het onderwijsleerproces voldoet aan dat wat hierover in het schoolplan en/of andere schooldocumenten is vastgelegd (visie/strategische doelen/beleidsdoelen). Een evaluatie omvat het betrouwbaar meten, analyseren en waarderen van het onderwijsleerproces met als doel te komen tot kwaliteitsverbetering van de school.

De school verzamelt systematisch feedback van personen van buiten de school over die aspecten die zij zelf ook evalueert.

De school vraagt feedback aan personen van buiten de school. Dit gebeurt door audits en ouderenquête's over onderwerpen waar de school zichzelf op evalueert en/of over de manier van zelfevaluatie. De schoolleiding kan aantonen deze evaluatie te analyseren en de uitkomsten hiervan te betrekken in het bepalen van verbeteracties.

4.1.6 COMMUNICATIE MET OUDERS

Meedenken

De personeelsleden laten zich waar nodig informeren over de opvattingen en bevindingen van ouders over de ontwikkeling van hun kind op school en thuis.

De school neemt initiatief om een goed beeld te krijgen over de thuissituatie, de schoolbeleving, de begeleiding van kind en/of gezin door instellingen voor hulpverlening, de effecten van specifieke begeleiding, enzovoort. De bevindingen worden vastgelegd in notulen en/of leerlingendossiers.

De ouders/verzorgers van leerlingen worden betrokken bij de zorg aan hun kind.

Leerkrachten en/of interne begeleiders geven op duidelijke en begrijpelijke wijze aan wat hun beeld is van de ontwikkeling van het kind. Ze geven de ouders inzicht in de vorderingen m.b.t. de basisvaardigheden en in de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind. Ze informeren ouders zo dat ouders begrijpen hoe zij tot dit beeld komen. Ze vragen of ouders dit beeld en eventuele zorgen herkennen. Leerkrachten en/of interne begeleiders gaan na welk beeld ouders hebben over de ontwikkeling van hun kind thuis en op school. Ze stellen samen met de ouders de onderwijsbehoefte van het kind vast. Ze gaan samen met de ouders na wat de beste aanpak is voor het kind, op school en waar mogelijk ook thuis. Ze stemmen de aanpak op school af met ouders en zorgen er-

voor dat deze aanpak voor ouders duidelijk en acceptabel is. Ze maken duidelijke afspraken over wie wat doet en over de manier waarop geëvalueerd wordt.

De school ondersteunt de ouders bij de aanpak van hun kind thuis.

De school geeft regelmatig tijdens informatieavonden voorlichting over de methoden die gebruikt worden en de gang van zaken in de groepen. Leerkrachten geven tips en ideeën over hoe ouders thuis op positieve en plezierige wijze de ontwikkeling van hun kind kunnen bevorderen. Leerkrachten stimuleren ouders om op een positieve manier met het kind om te gaan. Leerkrachten geven ouders bruikbare adviezen ten aanzien van huiswerkbegeleiding.

4.1.7 CONTACTEN MET EXTERNEN

Functioneel

De school onderhoudt functionele contacten met voor- en naschoolse voorzieningen.

De school onderhoudt contacten met naschoolse voorzieningen gericht op overdracht van leerlinggegevens, op de aansluiting(problematiek) en op afstemming.

De school onderhoudt functionele contacten met scholen voor voortgezet onderwijs.

De school onderhoudt contacten met scholen voor voortgezet onderwijs, waar leerlingen naar zijn uitgestroomd. De contacten zijn gericht op overdracht van leerlinggegevens en de aansluitingsproblematiek, op afstemming en op voorlichting. De school ontvangt rapportages over de vooruitgang van oud-leerlingen.

De school onderhoudt functionele contacten met de onderwijsadviesdienst(en).

De school maakt gebruik van dienstverlening door de onderwijsadviesdienst Driestar-Educatief. De school maakt jaarlijks afspraken over leerlingbegeleiding en onderwijskundige begeleiding. Vooraf worden duidelijke doelstellingen vastgelegd. De effecten van de begeleiding worden nagegaan en geëvalueerd.

De school neemt actief deel aan relevante netwerken.

De school is actief betrokken bij de activiteiten binnen het SWV. De school onderhoudt daar waar nodig contacten met instellingen voor jeugdhulpverlening, instellingen voor (geestelijke) gezondheidszorg enz., voor het op elkaar afstemmen van interventies.

4.1.8 SCHOOLONTWIKKELING

Resultaatgericht

De schoolleiding stimuleert een resultaatgerichte cultuur en draagt dit uit.

In de schoolgids, het schoolplan en andere beleidsdocumenten wordt aangegeven dat de school streeft naar goede resultaten van haar leerlingen en leerkrachten. De streefdoelen worden in het schoolplan, de schoolgids en de schoolkalender bekend gemaakt aan de verschillende belanghebbenden. De schoolleiding bewaakt de realisatie van de doelen (evaluatie en bijstelling). De schoolleiding controleert of afspraken nagekomen worden.

Het team werkt met schoolspecifieke streefdoelen.

De niet-methodegebonden toetsen bevatten per toets en per groep de streefdoelen. Die zijn afgestemd op onze schoolpopulatie. Het team stelt in onderling overleg doelen en evalueert deze.

Het team werkt planmatig aan goede resultaten.

De schoolleiding gaat na hoe de resultaten voor de verschillende groepen zich verhouden tot de streefdoelen en de scores van scholen met een vergelijkbare populatie. Op basis van deze analyse worden, indien nodig verbeteracties in gang gezet. De conclusies en de verbeteracties worden vastgelegd. Na een vooraf bepaalde periode wordt gemeten wat de effecten zijn van de in gang gezette verbetering en vindt evaluatie en bijstelling plaats.

Wanneer de resultaten daar aanleiding toegeven wordt het onderwijsleerproces door het team nader geanalyseerd.

Het personeel bepaalt gezamenlijk welke aspecten van het onderwijsleerproces het nader wil analyseren (b.v. leertijd, inhoud instructie, gebruikte methode). De uitkomsten worden besproken tijdens teamstudiebijeenkomsten en vertaald naar aanpassingen in het onderwijsleerproces.

De conclusies naar aanleiding van analyses worden besproken binnen het team.

Trendanalyses en verdiepende analyses van het onderwijsleerproces en de conclusies naar aanleiding daarvan), worden besproken tijdens een teamoverleg. De teamleden kijken daarbij naar oorzaken van opvallende trends. Ze spreken af wat ze doen om het onderwijsleerproces te verbeteren en te borgen.

Het team stelt gezamenlijk verbeteronderwerpen en succesmaten vast.

Gezamenlijk wordt vastgesteld wat de onderwerpen zijn waar aan gewerkt gaat worden. Daarbij wordt ook concreet en meetbaar vastgesteld wat leerlingen, leerkrachten, interne begeleiders en schoolleiding moeten kennen, kunnen en doen, om de gestelde verbeterdoelen te realiseren. Lange termijndoelen worden in het schoolplan beschreven, door werkgroepen uitgewerkt en tweemaal per cursusjaar geëvalueerd in een managementrapportage.

De schoolleiding gaat met de leerkrachten in gesprek over de in hun groep behaalde resultaten en dat in relatie tot hun lesgeven.

De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de didactische, pedagogische en organisatorische vaardigheden van de leerkrachten door jaarlijkse groepsbezoeken en POP-gesprekken. De schoolleiding stelt zich op de hoogte van de toetsresultaten die in de verschillende groepen behaald worden in relatie tot de streefdoelen en de historie van de groep. De schoolleiding bespreekt dit met de individuele leerkrachten en legt indien nodig de relatie met de kwaliteit van het lesgeven. Daar waar nodig wordt ondersteuning, begeleiding en/of coaching geadviseerd en geregeld.

4.2 PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE ONDERSTEUNING

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de school door middel van preventieve en licht curatieve ondersteuning tegemoetkomt aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

A. Het zorgteam binnen onze school heeft voldoende expertise om op een adequate wijze handlingsgericht te (laten) handelen in de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en gezinnen.

In het zorgteam van de school is onderwijs- en zorgexpertise van buiten het onderwijs beschikbaar. De onderwijsexpertise is onafhankelijk van de school. De zorgexpertise heeft via het schoolmaatschappelijk werk van Flexus Jeugdplein een verbinding met het gemeentelijke zorg-

systeem (CJG). De afstemming met ketenpartners is gewaarborgd. De in- en externe expertise wordt ingezet via het *OT-overleg* dat viermaal per cursusjaar plaatsvindt. Zie hiervoor de zorgkaart.

- B. Onze school hanteert de principes van handelingsgericht werken als uitgangspunt voor het verlenen van ondersteuning op alle niveaus.

In de begeleiding van groepen en individuele leerlingen wordt handelingsgericht gewerkt. De ondersteuningsstructuur van de school is ingericht volgens de uitgangspunten van HGW. Dit geldt ook voor het LVS.

- C. Onze school is gericht op het behalen van optimale opbrengsten.

Het doelgericht realiseren van optimale opbrengsten, passend bij de leerlingenpopulatie en individuele kinderen is een integraal onderdeel van het beleid van de school. Dit uit zich in het formuleren van streefdoelen per groep. De school rapporteert en evalueert opbrengsten op school-, groeps- en individueel niveau. Er worden opbrengstgerichte gesprekken gevoerd.

- D. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyslexie.

Het (lees)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijke dyslexie in een vroeg stadium op te merken. In het dyslexieprotocol van de school is dit adequaat geformuleerd. Bij signalen van mogelijke dyslexie handelt de school preventief en aanvullend op het (lees)onderwijs binnen de school. Het dyslexieprotocol wordt structureel gehanteerd bij het signaleren en begeleiden van leerlingen die (mogelijk) dyslexie hebben.

- E. Onze school hanteert een sluitende ondersteunings- en zorgaanpak voor leerlingen met dyscalculie/ernstige rekenproblemen.

Het (reken)onderwijs van de school (groep 1 t/m 8) is erop gericht om signalen van mogelijk dyscalculie of ernstige rekenproblemen in een vroeg stadium op te merken. Bij signalen van mogelijke dyscalculie of ernstige rekenproblemen handelt de school preventief en aanvullend op het (reken)onderwijs binnen de school.

- F. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft normen geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege minder dan gemiddelde intelligentie. De school hanteert voor dergelijke leerlingen leerlijnen, die doelgericht onderwijs voor deze leerlingen mogelijk maken. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen.

- G. Onze school hanteert onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.

De school heeft in een beleidsplan geformuleerd wanneer bij begeleiding van leerlingen sprake zal zijn van aanpassing van het onderwijsprogramma vanwege meer dan gemiddelde intelligentie. De organisatie binnen de school en de groep is afgestemd op het realiseren van mogelijkheden om deze leerlingen binnen de school het onderwijs te laten volgen. Voor het vaststellen van hoogbegaafdheid hanteert de school een vast protocol.

- H. Onze school is fysiek toegankelijk en heeft de beschikking over hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke beperking.

Het beleid van de school is erop gericht om door middel van toegankelijkheid van het gebouw en (realiseren van) aanwezige voorzieningen en hulpmiddelen leerlingen met lichamelijke beperkingen het onderwijs op de school te laten volgen (zie ook paragraaf 4.3)

- I. Onze school hanteert een (preventieve en licht-curatieve) aanpak op sociale veiligheid en gedragsproblemen.

Het organisatie- en ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht de sociale veiligheid van leerlingen en medewerkers te bevorderen en gedragsproblemen te voorkomen. Ondersteunings-

behoefden op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling worden door de school op een eenduidige wijze in een vroeg stadium gesignaleerd. Voor iedere medewerker is duidelijk op welke wijze gehandeld moet worden in geval van escalaties. De school heeft een pestprotocol gericht op dader, slachtoffer en ouders en handelt daar consequent naar.

- J. Onze school heeft een voor alle medewerkers bekend en toegankelijk protocol voor medische handelingen.

Voor elke medewerker is duidelijk welke medische handelingen wel of niet gedaan mogen worden. In het dossier van de leerling is vastgelegd welke medische ondersteuning een leerling in voorkomende gevallen nodig heeft, hoe dit georganiseerd is, wie in noodsituatie handelend mag optreden en wie in alle gevallen verantwoordelijk is.

- K. Onze school is in staat vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen te signaleren

Het ondersteuningsbeleid van de school is erop gericht dat niet alleen belemmeringen in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school in een vroeg stadium worden onderkend, maar dat dit ook geldt bij belemmeringen in de sociale context van leerlingen buiten de school.

4.3 ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

4.3.1 ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR SCHEMATISCH

De school heeft een zorgkaart ontwikkeld waarop de ondersteuningsstructuur zichtbaar is.

4.3.2 BESCHRIJVING VAN FUNCTIES EN TAAKPROFIELEN BINNEN ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

Binnen onze school zijn de volgende functies binnen de ondersteuningsstructuur beschikbaar:

Ib'er, leerkrachtondersteuner, leerkrachten met specialisaties/masters, schoolmaatschappelijk werker, schoolarts, orthopedagoog en ambulante begeleiders. Het taakprofiel van de ib'er is op Plaza te vinden.

4.3.3 SAMENWERKINGSRELATIES MET EXTERNE INSTANTIES

Voor het adequaat begeleiden en ondersteunen van leerlingen in hun ontwikkeling zijn de volgende externe instanties voor de school van belang: Flexus Jeugdplein(smw), Careyn(schoolarts), Driestar-Educatief(expertise onderwijskundige zaken, dyslexiebehandeltrajecten en orthopedagoog), Auris dienstverlening(ambulante begeleiding voor dove en slechthorende kinderen, cluster 2).

Daarnaast is op kindniveau sprake van een scala aan externe instanties. De inzet van die instanties wordt verantwoord in het dossier van leerlingen.

5. EXTRA ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk beschrijven we welke extra ondersteuningsmogelijkheden de school heeft. Na de uitgangspunten van de school voor het bieden van extra ondersteuning worden aan de hand van vijf aspecten de mogelijkheden, randvoorwaarden en beperkingen van de school beschreven.

5.1. UITGANGSPUNTEN

1. De school is bereid bij kinderen met extra onderwijs-, ondersteunings- en opvoedbehoeften te onderzoeken welke extra ondersteuning binnen de school gerealiseerd kan worden.
2. De school gaat hiertoe een open gesprek aan met de ouders van een leerling.
3. Voor de school staat het belang van het kind hierbij voorop: zowel ontwikkelingsmogelijkheden als welbevinden moeten gewaarborgd zijn.

5.2 MOGELIJKHEDEN

5.2.1 EXPERTISE

Intern

Binnen de school is de volgende expertise aanwezig:

Handelingsgericht werken(hgw)

expertise De intern begeleiders zijn geschoold in de uitgangspunten van handelingsgericht werken.
aandacht en tijd Er zijn vaste besprekmomenten gepland die op de zorgkaart zijn vermeld.
protocollen, aanpakken en methodieken De cyclus van hgw wordt structureel toegepast.
fysieke omgeving De leerkrachten werken met groepsplannen rekenen en leggen hun handelen vast in het schooladministratieprogramma Parnassys.
samenwerkingsrelaties Evaluaties met specialisten van Driestar-Educatief en ib'ers(bovenschools).

Onderwijsassistentie

expertise Op school is structureel formatie voor onderwijsassistentie aanwezig, deels bekostigd vanuit de lumpsum, aangevuld met middelen van het samenwerkingsverband en subsidiegelden voor schipperskinderen.
aandacht en tijd De school beschikt voor 4 dagen per week over onderwijsassistentie. Die wordt gedeeltelijk gefinancierd vanuit rugzakgeld voor drie cluster 2-leerlingen. Te ontvangen middelen voor het geven van extra ondersteuning zullen in eerste instantie worden ingezet om extra onderwijsassistentie te realiseren.
protocollen, aanpakken en methodieken De OA verleent hulp aan de slechthorende en dove leerlingen. De overige tijd wordt besteed aan het begeleiden van (groepjes) zorgleerlingen en invallen in groepen t.b.v. leerling- en groepsbesprekingen.
fysieke omgeving Voor de OA is een eigen werkkamer beschikbaar. Daarnaast wordt ook in groepen geassisteerd.
samenwerkingsrelaties

De OA wordt aangestuurd door leerkrachten en ib'ers en de ambulante dienstverlener van een cluster 2-instelling(Auris).

Schipperskinderen(alleen Bogermanschool)

expertise

De school heeft expertise over schipperskinderen.

aandacht en tijd

Vanwege extra subsidiegelden voor deze doelgroep kan er met kleinere groepen worden gewerkt en is ruime facilitering van interne begeleiding mogelijk.

protocollen, aanpakken en methodieken

“De school heeft een beleidsdocument “Onderwijs aan schipperskinderen”.

fysieke omgeving

De school ligt in de nabijheid van het internaat, dat op loopafstand van de school ligt.

samenwerkingsrelaties

Tweemaal per cursusjaar overleggen de ib'ers met de teamleidster van het internaat over alle zorgleerlingen. Eenmaal per cursusjaar vindt overleg plaats tussen het MT van de school en het internaat.

Dyslexie

expertise

Er is op bovenschools niveau kennis beschikbaar over dyslexie.

aandacht en tijd

Er zijn dyslexiebehandeltrajecten door specialisten van Driestar-Educatief voor kinderen met een indicatie en er wordt extra ondersteuning gegeven aan uitbehandelde leerlingen.

protocollen, aanpakken en methodieken

Protocol dyslexie.

fysieke omgeving

Middels extra individuele ondersteuning binnen en/of buiten de groep, vastgelegd in een hulplan en op een dyslexiekaart.

samenwerkingsrelaties

Evaluaties met specialisten van Driestar-Educatief en ib'ers.

Sovatrainer

expertise

'De ib'er van de Bogermanschool heeft een cursus sovatrainer gedaan en de smw-er is hiervoor ook geschoold.

aandacht en tijd

Bovenschoolse cursus van 8 bijeenkomsten voor leerlingen groep 6 t/m 8.

protocollen, aanpakken en methodieken

Selectie via de groeps- en leerlingbesprekingen en intakegesprekken met ouders en leerlingen. De methode Spelend leren, leren spelen: een draaiboek, van Rudy Reenders en Wil Spijker is uitgangspunt.

fysieke omgeving

Ouders en leerkrachten ondersteunen de leerlingen bij het werken aan (persoonlijke) leerdoelen en huiswerkopdrachten.

samenwerkingsrelaties

M.n. ouders worden ingezet om de deelnemers te begeleiden in het uitvoeren van opdrachten. Leerkrachten worden er in mindere mate bij betrokken.

Master-/sen specialisaties

expertise

Een aantal leerkrachten heeft een master SEN gevolgd.

aandacht en tijd

Kennis van specialisten wordt middels consultatie en intervisie tijdens team- en bouwvergaderingen gedeeld met overige teamleden en vertaald in beleid dat via werkgroepen wordt vorm gegeven.

protocollen, aanpakken en methodieken

De gedragspecialist:

- introduceert een thema(bijvoorbeeld kinderen met extreem gedrag), bespreekt dit met het team en maakt afspraken over het vervolg.
- geeft leiding aan groepsbesprekingen waarin het sociaal-emotionele functioneren van groepen en individuele leerlingen centraal staat.
- geeft leiding aan intervisievergaderingen over specifieke gedragsproblemen.

De taalspecialist:

- Analyseert het taalonderwijs
- Geeft leiding aan werkgroepoverleg
- Coördineert aanpassingen in het taalonderwijs

De rekenspecialist:

- Analyseert het rekenonderwijs
- Geeft leiding aan werkgroepoverleg
- Coördineert aanpassingen in het rekenonderwijs

fysieke omgeving

Alle leerkrachten verdiepen zich bovenscholse in dezelfde thema's en gaan er op dezelfde wijze mee aan de slag in de praktijk. In vergaderingen vindt terugkoppeling plaats.

samenwerkingsrelaties

Intervisiemomenten met collega's tijdens vergaderingen.

Meer- en hoogbegaafdheid

expertise

De school kan beschikken over bovenscholse kennis over meer- en hoogbegaafde leerlingen.

aandacht en tijd

Op beide scholen is een plusgroep en een gefaciliteerde leerkracht die gedurende een dagdeel tot een dag extra hulp geeft aan meer- en hoogbegaafde kinderen. Leerkrachten bieden in hun groepen extra leerstof aan.

protocollen, aanpakken en methodieken

Beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid en routekaarten voor de 1^e en 2^e lijn.

fysieke omgeving

Leerkrachten laten leerlingen extra opdrachten in de groep uitvoeren en de leerlingen worden in een aparte ruimte in de plusgroep begeleid.

samenwerkingsrelaties

Plusgroepleerkracht en groepsleerkracht werken samen en de ib'er coacht mee. Een hulpplan beschrijft de doelen waaraan wordt gewerkt. Met ouders, leerkrachten en kinderen wordt geëvalueerd middels periodieke gesprekken.

Cluster 2-leerlingen

expertise

De school heeft ervaring met het begeleiden van cluster 2 leerlingen.

aandacht en tijd

Per dag 2,5 uur door de OA, voor één leerling dagelijks een tolk, elke week op donderdagmorgen ambulante begeleiding door deskundige van Auris, tweemaal per maand een uur logopedie op school. Dit alles vanuit rugzakgeld.

protocollen, aanpakken en methodieken

De leerkrachten gebruiken soloapparatuur, één leerkracht heeft dagelijks een tolk voor één leerling, begeleidings- en hulplannen beschrijven doelen en aanpak, speciale materialen worden aangeschaft wanneer dit nodig is, leerlingen, tolken en onderwijsassistente worden wekelijks gecoacht. Driemaal per cursusjaar is er een evaluatie met alle betrokkenen m.b.t. het begeleidings- en hulplan.
fysieke omgeving Leerkrachten gebruiken soloapparatuur, tolken zijn er dagelijks, leerlingen zitten op de juiste plaats in de groep, groepsgenoten zijn geïnformeerd en weten hoe ze met deze kinderen om moeten gaan. Ouders en ib'ers worden op de hoogte gehouden wanneer dit nodig is.
samenwerkingsrelaties Ambulante begeleiding vanuit Auris, OA met specialisatie gebarentaal, 3 tolken

Opleider in school

expertise De school kan beschikken over een opleider in school.
aandacht en tijd Eén dag per week is hij beschikbaar om stagiaires van Pabo De Driestar en collega's bovenschools te coachen.
protocollen, aanpakken en methodieken Er wordt gewerkt m.b.v. draaiboeken van Driestar Educatief en checklisten. Via groepsbezoeken, video-opnames, nagesprekken, studiedagen van de teams worden kennis en vaardigheden gedeeld.
fysieke omgeving Eén dag per week ambulant, inzet van de betreffende leerkracht als mt-lid en inhoudelijke input van kennis en ervaring tijdens studiedagen van de teams.
samenwerkingsrelaties Een leerkracht van de Polyanderschool heeft een cursus gedaan.

Extern (snel oproepbaar)

- De school kan expertise inroepen van een orthopedagoog; op vaste momenten in het schooljaar is deze op school aanwezig tijdens het overleg met het Zorg Advies Team(OT).
- De school kan bij het zorgloket van het samenwerkingsverband een beroep doen om expertise van ambulant begeleiders zowel ten aanzien van leerlingen met ondersteuningsbehoeften op gedrag, als met cognitieve en lichamelijke beperkingen.
- Vanuit het Jeugdzorg van de gemeente is wekelijks één ochtend een schoolmaatschappelijk werker beschikbaar, die ouders, leerkrachten en leerlingen extra ondersteunt en met het ondersteuningsteam van de school regelmatig evalueert.
- Vanuit een cluster 2- instelling(Auris) wordt wekelijks één ochtend extra ondersteuning geboden aan de betreffende leerkrachten, tolken en OA.
- Overleg met deskundigen van GGZ-instellingen die kinderen onderzochten en hen(en hun ouders) begeleiden.

5.3. VOORWAARDEN:

5.3.1 EXPERTISE

1. De benodigde expertise voor de begeleiding van het kind dient schoolintern of – extern binnen redelijke termijn oproepbaar te zijn.

5.3.2. AANDACHT EN TIJD

1. Er is een ruime facilitering nodig van interne begeleiding en het schoolmanagement.
2. Er dienen extra handen beschikbaar te zijn om voldoende aandacht en tijd te geven.
3. De ontwikkeling van de andere kinderen in de groep wordt niet belemmerd door te veel aandacht die aan een leerling met speciale onderwijsbehoeften gegeven moet worden.
4. De fysieke veiligheid van andere kinderen en leerkrachten is gegarandeerd.

5.3.3. PROTOCOLLEN, METHODIEKEN EN AANPAKKEN

1. De in speciale onderwijsvoorzieningen gehanteerde protocollen, methodieken en aanpakken kunnen worden vertaald naar de inrichting van het onderwijs op onze school (zie concept). Daarbij wordt ambulante begeleiding gevraagd bij het zorgloket.
2. Bij te veel afwijking hiervan dient sprake te zijn van inzet van extra handen.
3. Leerkrachten worden niet belast met het doen van medische handelingen.
4. Indien nodig legt de school haar grenzen van de zorg in een schriftelijke verklaring vast.
5. Voor het omgaan met crisissituaties volgt de school een vastgelegde procedure.
6. Bij verwijzingen naar het speciaal basisonderwijs sluit de school aan bij de vaste instroommomenten, namelijk 1 september en 1 februari.

5.3.4 FYSIEKE OMGEVING

1. Bij lichamelijk gehandicapte en langdurig zieke kinderen zijn de fysieke mogelijkheden van de school een doorslaggevend uitgangspunt.
2. Bij extreme ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag wordt binnen de school een time-out ruimte gekozen en achtervang geregeld in onderling overleg.
3. Voor het verblijf op het schoolplein wordt met time-out-pasjes gewerkt.

5.3.5. SAMENWERKINGSRELATIES

1. Naar behoefte van kind, school, leerkracht en ouders wordt structureel samenwerking met binnen- en buitenschoolse expertise ingezet.

5.4 BEPERKINGEN

5.4.1 EXPERTISE

1. Het MT neemt via het OT besluiten over leerlingen bij wie de binnen- en buitenschoolse expertise ontoereikend is.

5.4.2 AANDACHT EN TIJD

1. De school zal geen kinderen opvangen wanneer er sprake zal van meer zorg dan onderwijs.
2. De school zal geen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, als de aandacht voor die leerlingen ten koste gaat van de rest van de groep.
3. De school zal geen extra ondersteuning bieden aan leerlingen, wanneer het welbevinden en de veiligheid van de groep aantoonbaar in het geding is.

5.4.3 PROTOCOLLEN, METHODIEKEN EN AANPAKKEN

1. Er worden op school rond extra ondersteuning geen protocollen, methodieken en aanpakken ingezet, indien dit op kindniveau leidt tot meer zorg dan onderwijs.

2. Grenzen van de zorg

Ons samenwerkingsverband heeft gekozen voor het schoolmodel. Dit houdt in dat de basisscholen voor de opvang van cluster 4-leerlingen zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen en daar ook voor bekostigd gaan worden. Ons ondersteuningsprofiel wekt de indruk dat wij alle enkelvoudige problematiek op dit gebied zouden moeten kunnen opvangen en deze leerlingen niet meer zouden hoeven te verwijzen naar het sbo. In de groepssituatie is echter sprake van de som van de individuen. Als in een groep meerdere leerlingen met (verschillende) enkelvoudige gedragsproblematiek zitten, dan ervaart de leerkracht dit als meervoudige problematiek omdat hij al deze leerlingen wel de zorg moet kunnen bieden die nodig is voor hen. Dit kan betekenen dat dit een te grote belasting voor de school wordt en wij derhalve niet in alle gevallen kinderen met cluster 4-problematiek voldoende kunnen opvangen in onze scholen. Daarom zullen de ondersteuningsmogelijkheden voor elke leerling afzonderlijk worden beoordeeld. Bij de grenzen van de zorg wordt rekening gehouden met de driehoeksverhouding leerling-medeleerlingen-leerkracht. Wanneer de belasting voor één of meer betrokkenen te groot wordt, zodat de leerontwikkeling van de leerlinge en/of de voortgang van het onderwijs in de groep aantoonbaar worden belemmerd, neemt het OT een besluit over een andere passende plaats voor het kind. Dit wordt bij het zorgloket van Berséba aangevraagd.

Bij lichte zorgvragen is een goede communicatie tussen kind, leerkracht(en) en ouders doorgaans voldoende om een goede oplossing te vinden. Bij zwaardere of zware zorgvragen ontstaat er een situatie waarin emoties een rol gaan spelen. Een goede communicatie kan dan onder spanning komen te staan of zelfs wegvallen, waardoor er zonder of langs betrokkenen heen kan worden gecommuniceerd. Het onderlinge vertrouwen verdwijnt dan. Meestal wordt het kind daar het meest de dupe van. Om dit te voorkomen, volgen we onderstaande stappen.

- Eerst wordt geprobeerd om een gesprek tussen de ouders en de leerkracht plaats te laten vinden.
- Als ouders een gesprek met de ib'er wensen, wordt de leerkracht gevraagd om hierbij aanwezig te zijn. Belangrijke en persoonlijke zaken worden in een gesprek aan de orde gesteld; email wordt gebruikt om een afspraak te maken.
- Als de ib'er afzonderlijk wordt benaderd, wordt eerst nagegaan of er gesproken is met de leerkracht. De ib'er spreekt pas met ouders nadat de leerkracht vooraf is ingelicht over de reden en het doel.
- Betreft het een probleem dat om externe deskundigheid vraagt, dan wordt voorgesteld om het kind in te brengen tijdens een beperkt of breed OT-overleg. De ouders worden dan ook altijd uitgenodigd. Indien gewenst of noodzakelijk worden andere externe deskundigen uitgenodigd. Ook kan in bepaalde gevallen een meedenk- of adviesvraag aan het zorgloket worden gesteld.
- We hebben begrip voor emoties, spanning en teleurstelling bij alle betrokkenen en willen daar ook ruimte voor geven. Na weging van de argumenten van alle betrokkenen, vraagt een verantwoorde besluitvorming ook om professionele objectiviteit.
- De school onderstreept dat dergelijke procedures altijd in onderling overleg tussen alle betrokkenen op school plaatsvinden (leerkracht-ib-OT-MT) en er niet langs elkaar heen mag worden gecommuniceerd. De school bepaalt ook hoe er wordt gecommuniceerd om de belangen van het kind, de betrokken leerkracht(en) en de ouders evenwichtig te beschermen.
- De school bepaalt wanneer een toelaatbaarheidsverklaring voor s(b)o wordt aangevraagd.
- De school beslist tijdens de eindejaarsvergadering welke leerlingen doubleren.

5.4.4 FYSIEKE OMGEVING

1. Indien nodig kunnen leerkrachten beschikken over een time out-ruimte.

5.4.5 SAMENWERKINGSRELATIES

1. De school zal geen gecombineerde arrangementen (onderwijs en zorg voor jeugd) inzetten als de ouders hierin niet meewerken.
2. Het mt besluit over het vervolgtraject van de leerling, na overleg met ouders, OT en in- en externe deskundigen en legt dit schriftelijk vast.

6. MATRIX SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL IN SCHOOLPLAN ONTWIKKELPUNTEN 2015-2019

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelpunten vermeld voor de actuele schoolplanperiode. Ze worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld of aangevuld. Ze zijn hieronder als bijlage bij dit profiel gevoegd.

2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Basiskwaliteit			
Model effectieve instructie via groepsbezoeken	Model effectieve instructie via groepsbezoeken	Model effectieve instructie via groepsbezoeken	Model effectieve instructie via groepsbezoeken
Werkgroep rekenen starten; beleid voor automatiseren uitwerken.	Onderzoek en verbetervoorstellen voor andere zwakke onderdelen		
Opbrengsten analyseren op groeps- en schoolniveau tijdens groepsbesprekingen en bouwvergaderingen	Idem	Idem	idem
Kinderen met een OPP en eigen leerlijnen systematischer volgen op streefdoelen en leerstofaanbod.	Idem	Idem	idem
Verbetering overdracht gegevens, volgsysteem schoolloopbaan oudleerlingen en voortzetting overleg over aansluiting referentieniveaus bas en vo.	Idem	Idem	idem
Ouderportaal Parnassys activeren om ouders meer te betrekken bij resultaten en schoolzelfevaluatie.	Invoering inzage in hulplannen	Idem	Idem
Intervisie door collegiale consultatie: structuur bedenken	Uitvoering intervisie	Idem	idem
Ontwikkeling groeidocument i.s.m. het swv Berséba	Invoering groeidocument	Idem	evaluatie
Extra ondersteuning			
Inzet extra zorgmiddelen: invoering transparante boekhouding personeel en materieel, OT flexibeler inzetten, uitbreiding OA als dit kan en bezinning op inzet.	idem	Idem	idem
Kengetallen			
Verdieping op teamniveau in cluster 4-kinderen met een AS-stoornis i.c.m. adhd. Gedragsspecialisten hierbij inzetten. Coaching leerkrachten op groepsniveau. Verwijzingspercentage hierdoor proberen te verlagen.	Idem	Idem	idem
Verdere bezinning op doublurebeleid en versnellen: accent op IIn in groep 2 t/m 4.	Idem	Beleid vastleggen	evaluatie
Invoering L2S voor dyslecten: experimenteel jaar	Beleid ontwikkelen	Beleid invoeren	evaluatie

